

Miljøtilladelse efter § 16 b, stk. 1, i husdyrbrugloven

**Kvægbruget
Nedergårdsvej 3
7330 Brande**

Afgørelsesdato: 28. april 2023

Copyright

Ortofoto (fra 2015 - 2022) indeholder data fra Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, som frit har stillet sit materiale til rådighed. Link til vilkår: <http://sdfе.dk/om-os/lovstof/rettigheder-og-vilkaar/>

Lovgivning

Al lovgivning er benævnt med populærtitel. En samlet oversigt over lovgivning findes i bilag 1.

Indhold

DATABLAD	5
ANSØGNINGEN	6
HISTORIK	7
AFGØRELSE OM MILJØTILLADELSE	7
DISPENSATIONER	8
VILKÅR	8
LOVGRUNDLAG	14
BIAKTIVITETER	15
OFFENTLIGGØRELSE OG ORIENTERING AF NABOER	15
GYLDIGHED	17
HELT ELLER DELVIST BORTFALD AF AFGØRELSEN	17
ANDRE GODKENDELSER, TILLADELSER OG DISPENSATIONER	17
BELIGGENHED OG PLANLÆGNINGSMÆSSIGE FORHOLD	18
PLACERING AF ANLÆGGET	18
LANDSKABELIGE OG GEOLOGISKE VÆRDIER	28
KULTURHISTORISKE VÆRDIER	29
NATUR	31
PÅVIRKNING AF NATUR	31
PÅVIRKNING AF BILAG IV-ARTER	34
JORD, GRUNDVAND OG OVERFLADEVAND	35
FORURENING OG GENER	35
LUGT	35
SAMLET RESULTAT AF LUGTBeregning.....	36
STØJ	38
STØV	39
FLUEGENER OG UHYGIEJNISKE FORHOLD	39
LYS	40
AFFALD	40
OLIE- OG KEMIKALIEOPBEVARING	41
TRANSPORT	41
SPILDEVAND	44
HÅNDTERING OG OPBEVARING AF HUSDYRGØDNING	44
ANVENDELSE AF BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	45
BAT – TEKNIK MED HENBLIK PÅ REDUKTION AF AMMONIAKEMISSION	46
KOMMUNENS SAMLEDE VURDERING	54
KLAGEVEJLEDNING	54

INTERESSENTLISTE56
BILAG57

Datablad

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	41262648
Husdyrbrugets navn	JJ Agro ApS
Beliggenhedsadresse	Nedergårdsvej 3
Postnummer	7330
By	Brande

Ansøger

Ansøgers navn	JJ Agro
Ansøgeradresse	Nedergårdsvej 3
Ansøgerpostnummer	7330
Ansøgerby	Brande
Ansøgertelefon	29277680
Ansøger-email	jesp016c@gmail.com

Ejer

Ejers navn	Anna Birthe Bang Jensen
Ejeradresse	Nedergårdsvej 3
Ejerpostnummer	7330
Ejerby	Brande
Ejertelefon	29277680
Ejer-email	jesp019c@gmail.com

Konsulent

Konsulent Cvr	29038597
Konsulent virksomhedsnavn	Agri Nord
Konsulentnavn	Carsten Aarup
Konsulentadresse	Hobrovej 437
Konsulentpostnummer	9200
Konsulentby	Aalborg SV
Konsulenttelefon	96351192
Konsulent-email	caa@agrinord.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	7560004221
CHR numre	20337

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 7a - Brandlund By, Brande

Ansøgningen

Ikast-Brande Kommune har den 13. april 2022 modtaget en ansøgning om en § 16b-miljøtilladelse jævnfør *husdyrbrugloven*¹, til husdyrbruget, Nedergårdsvej 3, 7330 Brande.

Ansøger ønsker en udvidelse af produktionsarealet¹ til 1.306 m². Det er en udvidelse på 418 m² i forhold til det nuværende produktionsareal på 888 m².

Ansøgningen omfatter både en retlig lovliggørelse af eksisterende produktionsarealer, etablering af et sengestaldsområde, bestående af eksisterende spaltegulv og en række sengebåse, der allerede er opført. Dette sengestaldsområde behandles som en nyetablering. Desuden omfatter ansøgningen to produktionsområder med dybstrøelse, en plads til kalvehytter, samt befæstede arealer til afsætning af container i forbindelse med afhentning af dybstrøelse.

Skitse over det ansøgte

I stald 1 og 2 sker der (fysisk) ingen ændring, ud over at produktionsarealet i stald 1 begrænses, så arealet, hvor dyrene har adgang, er mindst 30 meter fra naboskel mod nord. Øst for stald 3 og lager etableres to produktionsarealer med dybstrøelse, der sammen med et areal med allerede etablerede sengebåse, vil være mindst 30 meter fra naboskellet mod vest. Endelig etableres et befæstet areal med plads til kalvehytter mellem stald 2 og stald 3, samt 2 containerpladser til brug ved udmugning af dybstrøelse.

¹ Produktionsareal: Det areal i fast placerede husdyranlæg, hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for at afsætte gødning og som dyrene ikke kun har kortvarig adgang til.

I de 2 ældste staldbygninger, som i ansøgningen er benævnt stald 1 og stald 2, sker der fysisk ingen ændringer, men det faktiske staldsystem – sengestald med spalter – ønskes retlig lovliggjort.

Stald 1 er opført i 1950-erne, og har nordgavl få meter fra Nedergårdsvej.

Stald 2 er opført omkring 1983, og ligger i forlængelse af stald 1, men forskudt i forhold til stald 1.

I stald 1 er det den del, der er beliggende mindst 30 meter fra naboskel mod nord, der ønskes anvendt til produktionsareal. I stald 2 er det hele det eksisterende produktionsareal der ønskes retlig lovliggjort.

Stald 3 er opført i 1979/1980 og står som den oprindelig er bygget. Stalden er med sengebåse og spalter i den vestlige side og med spaltegulvsbokse i den østlige side.

De allerede etablerede sengebåse øst for stald 3 vil sammen med eksisterende spaltegulv udgøre et nyt sengestaldsområde. Yderligere øst og sydøst for disse sengebåse, ønskes der etableret to dybstrøelsesarealer.

Imellem stald 2 og stald 3 skal der laves en plads til kalvehytter. Og endelig laves der to containerpladser.

Der er søgt om en miljøtilladelse efter "flexmodellen", for at opnå en mere fleksibel produktion på husdyrbruget, så antallet af dyr og sammensætningen af kvæg frit kan ændres inden for rammerne af dyrevelfærdsreglerne. En sådan fleksibilitet er ikke mulig i forhold til husdyrbrugets nuværende miljøgodkendelse.

Historik

8 års drift

Driften for 8 år siden var godkendt i en miljøgodkendelse af 30. september 2010. Godkendelsen gav lov til 100 årskøer, 100 kvier (6 – 25 mdr.), 30 småkalve (0 – 6 mdr.), samt 50 tyrekalve (40 -70 kg) alle af stor race.

Nudrift

Godkendt nudrift er identisk med den godkendte 8 års-drift. Den godkendte drift blev defineret i forbindelse med et ejerskifte i 2016.

Afgørelse om miljøtilladelse

Ikast-Brande Kommune meddeler hermed miljøtilladelse til husdyrbruget beliggende på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, med de stillede vilkår. Miljøtilladelsen meddeles i henhold til § 16 b, stk. 1, i *husdyrbrugloven*, samt reglerne i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*ⁱⁱ. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at miljøtilladelsen, med de stillede vilkår for lokalisering, indretning og drift af husdyrbruget, ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet. Ligeledes vurderer Ikast-Brande Kommune, at nybyggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Miljøtilladelsen gælder kun for det ansøgte. Der må ikke etableres, udvides eller ændres på husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg før det er anmeldt og godkendt af Ikast-Brande Kommune. Således må husdyrbruget ikke uden kommunens forudgående godkendelse eller tilladelse udvide eller ændres på en måde, som kan indebære forøget forurening eller andre virkninger på miljøet.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne miljøtilladelse.

Miljøtilladelsen, med de tilknyttede vilkår og forudsætninger, erstatter vilkår og forudsætninger for ejendommens drift, som har været stillet og forudsat i forbindelse med tidligere vurderinger af husdyrbrugets virkninger på miljøet.

Vilkår stillet i dispensationsafgørelse fra afstandskrav til naboskel i forbindelse med anmeldelse af ensilageplads er forsat gældende, og er gengivet sidst i afsnittet om vilkår.

Dispensationer

Ud over miljøtilladelsen meddeler Ikast-Brande Kommune ved denne skrivelse også dispensation fra de generelle afstandskrav i husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 1, 4, 6 og 7 vedrørende henholdsvis vandboring (25 meter), vej (15 meter), egen beboelse (15 meter) samt naboskel (30 meter). Dispensationerne meddeles med hjemmel i husdyrbruglovens § 9, stk. 3. Vedrørende dispensation se afsnittet "Beliggenhed og planlægningsmæssige forhold".

Vilkår

Der er stillet følgende vilkår for udnyttelsen af miljøtilladelsen:

- Husdyrbruget skal drives i overensstemmelse med det, der er beskrevet i ansøgningen og i miljøtilladelsen med tilhørende bilag.
- Produktionsareal, dyretyper, staldindretning og gødningsopbevaring m.v. skal være i overensstemmelse med oversigten og kortet nedenfor:

Stalde og produktioner

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Kalveytter	134	Naturlig ventilation	3 m	(#519082) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	51
Stalde, ansøgt drift	2259	Blandet ventilation	3 m	(#541070) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	87
				(#540965) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	144
				(#538067) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	145
				(#538066) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	66
				(#538065) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	317
				(#538064) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	496
Sum						1306

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige teknik	Dimension	Areal (m2)
Gylle	Flydende				265

3. Eventuelle ændringer i ejerforhold eller i hvem der er ansvarlig for husdyrbrugets drift skal meddeles til Ikast-Brande Kommune.
4. Der skal til enhver tid være et eksemplar af miljøtilladelsen på husdyrbruget. Den ansvarlige for husdyrbrugets drift og eventuelle ansatte på husdyrbruget skal være bekendt med de stillede vilkår.
5. Der skal til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det omgivende miljø. Planen skal være tilgængelig og synlig for ejendommens ansatte og andre, der arbejder på bedriften. Beredskabsplanen skal være udarbejdet senest 3 måneder efter miljøtilladelsen er offentliggjort, og indeholde en afløbsplan.

6. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår lugtgener, som vurderes at være væsentligt større end det, der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger, som minimerer generne.

7. Der skal på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse. Såfremt der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer på husdyrbruget, kan Ikast-Brande Kommune meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (<https://husdyrvejledning.mst.dk/media/206819/retningslinier-for-fluebekaempelse.pdf>).

Med hensyn til rotter forudsættes de bekæmpet efter de til enhver tid gældende generelle regler herfor.

8. Der skal til stadighed praktiseres god staldhygiejne.

9. Der skal ved behov ske bekæmpelse af fluer og fluelarver med egnede midler.

10. Såfremt Ikast-Brande Kommune modtager klager over støj fra husdyrbruget med tilknyttede aktiviteter, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal der indsendes dokumentation for overholdelse af nedenstående støjkrav. Sådanne målinger kan dog højst forlanges foretaget en gang årligt, medmindre særlige forhold gør sig gældende. Udgifter til støjmåling/støjberegninger afholdes af husdyrbruget.

Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau må ikke overstige følgende værdier ved nabobeboelser:

Dag	Tidspunkt	Støjniveau
Mandag - fredag	kl. 7 - 18	55 dB(A) ²
Lørdag	kl. 7 - 14	
Mandag - fredag	kl. 18 - 22	45 dB(A)
Lørdag	kl. 14 - 22	
Søndag	kl. 7 - 22	
Alle dage	kl. 22 - 7	40 dB(A)

De anførte grænseværdier for støjbidraget regnes for overholdt, hvis de ikke overskrides af en måling eller beregning, der er midlet over en periode, som afhænger af tidspunktet på døgnet således:

For dagperioden, kl. 7.00 – 18.00 alle dage, er måleperioden det mest støjbelastede tidsrum på 8 timer,

for aftenperioden, kl. 18.00 – 22.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede time, og

² dB(A) = Decibel(A)-skalaen som internationalt bruges i forbindelse med måling af svag lyd.

for natperioden, kl. 22.00 – 7.00 alle dage, er måleperioden den mest støjbelastede halve time.
11. Der skal etableres støjafskærmning omkring kølekompressor og blæser, placeret på vestsiden af stald 3, som dæmper både direkte støj, samt støj der reflekteres af staldmuren, senest 2 måneder efter miljøtilladelsen er offentliggjort.
12. Opbevaring af foder og blanding af foder på den gamle møddingsplads skal ophøre senest 4 måneder efter miljøtilladelsen er offentliggjort.
13. Det skal sikres, at eventuelt oliespil fra vakuumpumpens udstødning opsamles og bortskaffes efter de til enhver tid gældende regler herom.
14. Der skal i forbindelse med udendørs belysning, opsat på nordvendte facader sikres, at lyset fra lamperne ikke giver væsentlige gener for de omkringboende. Det kan ske ved etablering af afskærmning på lamperne.
15. Dybstrøelse udmuget til container skal transporteres væk fra ejendommen senest dagen efter at udmugningen blev påbegyndt.
16. Udmugning og bortkørsel af dybstrøelse skal ske på hverdage mellem kl. 7 og kl. 18, og skal ske via ejendommens indkørslen fra Uhrevej. Den tilladte transportrute ses i vilkår 18.
17. Pumpning af gylle mellem kanaler og til gyllebeholder må kun ske på hverdage mellem kl. 8 og kl. 15.
18. Kørsel af gylle må kun ske på hverdage mellem kl. 7 og kl. 18 og ske via ejendommens indkørslen fra Uhrevej.

19. Indenfor en afstand af 3 meter fra den nuværende brøndring som omkranser vandboring med DGU nr. 104.1792 må der ikke være færdsel med maskiner eller motoriserede køretøjer, gødes, sprøjtes, fyldes marksprøjte eller opbevares ting eller kemikalier.
20. Afhentning af døde dyr skal ske via indkørslen fra Uhrevej. Den tilladte transportrute ses indtegnet med rødt på kortet i vilkår 18.
21. Intern transport mellem ensilageplads og staldanlæg skal ske via ejendommens interne transportveje, skitseret på kort indsendt af ansøger. Se side 43.
22. Læsning og blanding af foder, samt fodertransport til og fra staldene ved brug af motoriseret køretøj, skal ske indenfor tidsrummet 7 til 18.
23. Hvis det undtagelsesvis viser sig, at vilkår som omhandler begrænsninger for kørsel og arbejde med motoriserede køretøjer ikke er muligt at overholde, skal der føres logbog, der beskriver årsagen til, at vilkåret ikke er overholdt. Kommunen vil vurdere ved tilsyn/klager om eventuelle fravigelser er velbegrundede.

24. Der skal etableres afskærmende beplantning, som vist på efterfølgende kort. Beplantningen skal som minimum bestå af 1-række Sitkagraner og placeres på matrikel 7a, Brandlund By, Brande. Beplantningen skal være etableret senest et år efter miljøtilladelsen er offentliggjort. Beplantningen skal til enhver tid vedligeholdes.

Udover ovennævnte vilkår gengives herunder de vilkår, der blev fastsat i dispensation vedrørende afstandskravet til naboskel, som blev givet i forbindelse med anmeldelse af ensilagesiloerne syd for ejendommens eksisterende gylletank.

1. *Ensilagepladsen inklusiv 2 meter randbelægning skal placeres mindst 15 meter fra naboskellet mod matr.nr. 5fr, Brandlund Bu, Brande.*

2. *Transporter mellem stald og ensilageplads må ikke foregå i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 7.00.*

3. *Blanding af foder mindre end 30 meter fra naboskel må ikke foregå i tidsrummet mellem kl. 18.00 og 7.00.*

4. *Dette vilkår er enslydende med vilkår 10, og er derfor ikke gengivet*

5. *Tilkørsel af foder til ensilagepladsen skal ske via indkørslen fra Uhrevej. Den tilladte transportrute ses på nedenstående kortudsnit*

6. *I perioden fra 1. november til 1. maj må der kun køres grovfoder til ensilagepladsen i tidsrummet mellem kl. 7.00 og kl. 18.00 på hverdage. Tilkørsel af ensilage, der har været oplagret andetsteds (genensilering), må hele året kun ske på hverdage mellem kl. 7.00 og 18.00.*

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet på grundlag af de oplysninger, der er i ansøgningskema nr. 234112, version 8, som beregnet via www.husdyrgodkendelse.dk den 29. marts 2023.

Husdyrbruget er omfattet af § 16 b, stk. 1 i *husdyrbrugloven*, da det ikke er omfattet af godkendelsespligten efter § 16 a, men har et produktionsareal, som er større end 100 m².

Miljøtilladelsen er udarbejdet efter *husdyrbrugloven*, hvor EU's VVM-direktivⁱⁱⁱ er indarbejdet.

Biaktiviteter

Efter det oplyste er der ikke eksisterende biaktiviteter på husdyrbruget, som er omfattet af krav om godkendelse, tilladelse m.v. efter *miljøbeskyttelsesloven*^{iv} eller regler udstedt i medfør af loven. Der er endvidere ikke i forbindelse med den aktuelle ansøgning om miljøtilladelse søgt om sådanne biaktiviteter, der forudsætter godkendelse, tilladelse m.v. efter anden lovgivning.

Offentliggørelse og orientering af naboer

Matrikulære naboer og parter blev den 12. august 2022 orienteret om ansøgningen med 14 dages frist for kommentarer. Orienteringen gav anledning til følgende forslag/bemærkninger:

- *Det foreslås af hensyn til bæredygtighed, at traktorpumpen, der anvendes til at pumpe gylle udskiftes med en eldreven pumpe.*

Ikast-Brande Kommune har ved en vurdering af mulige forurenings- og støjmessige forskelle mellem en traktor- og eldreven pumpe, ikke fundet noget entydigt. Der er heller ikke i husdyrgodkendelseslovgivningen hjemmel til at vægte begreber som 'bæredygtighed'. Da Ikast-Brande Kommune vurderer, at anvendelsen af en traktorpumpe på østsiden af stald 1 ikke udgør nogen gene for omboende, lader Ikast-Brande Kommune det være op til den driftsansvarlige for husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, at vurdere, om der skal skiftes til en eldreven pumpe, ved et fremtidig behov for renovering eller udskiftning af pumpefacilitet.

- *Det foreslås, at der etableres teltoverdækning på gyllebeholderen, idet det af forslagsstiller vurderes at ville spare udkørsel af 250-330 m³ regnvand årligt, og dermed ca. 10 transporter årligt.*

Den årlige nedbørsmængde varierer både mellem år, og lokaliteter. Der er praksis for at antage en årlig nedbørsmængde på mellem 700 og 1.000 mm. Dernæst er der praksis for at vurdere den tilbageværende nedbør efter fordampning til mellem 400 og 700 mm. Overfladearealet på gyllebeholderen er 265 m², hvilket vil svare til en årlig tilbageværende nedbør efter fordampning på mellem 106 og 186 m³. Bortkørt med en gyllevogn med en kapacitet på 25-30 m³, svarer nedbørsmængden til mellem 3½ og 7½ kørsler årligt. Ikast-Brande Kommune skal ved afgørelse af en tilladelse vurdere transportgener, herunder eventuelle gener ved til- og frakørsler. Der er i *husdyrbrugloven* ikke hjemmel til udelukkende at vurdere antallet af transporter, men kun antallet af transporter i relation til mulige gener herved. Ansøger har vurderet antallet af transporter med gylle til 150 pr. år. Ikast-Brande Kommune har ikke belæg for at vurdere, et beregnet antal gylletransport på 150 årligt kan udgøre en væsentlig gene. Derfor lader Ikast-Brande Kommune det være op til den driftsansvarlige, at vurdere om antallet af gylletransporter bør reduceres ved at forhindre regnvand i gyllebeholderen.

- *Det foreslås, at en teltoverdækning vil reducere lugtgener fra transport af gylle, og udpumpning af gylle.*

Der findes ingen evidensbaseret kvantificering af en teltoverdæknings eventuelle reduktion af lugtgener fra pumpning af gylle eller fra transport af gylle. Ikast-Brande Kommune afviser ikke muligheden for, at en teltoverdækning i nogle situationer kan have en reducerende effekt på

forekomst af lugt fra en gylletank. Det er dog ikke Ikast-Brande Kommunes vurdering, at de i ansøgningen beskrevne håndteringer af gylle vil kunne give anledning til væsentlige gener. Dermed er der ingen begrundelse for at stille vilkår om, at gyllebeholderen skal teltoverdækkes.

- Derudover har Ikast-Brande Kommune modtaget en række kommentarer og holdningstilkendegivelser. Disse vedrører imidlertid et tidligere ansøgt projekt for husdyrbruget. Dernæst er kommentarerne enten ikke relevante for det aktuelle projekt, eller også er de allerede en del af Ikast-Brande Kommunes vurderinger af det ansøgtes mulige indvirkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, som beskrevet i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 34.

Naboer og bruger af beboelser inden for konsekvenszonen, samt andre parter er den 3. april 2023 blevet orienteret om at der forelå et udkast og at de kunne få udkastet tilsendt. Efterfølgende er der blandt andet indkommet følgende bemærkninger.

- *Vedrørende beplantning langs skellet mellem matrikelnr. 7a, Brandlund By, Brande tilhørende husdyrbruget og matrikelnr 6q, Brandlund By, Brande, tilhørende Nedergårdsvej 7, 7330 Brande.*

Bemærkningen har gjort Ikast-Brande Kommune opmærksom på, at i tilfælde af, at nuværende beplantning på matrikelnr 6q, Brandlund By, Brande, forsvinder, vil et ønske fra kommunens side om beplantning mellem førnævnte matrikler kun kunne sikres via et vilkår i miljøtilladelsen.

Ikast-Brande Kommune stiller derfor vilkår (nr. 24) om at der skal etableres minimum en række af Sitkagraner umiddelbart øst for nuværende rækker af nåletræer.

- *At mange af støjgenerne fra husdyrbruget ifølge nabo relaterer sig til husdyrbrugets anvendelse af minilæsser og at man kunne forestille sig, at en eldreven minilæsser ville give væsentligt færre støjgener og samtidigt et bedre arbejdsmiljø.*

Ikast-Brande Kommune afviser ikke at en eldreven minilæsser ville kunne bevirke mindre støj end en dieseldreven minilæsser. Ved vurderingen af forslaget har Ikast-Brande Kommune lagt til grund, at den støj der vil stamme fra et husdyrbrug skal overholde de vejledende grænseværdier for støj. Og Ikast-Brande Kommune har ikke grundlag for at antage, at minilæsseren særskilt vil være anledning til at disse krav ikke kan overholdes.

Forbedring af arbejdsmiljøet ved brug af eldreven minilæsser afviser Ikast-Brande Kommune heller ikke. Arbejdsmiljø er imidlertid ikke en parameter, der indgår i de vurderinger kommunen skal og kan foretage. Ikast-Brande Kommune vil, som det er tilfældet for gyllepumpen, lade det være op til den driftsansvarlige for husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, at vurdere, om der skal skiftes til en eldreven minilæsser.

- *Høringssvarene efterlyser også forklaring af ordlyden i vilkår 23 og hvad der sker ved overtrædelse af vilkår.*

Med baggrund i bemærkningerne har Ikast-Brande kommune valgt at se om ordlyden i vilkår 23 svarer til hensigten med vilkåret. Konklusionen er, at der ikke er fundet anledning til at ændre vilkårets ordlyd. I vilkåret nævnes ordet undtagelsesvis. Det vil sige manglende overholdelse må

ikke været noget tilbagevendende og det er Ikast-Brande Kommune der skal vurdere om der har været en velbegrundet årsag til, at vilkår eventuelt ikke blev overholdt.

Vedrørende overtrædelse af vilkår: Hvis vilkår i en tilladelse ikke efterleves, skal kommunen indskærpe, at vilkår skal efterleves. Bestemt af forholdets karakter (alvorlighed i forhold til forurening eller gene) fastsættes en frist for at efterkomme en indskærpelse. Hvis en indskærpelse ikke efterkommes, kan kommunen derefter politianmelde forholdet.

- *I høringsssvarene er kommunen også blevet oplyst om at den sydligste af containerpladserne jævnfør kort i udkastet er placeret indenfor fortidsmindebeskyttelseslinje.*

Indsender af hørings svar er efterfølgende blevet orienteret om at der er givet dispensation til containerpladsen.

Udover omtalte forslag/bemærkninger har Ikast-Brande Kommune modtaget en række spørgsmål og holdningstilkendegivelser. Spørgsmålene har Ikast-Brande Kommune vurderet ikke at have betydning for den videre sagsbehandling, men er besvaret direkte til afsenderne. Spørgsmålene eller holdningstilkendegivelserne har ikke bidraget med oplysninger eller ny viden, der ændrer på, eller tilføjer nye vurderinger i forhold til dem Ikast-Brande Kommune har foretaget ved udarbejdelsen af afgørelsen.

Afgørelsen om miljøtilladelse er truffet den 28. april 2023, og offentliggøres på Ikast-Brande Kommunes hjemmeside <https://ikast-brande.dk/offentliggoerelser-og-hoeringer> den 28. april 2023. Afgørelsen vil desuden blive lagt på Miljøstyrelsens Digitale MiljøAdministration (DMA) på hjemmesiden <https://dma.mst.dk/>.

Gyldighed

Miljøtilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år fra denne afgørelse er meddelt. Hvis en del af tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder tilladelsen for denne del.

Helt eller delvist bortfald af afgørelsen

Hvis miljøtilladelsen efterfølgende ikke har været helt eller delvis udnyttet i 3 på hinanden følgende år, så bortfalder den del af miljøtilladelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste 3 år. Tilladelsen er udnyttet, når mindst 25 procent af det tilladte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Driftsmæssig udnyttelse er opnået, når der på det pågældende produktionsareal produceres mindst 50 procent af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Andre godkendelser, tilladelser og dispensationer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at en miljøtilladelse efter reglerne i *husdyrbrugloven* ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, dispensation m.v. efter anden lovgivning. Der skal derfor eksempelvis – i det omfang, at det er relevant i det konkrete tilfælde – søges om en separat byggetilladelse, ændring af bygningsanvendelse, nedrivningstilladelse, afledning af tagvand eller lignende hos Ikast-Brande Kommune.

Beliggenhed og planlægningsmæssige forhold

Placering af anlægget

Krav til placering af anlæg m.v.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt:

- i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde
- i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende
- i en afstand mindre end 50 meter fra de to ovennævnte områder
- i en afstand mindre end 50 meter fra en nabobeboelse.

Derudover er der følgende afstandskrav:

- 25 meter til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning
- 50 meter til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning
- 15 meter til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m² – ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning skal der desuden være mindst 100 meter til åbne vandløb og til søer større end 100 m²
- 15 meter til offentlig vej og privat fællesvej
- 25 meter til levnedsmiddelvirksomhed
- 15 meter til beboelse på samme ejendom
- 30 meter til naboskel.

Endelig skal ny bebyggelse som udgangspunkt placeres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, lige som byggeriet skal være erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ejendommens eksisterende og planlagte produktionsanlæg ligger samlet på adressen Nedergårdsvej 3, 7330 Brande.

Situationsplan for ejendommen fremgår af kortbilag A.

Produktionsanlægget ligger cirka 400 meter vest for Brande by, der er nærmeste byzone, og ca. 3 km sydvest fra nærmeste sommerhusområde. Nærmeste samlede bebyggelse (Uhrevej 6, 7330 Brande) ligger cirka 320 meter øst for produktionsanlægget. Nærmeste område i landzone, der i lokalplan er udlagt er rekreativt område (Brande Golfklub) er beliggende ca. 1.050 meter i vestlig retning, se kortbilag B. Nærmeste nabobeboelse med landbrugspligt, (Nedergårdsvej 7, 7330 Brande) ligger ca. 60 meter vest for det nærmeste staldhjørne, mens nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Nedergårdsvej 11, 7330 Brande) ligger ca. 160 meter i vestlig retning.

Afstandskrav

Ifølge *husdyrbrugloven* og *husdyrgødningsbekendtgørelsen* må stalde og lignende, samt gødningsopbevaringsanlæg og ensilagepladser, ikke etableres inden for nærmere fastsatte afstande, jævnfør efterfølgende tabel. I tabellen ses også den aktuelle afstand.

Afstande og afstandskrav jf. husdyrbrugloven § 6			
<i>(Gælder kun etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening)</i>			
Afstandskrav (m)		Placering	Aktuel afstand (m)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	Brande	Ca. 400
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, institution, rekreative formål etc.	50	Lokalplanlagt område nr. 72 Brande Golfklub Uhrevej 6, samlet bebyggelse	Ca. 2.800 Ca. 1.050 Ca. 315
Nabobeboelse	50 m	Nedergårdsvej 7	61
Forbudszoner jf. husdyrbrugloven § 7			
Afstand til kategori 1-natur (m)		10	> 100
Afstand til kategori 2-natur (m)		10	> 100
Afstande og afstandskrav jf. husdyrbruglovens § 8			
<i>(Gælder kun etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening)</i>			
Afstandskrav (m)		Aktuel afstand (m)	
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Min. 25	Ca. 17 **	
Almene vandforsyningsanlæg	Min. 50	Ca. 825 til Brande Vandværk - Den Gyldne Middelvej	
Vandløb, herunder dræn og søer	Min. 15	Ca. 73	
Offentlig vej og privat fællesvej	Min. 15	Ca. 4*	
Levnedsmiddelvirksomhed	Min. 25	>25	
Beboelse på samme ejendom	Min. 15	Ca. 3**	
Naboskel***	Min. 30	Ca. 9**	
* I stald 1 indenfor beskyttelseszonen på 30 meter til naboskel og 15 meter til vej, sker der ikke en forøgelse af produktionsarealet.			
** Se ansøgning om dispensation herunder			
*** Afstanden fra nuværende stalde til naboskel mod nord er 9 meter og afstanden til naboskel mod vest er 14 meter.			

Kommunens vurderinger og bemærkninger

Husdyrbruglovens § 6:

Ifølge *husdyrbruglovens* § 6 er der forbud mod at etablere husdyranlæg og gødnings og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug samt foretage udvidelser og ændringer af husdyrbrug, hvis det medfører forøget forurening, inden for 50 meter fra nabobeboelser, byzone, sommerhusområde eller lokalplanlagt område til boliger. Anlægget overholder afstandskravet på 50 meter.

Husdyrbruglovens § 7:

Ifølge *husdyrbruglovens* § 7 er der forbud mod at etablere, udvide og ændre husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug, der ligger i en afstand på mindre end 10 meter til nærmere bestemt sårbar natur. Som det fremgår af tabellen, ligger bygningsdelene mere end 100 meter fra sårbar natur.

Husdyrbruglovens § 8:

Der opføres ikke nye produktionsarealer eller ændres på produktionsarealer indenfor 30 meter fra naboskel. Men fordi staldene er sammenbyggede uden hermetisk lukkede mure/døre, så er der praksis for, at hele husdyranlægget skal vurderes som ét samlet staldrum i relation til afstandskravene.

Tilsvarende gælder for egen beboelse, offentlig vej og markvandsboring.

Dermed kræver det ansøgte dispensation fra afstandskravene i *husdyrbruglovens* § 8. I det efterfølgende er de ansøgte dispensationer, og Ikast-Brande Kommunes vurderinger, samt afgørelser beskrevet.

Dispensationsansøgninger

I forbindelse med, at der søges om miljøtilladelse til husdyrbruget, søges der om dispensation fra afstandskravene i § 8 i *husdyrbrugloven* i forhold til vandboring, beboelse på samme ejendom, naboskel og til vej. Afstandskravene gælder ved etablering, udvidelse eller ændring af blandt andet husdyranlæg. I den forbindelse skal det nævnes, at der ikke opføres nye husdyranlæg indenfor afstandskravene.

En forudsætning for at kunne dispensere fra afstandskrav i *husdyrbruglovens* § 8 er ifølge *husdyrbruglovens* § 9 stk. 3, at overholdelse af afstandskravene ikke er mulig for husdyrbruget. På ejendommen, bestående af én matrikel, er det eksisterende husdyrbrug klemt inde mellem to naboskel, en offentlig vej og en beskyttelseszone til et fortidsminde. Alene baseret på dette, men yderligere tydeliggjort på baggrund af definitionen af staldafsnit i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 2, stk. 1, nr. 5, om emissionsmæssigt sammenhængende rum, vurderer Ikast-Brande Kommune, at betingelsen, i *husdyrbruglovens* § 9, stk. 3, er opfyldt.

Som bemærket af Miljø- og Fødevarerklagenævnet er afstandskravene i *husdyrbruglovens* § 8 både miljømæssigt og gene- og hygiejnemæssigt begrundet, og er fastsat for at varetage en række beskyttelseshensyn i forhold til omgivelserne. Det betyder, at formålet med de generelle afstandskrav er, at overholdelse af dem, som udgangspunkt skal sikre omboende og omgivelserne mod væsentlige gener, og forhindre, at forurening opstår. Hvis de generelle afstandskrav i den konkrete situation enten ikke er tilstrækkelige, eller unødigt restriktive, kan der enten skærpes henholdsvis dispensere herfra. I begge situationer skal der fastsættes vilkår, for at sikre mod, at der opstår forurening eller væsentlige gener.

De gener det først og fremmest drejer sig om, er lugt, støj, støv, fluer og lys, samt gener, der følger af affaldsproduktion. Der kan også være tale om andre gener på grund af lokale forhold. De forureningsrisici det først og fremmest drejer sig om, er risici for forurening ved overfladisk afstrømning til de i § 8, stk. 1, nævnte anlæg, grundvand, vandløb og søer.

Afstandskravene i *husdyrbrugloven* er en videreførelse af tilsvarende bestemmelse i den første *husdyrbruglov* fra 2006. I den var afstandskravene en videreførelse af regler i miljøreglementet (1974), der senere blev indsat i den første *husdyrgødningsbekendtgørelse* (1986).

Ved den kommunale sagsbehandling af en ansøgning om dispensation fra *husdyrbruglovens* § 8, stk. 1, skal Ikast-Brande Kommune afveje hensynene til husdyrbruget overfor de hensyn, som varetages med det eller de afstandskrav, der ønskes fraveget.

I nuværende og tidligere love, bekendtgørelser, vejledninger og andet baggrundsmateriale for førnævnte, er det ikke nødvendigvis muligt at findes beskrivelser af de hensyn, der skal varetages med bestemmelsens enkelte afstandskrav. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at årsagen til denne manglende beskrivelse delvis kan findes i de ovenfor nævnte mange videreførelser af bestemmelsens

enkelte afstandskrav. Dernæst er årsagen muligvis også, at der ikke tidligere, i samme grad som for nuværende, er tradition for at anføre baggrunde for lovforslags enkelte bestemmelser.

Ved sagsbehandlingen har Ikast-Brande Kommune derfor også inddraget beskyttelsesmæssige aspekter, der efter Ikast-Brande Kommunes vurdering potentielt kunne være relevante.

I det følgende beskrives Ikast-Brande Kommunes vurdering af muligheden for at dispensere fra de generelle afstandskrav, og stille vilkår, der sikrer mod forurening eller væsentlige gener.

Dispensation for afstandskravet til markvandingsboring

Det primære formål med afstandskravet til en vandboring er, at hindre forureningsmateriale i at flyde til vandboringen, og sive ned i jorden eller løbe ned i enten borerør eller grundvandsreservoir.

Ansøger skriver blandt andet i sin dispensationsansøgning vedrørende vandboring: "Det retslige grundlag i stald 2 er dybstrøelse og det reelle staldsystem er sengebåse med spalter. Det søges lovliggjort. Der kan dog næppe ske påvirkning af vandboringen, da terrænet stiger med ca. 1 meter fra stald til boring. Ydermere så udvides produktionsarealet i stalden ikke. Afstandskravet har til formål at beskytte vandboringen mod forurening fra husdyranlægget.

Forandringen fra dybstrøelse til sengebåse med spalter foretages uden der sker opbrydning i gulvet. Gulv og sokkel vil derfor være urørte. Der er således ikke risiko for, at der laves huller i gulv eller sokkel, så væske kan sive ud af stalden og skabe en risiko for, at vandboringen bliver forurennet.

Jorden indeholder en stor mængde ler, som danner en naturlig beskyttelse mod forurening. Ifølge borerapporten³, så er det et 38 meter tykt lerlag, som vil beskytte mod forurening. Ydermere ligger boringen højere i terræn end stalden. I sag nmk-132-00129⁴, stadfæster Nævnet Haderslev Kommunes afgørelse om dispensation til afstandskravet til boring, da boringen ligger højere end stalden og at boringen er naturlig beskyttet af et 7,7 – 18,8 meter lerlag".

Ikast-Brande Kommunens vurdering

Som ansøger har nævnt, er afstandskravet på 25 meter til vandboringen med DGU nr. 104.1792 ikke overholdt. Med baggrund i, at boringen ligger højere i terrænet end stalden (½-1 meter), at borerapporten viser et beskyttende lerlag på ca. 40 meter, og at grundvandsstrømningen går fra syd mod nord, det vil sige væk fra boringen, er det også Ikast-Brande Kommunens vurdering, at der med den nuværende afstand på ca. 17 meter mellem eksisterende stald og markvandingsboring ikke er risiko for forurening eller væsentlige gener.

Husdyrbruget er beliggende på et mindre matrikulært areal, der potentielt kan blive udnyttet til kørsel og kort-, eller længerevarende placering af materiel. For at sikre mod en mulig forurening ned i borerøret ved en pludselig opstået utilsigtet hændelse, er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der tæt på boringen ikke må ske transport eller placering af materiel. Der stilles derfor vilkår om at, der i en radius på 3 meter rundt om boringen ikke må ske transport eller placering af materiel. Med baggrund i dette vilkår, og Ikast-Brande Kommunes vurdering i øvrigt, kan der dispenseres fra afstandskravet i *husdyrbruglovens* § 8, stk. 1., nr. 1, efter *husdyrbruglovens* § 9, stk. 3.

³ <https://data.geus.dk/JupiterWWW/borerapport.jsp?borid=88985>

⁴ [Afgørelse | Miljø- og Fødevareklagenævnet \(naevneneshus.dk\)](#)

Dispensation for afstandskravet til egen beboelse

Afstandskravet til egen beboelse har været en del af *husdyrgødningsbekendtgørelsen* siden den trådte i kraft i 1986. Miljøstyrelsen skriver i et helpdesksvar fra august 2021⁵, at styrelsen ikke har kunnet fremfinde det eller de konkrete hensyn, der har været baggrunden for afstandskravet på 15 meter til beboelse på samme ejendom, men at hovedformålet med bekendtgørelsen blandt andet var, at sikre at nye stalde og gødningsanlæg, samt anvendelse af husdyrgødning ikke gav anledning til væsentlige gener for omboende.

I Miljø og Fødevareministeriets miljøvurdering fra 2019 af en ny *husdyrgødningsbekendtgørelse* fremgår det, at bekendtgørelsens afstandskrav har "... *bidraget til at reducere uhygiejniske forhold på levnedsmiddelvirkningsområder og beboelse på samme ejendom...*". Ikast-Brande Kommune udleder heraf, at formålet med afstandskravet til beboelse på samme ejendom kan have været, at sikre mod uhygiejniske forhold.

Ansøger skriver blandt andet i sin dispensationsansøgning vedrørende egen beboelse: Det retslige grundlag for stald 1 (fra 1953) og stald 2 (fra midt 80-erne) er dybstrøelse, mens det reelle staldsystem er sengebåse med spalter. Derfor søges der om en lovliggørelse af disse staldes staldsystemer. Da stald 1 og stald 2 er beliggende mindre end 15 meter fra beboelse på ejendommen, ønsker ansøger dispensation fra afstandskravet.

Ansøger skriver som argument for dispensation og for ikke at genetablerer dybstrøelse, dvs. gå tilbage til det retslige grundlag (dybstrøelse) blandt andet, at en ændring tilbage til dybstrøelse vil give fluer bedre mulighed for at formere sig, da fluer lever bedst og formere sig bedst i fast gødning og dybstrøelse. Endvidere skriver ansøger at stald 1 og 2 er opført lovligt og endeligt skriver ansøger at stuehuset bebos af ejer af ejendommen med familie, at det ikke er muligt at opdele huset i flere beboelser og at det alene er ejer med sin familie, der kan blive generet af virksomheden, som de selv er en del af.

Ikast-Brande Kommune vurderer

Ikast-Brande Kommune konstaterer, at stald 1 og stald 2 begge er lovligt opført og er beliggende henholdsvis ca. 3 og 6 meter fra beboelsen på samme ejendom. Den ansøgte lovliggørelse af staldsystemet i staldene vil ikke påvirke afstanden til beboelsen på samme ejendom.

Ikast-Brande Kommune vurderer, som ansøger, at ændringen af det retslige grundlag fra dybstrøelse til gyllesystem ikke forventes at medføre en øget genepåvirkning, øge de uhygiejniske forhold eller øge mængden af fluer for stuehusets beboere (ejer med familie). Forekomst af fluer er primært forankret i den generelle stalddrift og staldhygiejne. I en kvægstald, med naturlig ventilation, vil udetemperaturen dog have en vis indflydelse på forekomst af fluer, idet fluers formerings- og livscyklus er påvirket af den omgivende temperatur. Ikast-Brande Kommune stiller derfor vilkår om, at der ved behov skal ske bekæmpelse af fluer og fluelarver med egnede midler. Endelig er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at husdyrbrugets beboelse er den beboelse i området, der skal kunne tåle mest. Med baggrund i det stillede vilkår, og kommunens vurdering i øvrigt, dispenseres der derfor fra afstandskravet i *husdyrbruglovens* § 8, stk. 1., nr. 6 efter *husdyrbruglovens* § 9, stk. 3.

Dispensation for afstandskravet til naboskel

Naboskel skal forstås som et matrikulært skel til en tilgrænsende samlet fast ejendom, hvor samlet fast

⁵ Helpdesksvar fra miljøstyrelsen fra 20. august 2021 "Afstandskrav til beboelse på samme ejendom"

ejendom er defineret i *udstykningslovens*^v § 2. Da også afstandskravet til naboskel er miljømæssigt og gene- og hygiejnemæssigt begrundet, er det altså en afvejning af hensynet til husdyrbruget over for de hensyn, der skal varetages for en nabomatrikel, og for eventuelle brugere af, eller beboere på, en nabomatrikel.

Det generelle hensyn for nabobeboelse varetages via afstandskravet i *husdyrbruglovens* § 6, stk. 1, nr. 4, mens det generelle hensyn til natur varetages via afstandskravet i *husdyrbruglovens* § 7, stk. 1. I den konkrete sag, overholdes begge krav af husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande. For nabobeboelse kan der i konkrete sager være specifikke hensyn at tage. Det gælder for eksempel mulige gener fra lugt, støj, støv, fluer, lys og gener fra affaldsproduktion.

Ansøger beskriver blandt andet følgende om afstandskravet til naboskel: Afstandskravet til naboskel på 30 meter overskrides både mod vest og mod nord. Det overholdes ikke med de nuværende bygninger. Produktionsarealet udvides udenfor beskyttelseszonen på 30 meter, men da det fysisk ikke kan adskilles fra nuværende produktionsbygninger, så overskrides afstandskravet. Der sker ikke noget fysisk byggeri indenfor 30 meters zonen og der vil ikke være dyr i stald 1 indenfor 30 meter af naboskellet.

Af forarbejderne til bestemmelserne i *husdyrbruglovens* §§ 8 og 9 fremgår det, at reglerne er en videreførelse af de tilsvarende regler i *husdyrgødningsbekendtgørelsens* § 6. I Miljøstyrelsens vejledning til *husdyrgødningsbekendtgørelsen* anføres følgende om dispensation fra afstandskrav: "*Der kan ikke uden videre dispenseres fra afstandskravene, blot fordi en bygning eller et opbevaringsanlæg kommer til at ligge lidt mindre hensigtsmæssigt for driften. Driftsmæssige hensyn kan dog tillægges større betydning, hvor der er tale om dispensation fra afstand til naboskel mod åbne marker i landzone.*"

Naboskellet mod nord er mod åben mark i landzonen, og det giver dermed støtte til at kommunalbestyrelsen kan meddele dispensation, når der ikke findes andre muligheder for at placere udvidelsen (se også nævnsafgørelse 19/071372).

Ikast-Brande Kommunes vurdering

Ikast-Brande Kommune er overordnet set enig i ansøgers vurderinger af mulige gener og risici for forurening. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at ingen af de aktiviteter, der er forbundet med den nuværende og ansøgte drift af husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, vil kunne medføre risiko for forurening. Og den vurdering er uafhængig af, om den reelle afstand fra husdyranlægget til naboskel er mere eller mindre end 30 meter. Konkret er der ca. 15 meter fra stald 3 til naboskel mod vest, og ca. 9 meter til naboskel mod nord.

Ikast-Brande Kommune har vurderet, hvilke mulige gener omboende og omgivelser kan have fra, lugt, støj, støv, fluer, lys og gener fra affaldsproduktion, i det efterfølgende.

Lugt: Ikast-Brande Kommune har, jævnfør *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 22, beregnet lugtemissionen fra det samlede husdyrbrug og sikret, at genekriteriet ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften, overholder kravet på maksimalt 15 OU_E/m³. Nærmeste beboelsesbygning på ejendom uden landbrugspligt er Nedergårdsvej 11, 7330 Brande. Den mindste afstand, der er krævet fra husdyrbrugets lugtcentrum til beboelsesbygning uden landbrugspligt, er 63,6 meter. Og da afstanden til Nedergårdsvej 11, 7330 Brande er 194,5 meter, er lugtgenekriteriet på maksimalt 15 OU_E/m³ overholdt.

På de to nabomatrikler, hvor det generelle afstandskrav til naboskel ikke er overholdt, er der to beboelser. Det er Nedergårdsvej 7, 7330 Brande, og Nedergårdsvej 12, 7330 Brande. Begge disse ejendomme er noteret med landbrugspligt. Dermed skal der ifølge *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* § 31, stk. 1, til disse beboelser ikke overholdes et lugtgenekriterie. Ikast-Brande Kommune har, på trods af dette, alligevel beregnet, om lugtgenekriteriet til disse to beboelsesbygninger ville være overholdt, i den tænkte situation, at de havde været uden landbrugspligt. Baggrunden herfor er, at det oprindelige sigte med afstandskravene i miljøreglementet fra 1974, også kunne have været lugtgenebeskyttelse.

Beregningen i husdyrgodkendelse.dk viser, at den vægtede gennemsnitsafstand for Nedergårdsvej 7, 7330 Brande, er 81 meter, mens den for Nedergårdsvej 12, 7330 Brande, er 150 meter. Altså mere end kravet på 63,6 meter. Det betyder, at hverken Nedergårdsvej 7, 7330 Brande, eller Nedergårdsvej 12, 7330 Brande, beregningsmæssigt vil blive eksponeret for mere lugt (defineret som OU_E/m^3) end lovgivningens maksimumgrænse, i det tilfælde, at de to beboelser havde ligget på matrikler uden landbrugspligt. Den vægtede gennemsnitsafstand måles fra husdyrbruget vægtede lugtcentrum til en nabobeboelsesbygning.

En af de væsentligste årsager til lugt fra en husdyrproduktion, er manglende overholdelse af god hygiejne. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der i den nuværende drift efterleves en praksis, hvor god hygiejne er fremherskende. Som en sikring af fortsat overholdelse heraf, har Ikast-Brande Kommune stillet vilkår om, at der til stadighed skal praktiseres god hygiejne på husdyrbruget. Med baggrund heri, er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der ikke med gennemførelse af den ansøgte tilladelse, er risiko for væsentlige lugtgener, for omboende eller andre.

Støj: Ikast-Brande Kommune har jævnfør *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 34 vurderet på, og undersøgt risikoen for væsentlige støjgener i forhold til naboer og omboende.

Som også anført som tilstrækkeligt af Miljø- og Fødevareklagenævnet (for eksempel 20/07349 af 17. august 2022), stiller Ikast-Brande Kommune vilkår om, at de vejledende grænseværdier for områder med blandet bolig- og erhverv (område 3) (Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om ekstern støj fra virksomheder - Støjvejledningen) er udgangspunktet for hvilke grænseværdier, der er miljømæssigt forsvarlige for husdyrbrugets støjbelastning af omgivelserne.

Ikast-Brande Kommune er enig med Miljø- og Fødevareklagenævnet i, at det som udgangspunkt er tilstrækkeligt at fastsætte støjvilkår med udgangspunkt i Støjvejledningen, idet afstanden til nærmeste naboer oftest vil tilsige, at støjgrænserne netop må forventes at ville kunne overholdes. Det vil således typisk ikke være nødvendigt, at foretage støjberegninger eller støjmålinger udført som "Miljømåling - ekstern støj" ved vurderingen af støjgener fra et husdyrbrugs almindelige drift.

Husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, er beliggende mere end 50 meter fra nabobeboelse, der er den mindst mulige afstand for et husdyranlæg, der etableres, udvides eller ændres. Ikast-Brande Kommune har derfor ikke fået foretaget akkrediterede støjberegninger eller støjmålinger.

Der er imidlertid også Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der kan være konkrete forhold eller omstændigheder, der kan medføre, at overholdelse af Støjvejledningens grænseværdier ikke er tilstrækkeligt til at sikre mod væsentlige gener. Ikast-Brande Kommune gennemgik derfor ved et besøg, den 3. oktober 2022, på husdyrbruget Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, for at identificere mulige genekilder i ansøgt drift. Vakuumpumpen til malkeanlægget, samt kompressoren til mælkekeøleanlægget

blev vurderet som de eneste støjkilder, der potentielt kunne give anledning til væsentlig gene for beboerne på Nedergårdsvej 7, 7330 Brande. Til beboelsen på Nedergårdsvej 12, 7330 Brande, vurderede Ikast-Brande Kommune, at der ikke var genekilder i ansøgt drift, der kunne vurderes som væsentlige.

Vakuumpumpen er placeret indendørs ved malkerummet, og var næppe hørbar uden for bygningen. Støjen fra kompressoren var, den 3. oktober 2022, vanskelig at vurdere, både på grund af vindretningen, der var mod øst, og fordi kompressoren kun kørte kortvarigt, da tidspunktet for besigtigelsen var eftermiddag, hvor mælken allerede var nedkølet.

Derfor blev husdyrbruget genbesøgt den 8. november 2022, kl. ca. 9:00, med henblik på en vurdering af støj på stedet, specielt i retningen mod Nedergårdsvej 7, 7330 Brande. På dagen og tidspunktet blev vejrforholdene vurderet. Vurderingen af vejrforholdene, stemte overens med registreringer foretaget af DMI og præsenteret for Brande. DMI's registreringer viste, at temperaturen var ca. 12 grader celsius, luftfugtigheden ca. 90%, vindretningen NNØ med en hastighed på 5-6 m/s.

Støj fra kompressoren, og blæseren, der sidder på kondensatorsiden af anlægget, blev vurderet i retningerne nord og nordvest. Specielt blev støj vurderet ved det nordøstlige punkt af haveområdet til Nedergårdsvej 7, 7330 Brande. Altså et punkt, der lå i vindretningen fra kompressor og blæser. Vurderingen var, at støjen fra blæseren var hørbar, men ikke hverken væsentlig generende eller blot generende. Derimod blev en meget svag, men højfrekvent lyd registreret. Den blev identificeret, som stammende fra kompressoren.

Ved besøget blev det vurderet, at den højfrekvente lyd muligvis for nogle personer vil kunne opleves som generende. Ikast-Brande Kommune vurderede, at støjafskærmning af kølekompressor og blæser er en relativ ressourcelet afværgeforanstaltning, og stiller derfor vilkår herom. Støjafskærmningen skal dæmpe både direkte støj, samt støj, der reflekteres af staldmuren.

Ansøger beskriver, at de støjgener, der opstår ved indblæsning af kraftfoder i fodersiloen vest for stald 1 reduceres, når fodersilofaciliteten flyttes til østsiden af husdyrbruget. Indblæsning af foder sker ifølge ansøger ca. 1 gang pr. måned, og har en varighed af ca. 15 minutter. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at den støj, der opstår ved anvendelse af fodersiloen vest for stald 1, ikke er væsentlig generende. Anvendelse af fodersiloen indgår derfor ikke specielt ved vurderingen af muligheden for dispensation fra afstandskravet til naboskel mod vest.

Støv, fluer, lys og uhygiejniske forhold: Det fremgår af *husdyrbruglovens* formålsparagraf, at det med loven blandt andet særligt tilsigtes, at forebygge og begrænse gener fra blandt andet støv, fluer, lys og uhygiejniske forhold. Af loven fremgår det også, at husdyrbrug ikke må etableres, udvides eller ændres i en afstand mindre end 50 meter fra nabobeboelse. Dermed sikre loven, at der som udgangspunkt ikke antages at kunne opstå gener fra støv, fluer, lys eller uhygiejniske forhold, i en afstand på mindst 50 meter fra et husdyrbrug.

Ikast-Brande Kommune vurderer endvidere, at der med den nuværende produktion, eller den ansøgte produktion, ikke vil være gener fra affaldsproduktion. Yderligere er det Ikast-Brande Kommunes vurdering, at mulige gener fra affaldsproduktion i det konkrete tilfælde ikke afhænger af anlægs afstand til naboskel.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at det er omboende, som potentiel vil kunne opleve gene fra et husdyrbrug. For husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, er omboende nabobeboelserne på Nedergårdsvej 7, 7330 Brande, og Nedergårdsvej 12, 7330 Brande. Begge nabobeboelser er beliggende mere end 50 meter fra husdyrbruget (henholdsvis ca. 60 meter, og ca. 105 meter). Husdyrbrugets afstand til naboskel, er dermed ikke en betydende faktor for vurderingen af, om husdyrbrugets drift vil medføre væsentlig gene for omboende.

Ikast-Brande Kommune vurderer dog generelt, at der kan være konkrete forhold eller omstændigheder, der kan være medvirkende til, at husdyrbruget kan medføre gener for omboende. Vurderingen af dette er generel, og ikke relateret til dispensationsmuligheden. Derfor er den vurdering behandlet andet steds i denne miljøtilladelse.

Med baggrund i de stillede vilkår om god hygiejne, støjgrænseværdier og støjafskærmning, samt kommunens vurdering i øvrigt, dispenseres der fra afstandskravet i *husdyrbruglovens* § 8, stk. 1., nr. 7 efter *husdyrbruglovens* § 9, stk. 3.

Dispensation for afstandskravet til offentlig vej

Ikast-Brande Kommune har hverken i husdyrbruglovgivningen, bekendtgørelser, vejledninger eller i anden lovforberedende arbejder hertil fundet en beskrivelse af hvilke hensyn afstandskravet varetager. I Karnov-kommentaren til bestemmelsen fremgår det, at lovforslaget ikke indeholder oplysninger om, hvilke hensyn der ligger bag afstandskravet til vej.

Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, at de gener, der kan være relevante i forhold til et husdyranlægs afstand til vej kan være følgende; lysudfaldsgener fra staldvinduer; gene for oversigtsforholdene – især ved bugtede vejstrækninger; samt gener i forhold til oversigtsforhold ved ind- og udkørsel med maskiner fra husdyrbruget.

Ansøger beskriver blandt andet følgende om afstandskravet til offentlig vej: Stald 1 ligger nærmere end 15 meter til vejen (Nedergårdsvej). Derfor ansøges der også om dispensation for afstandskravet til vej. Der sker ikke en udvidelse af produktionsarealet i stald 1 og der vil ikke være dyr indenfor 15 meters zonen af vejen. Men da stald 1 hænger fysisk sammen med de resterende stalde og der ikke er en fysisk adskillelse 15 meter fra vejen betyder det, at hele staldanlægget skal vurderes samlet.

Så selv om der ikke er besætning indenfor 15 meter af vejen og den nærmeste stald (stald 1) ikke udvides, så skal der alligevel søges dispensation til dette afstandskrav.

Der sker ikke ændringer, som kan påvirke oversigtsforholdene eller trafikikkerheden i øvrigt.

Ikast-Brande Kommunes vurdering

Det er Ikast-Brande Kommunens vurdering, at den ændrede anvendelse af stald 1 og 2, samt udvidelsen af stald 3 ikke vil give væsentlige lysgener, hverken for dem der færdes på Nedergårdsvej eller for omboende, der kan se lyset fra husdyranlægget.

Nedergårdsvej i almindelighed, og derfor også i nærheden af Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, er af en beskaffenhed og type, hvor der i udpræget grad ikke køres med hastigheder, der i sig selv stiller særlige krav til oversigtsforholdene. En del af stald 1 ligger i samme længe, som en eksisterende lade. Afstanden fra stald 1 til offentlig vej er ca. 4 meter, mens afstanden fra laden til samme offentlige vej er ca. 2

meter. Som følge af vejens krummende forløb er laden den første begrænsende faktor i forhold til oversigtsforhold.

Husdyrbruglovens § 8, stk. 1, regulerer afstandskrav i forhold til ændringer eller nyetableringer af husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg. Da laden dermed ikke er defineret som et husdyranlæg, er det afstanden fra stald 1 til offentlig vej, der søges dispenseret fra, og ikke afstanden fra laden til vejen. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at stald 1's placering, ca. 4 meter fra offentlig vej, ikke er hæmmende for oversigtsforholdene på Nedergårdsvej. Desuden vurderer Ikast-Brande Kommune, at det ikke er stald 1, men laden, der er den første begrænsende faktor for oversigtsforholdene, og at den nuværende placering af husdyranlægget (stald 1) ikke giver anledning til gener for oversigtsforholdene.

Ved udnyttelse af den nugældende miljøgodkendelse for Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, bliver Nedergårdsvej benyttet til transport af især foder rundt om husdyranlægget. Trafik på offentlig vej er underlagt færdselslovens regler, og ikke *husdyrbruglovens*. Vurdering af eventuelle gener ved ud- og indkørsel fra et husdyrbrug, sorterer derimod under husdyrbrugloven. Derfor har Ikast-Brande Kommune vurderet mulige gener ved ud- og indkørsel fra og til husdyrbruget. Ud og indkørsel foregår som følge af husdyranlæggets placering på matriklen, i umiddelbar nærhed af stald 1. Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at ud- og indkørsel, samt det nuværende og ansøgte antal ud- og indkørsler ikke er til væsentlig gene for trafikken på Nedergårdsvej.

Det er imidlertid også Ikast-Brande Kommunes vurdering, at ud- og indkørsel med maskiner og anden driftsrelateret transport kan udgøre en vis gene. Ikast-Brande Kommune har vurderet, at indgrebet står mål med udbyttet, at der stilles vilkår om, at intern transport – som overvejende hovedregel – ikke må foregå via Nedergårdsvej. Intern transport skal derfor ske på husdyrbrugets interne transportveje. Med udmøntningen af dette krav, vil antallet af driftsrelaterede ind- og udkørsler blive reduceret væsentligt. Dermed vil gener ved ind og udkørsel, der kan tilskrives den relative korte afstand mellem stald 1 og den offentlige vej (ca. 4 meter) tilsvarende blive reduceret.

Med baggrund i det stillede vilkår, og kommunens vurdering i øvrigt, dispenseres der fra afstandskravet i *husdyrbruglovens* § 8, stk. 1., nr. 4, efter *husdyrbruglovens* § 9, stk. 3.

Samlet om dispensationerne

Husdyrbrugets anlæg er placeret og konstrueret således, at Stald 1, Stald 2 og Stald 3, emissionsmæssigt, skal betragtes som ét staldafsnit. Det betyder, at Ikast-Brande Kommune skal dispensere fra hvert enkelt afstandskrav, for at der kan meddeles en miljøtilladelse. Som der er redegjort for i ovenstående, meddeler Ikast-Brande Kommune dispensation fra afstandskravene til det ikke almene vandforsyningsanlæg, til offentlig vej, til beboelse på samme ejendom og til naboskel.

Kommunen vurderer samlet

Ikast-Brande Kommune vurderer i forhold til husdyrbruget beliggenhed og planlægningsmæssige forhold, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne fra produktionsanlægget begrænses, når de til enhver tid gældende generelle miljøregler, for den pågældende type husdyrbrug, samt de supplerende vilkår for miljøtilladelsen, overholdes.

Landskabelige og geologiske værdier

Landskabelige bevaringsværdier

Landskaberne i Ikast-Brande Kommune er meget varierede med forskellige landskabelige værdier. Fra det kuperede og varierede dallandskab (Søhøjlandet) øst for den jyske højderyg til det flade slettelandskab med heder og plantager vest for højderyggen. Vi ønsker at bevare og beskytte de vigtigste landskabelige bevaringsværdier i Ikast-Brande Kommune. Det vil sige de landskaber, der i kraft af dramatik, mangfoldighed eller monoton besidder en særlig fortællerværdi, æstetisk værdi eller rekreativ værdi.

I Kommuneplan 2021-2033 for Ikast-Brande Kommune er de landskabelige bevaringsværdier delt op i to kategorier: værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber) og uforstyrrede landskaber (og større sammenhængende landskaber).

De værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber) rummer en stor fortællerværdi for eksempel ådalene i de store åsystemer med deres søer og dalstrøg, bakkeøerne på smeltevandssletterne samt hederne og plantagerne. Ofte kan man aflæse, hvordan landskabet er skabt. For eksempel er Søhøjlandet mod øst stærkt præget af den sidste istid, isens bevægelser og isens afsmeltning.

De uforstyrrede landskaber (større sammenhængende landskaber) er generelt almindelige, sammenhængende landskabsområder i det åbne land. De er præget af landbrug og skovbrug, mindre landsbyer, bebyggelser og småveje m.m. spredt i landskabet. At landskabet er uforstyrret betyder, at landskabet som udgangspunkt ikke er visuelt og støjmessigt påvirket af større tekniske anlæg som for eksempel større el-ledningsnet, veje, store produktionsanlæg, vindmøller, master, større virksomheder og større by- og sommerhusområder m.m.

Geologiske bevaringsværdier

De geologiske værdier omfatter lag i jorden (jordprofiler) eller sammenhængende landskabsformer. De har betydning for forskning, undervisning og fortællingen om landskabets tilblivelse. Det er derfor vigtigt, at der er adgang til de geologiske værdier, og at de ikke bliver sløret af beplantning, byggeri og andre former for anlæg.

De fleste geologiske værdier indeholder betydelige fortællinger om en egn natur og kultur. Ikast-Brande Kommune rummer fortællingen om, hvordan isen formede det jyske landskab. Fra det kuperede morænelandskab i øst omkring Nørre Snede til den flade og let skrånende smeltevandslette med spredte bakkeøer og brede ådale, der strækker sig mod nord og vest.

Udpegningerne i Kommuneplan 2021-2033 for Ikast-Brande Kommune er primært nationalt udpegede geologiske værdier:

- Søhøjlandet
- Isenbjerg
- Bølling Sø
- Kulsø-Rørbæk Sø
- Sepstrup-Vrads Sande.

Dog er der også en enkelt lokal udpegning – Linnebjerg – som er en bakkeø nordvest for Faurholt.

Områder af geologisk interesse er især sårbare over for, at man graver materialer og opfyldning bort. Det kan få den konsekvens, at man kommer til helt at udslette geologiske informationer.

Kommunen konstaterer

Staldanlægget/gyllebeholderen er ikke beliggende indenfor eller i nærheden af:

- større sammenhængende landskab
- geologisk bevaringsværdi
- Sø og å-beskyttelseslinjer
- Kirkebyggelinjer/kirkezoner indenfor 300 meter fra anlægsdelen.

Husdyrbruget ligger inden for et område, der er udpeget som "bevaringsværdigt landskab" i Kommuneplan 2021–2033 for Ikast-Brande Kommune. Jævnfør kommuneplanen, skal de værdifulde landskaber som hovedregel friholdes for byggeri og anlæg. Hvor der alligevel tillades byggeri, anlæg eller anden anvendelse af arealerne, skal samspillet med landskabet prioriteres højt, så byggeriet ikke forringer karakteren, variationen og værdien af oplevelsen af landskabet. Det bevaringsværdige landskab fremgår af kortbilag **G**.

Husdyrbruget er ligeledes beliggende indenfor en skovbyggelinje, se kortbilag **G**.

De ønskede tilbygninger på østsiden af stald 3, vil ligge i tilknytning til de eksisterende bygninger, og vil have en udformning og udseende, som svarer til disse. Tilbygningerne vil dog være væsentligt lavere end de eksisterende driftsbygninger. Det gælder også den nye kalveplads, der placeres mellem stald 2 og stald 3. Terrænforhold og beplantninger øst for anlægget gør, at de nye tilbygninger og kalvepladsens visuelle påvirkning for de omkringboende vil være minimal.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at ansøger har taget de nødvendige hensyn til den landskabelige værdi ved at etablere de planlagte tilbygninger på en sådan måde, at de kommer til at indgå som en del af helheden omkring ejendommen.
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil forringe landskabets karakter og fortællerværdi i de udpegede landskabsområder
- Skoven, som kaster en skovbyggelinje, ligger vest for ejendommen. Ikast-Brande Kommune vurderer, at det ansøgte ikke påvirker den nært beliggende skovs værdi som landskabselement, da etablering af det ansøgte ikke vil ændre det frie udsyn til skoven fra omgivelserne. Ikast-Brande Kommune vurderer, at skovbrynene i den nært beliggende skov fortsat vil være værdifulde levesteder for planter og dyr efter etableringen af det ansøgte. Dette begrundes med, at det ansøgte ligger relativt langt fra skovbrynene og ikke forventes at påvirke disses værdi som levested for planter og dyr.
- at gennemførelse af projektet – og driften af husdyrbruget i øvrigt – ikke vil medføre væsentlige landskabelige ændringer i forhold til den eksisterende tilstand.

Kulturhistoriske værdier

Kulturhistoriske værdier

Landskabet i Ikast-Brande Kommune er præget af menneskets virke igennem årtusinder.

Samfundsudviklingen føjer hele tiden nye lag til kulturhistorien i landskabet. Overalt finder vi historiske

spor, der fortæller om samfundsudviklingen og om, hvordan mennesket har påvirket omgivelserne. De kulturhistoriske værdier knytter sig til historien om, hvordan mennesket opdyrkede heden og udnyttede jordens ressourcer til overlevelse. Værdierne knytter sig også til historien om, hvordan jernbanen og Hærvejen har skåret sig gennem landskabet og dannet grundlaget for byerne.

Mange af de historiske spor er kulturhistoriske værdier, der har så stor betydning for vores kulturforståelse, at de er værd at bevare og derfor fortjener de en særlig beskyttelse.

I Kommuneplan 2021-2033 for Ikast-Brande Kommune er de vigtigste kulturhistoriske værdier i kommunen udpeget. De kulturhistoriske værdier er delt op i to kategorier: Værdifulde kulturmiljøer og kulturhistoriske bevaringsværdier.

De værdifulde kulturmiljøer kan for eksempel være kulturmiljøer, der afspejler en bestemt tidsepoke eller en landsbytype, et område med en koncentration af fortidsminder som gravhøje og arkæologiske fund eller kirker med kirkegårde og deres omgivelser.

De kulturhistoriske bevaringsværdier kan for eksempel være mindsten og monumenter, enkeltgravhøje, fredede og bevaringsværdige bygninger og anlæg eller sten- og jorddiger, alléer og levende hegn.

Udpegningen af kulturhistoriske værdier betyder, at når der udvikles inden for eller umiddelbart uden for de udpegede områder, så skal det ske med viden om og under hensyntagen til de kulturhistoriske værdier. På den måde kan det undgås, at de kulturhistoriske elementer og spor går tabt eller bliver forringet.

Jævnfør Kommuneplan 2021–2033 for Ikast-Brande Kommune, skal det undgås, at nyt byggeri, anlæg eller ændringer i landskabet udformes eller placeres på en måde, der forringer oplevelsen eller kvaliteten af de udpegede kulturhistoriske værdier.

Kommunen konstaterer

Staldanlægget/gyllebeholderen er ikke beliggende indenfor:

- Fredede områder
- Fredede fortidsminder
- Beskyttede sten- og jorddiger
- Kulturhistoriske bevaringsværdier

Ca. 100 meter sydsydvest for husdyrbruget er der registreret et fortidsminde i form af en gravhøj. I henhold til *Museumslovens* § 29f må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes på fortidsminder og inden for en afstand af 2 meter fra disse. Jævnfør *Naturbeskyttelseslovens* § 18 og § 65 må der desuden ikke uden dispensation fra kommunen foretages ændring af tilstanden inden for 100 meter fra fortidsminder, der er synlige i terrænet. Landbrugsmæssig markdrift – bortset fra tilplantning med juletræer eller anden beplantning – regnes ikke som en tilstandsændring i den sammenhæng.

Der er ikke registreret fortidsminder og/eller diger på de arealer, som bebygges i forbindelse med projektets gennemførelse. Der er dog i forbindelse med ansøgningen om miljøtilladelse, på grund af et ønske om etablering af en kørevej syd om et endnu ikke etableret tilladt ensilageanlæg, samt et ønske om en 24 m² stor betonplads til brug for placering af containere i forbindelse med afhentning af

dybstrøelse, søgt om dispensationer fra fortidsmindebeskyttelseslinjen. Både vedrørende vejen og betonpladsen er der givet dispensation.

Matriklen, hvorpå husdyrbruget er beliggende, grænser op til område der er udpeget som værdifuldt kulturmiljø (Brandlund og Den Gyldne Middelvej). Området beskrives som beliggende på nordranden af bakkeøen syd for Brande og er udpeget som bebyggelsesmiljø med velbevaret bebyggelsesstruktur. Der er desuden tale om en gammel landsbystruktur med gårdbebyggelser, hvis struktur delvist er sløret af den nyere bebyggelse på Brandlundvej. Gårdenes placering vidner om landsbytiden, hvor der var åbent land på alle sider.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, trods det at husdyrbruget grænser op til et udpeget værdifuldt kulturmiljø, at udvidelsen af husdyrbruget/byggeriet ikke vil være i strid med hensynet til det værdifulde kulturmiljø, der ligger i nærheden. De nye tilbygninger vil med deres placering, størrelse og materialer, indgå som en naturlig helhed med resten af ejendommens bygningsmasse og dermed ikke forringe oplevelsen eller kvaliteten af de kulturhistoriske værdier. Den ansøgte ændring af bygningerne på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, kan derfor tillades i forhold til de gældende retningslinjer beskrevet for de kulturhistoriske værdier i Kommuneplan 2021–2033 for Ikast-Brande Kommune.

Natur

Påvirkning af natur

Den samlede ammoniakemission i ansøgt og i 8-års drift⁶ fra husdyrbruget er vist i nedenstående tabel:

Samlet ammoniakemission fra husdyrbruget (stald og lager)

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	1424,7	106,0	1530,7
Nudrift	917,5	133,4	1050,9
8 års-drift	917,5	133,4	1050,9

Der er således en meremission på 479,8 kg N pr. år fra husdyrbruget i ansøgt drift sammenlignet med driften for 8 år siden.

Ammoniak og natur
Hovedparten af ammoniakdepositionen (kvælstofnedfaldet) fra et husdyrbrug vil – afhængigt af flere forhold – på et tidspunkt blive afsat i landskabet i større eller mindre afstand fra kilden. Størstedelen af den ammoniakdeposition, som direkte kan henføres til et husdyrbrug, vil formentlig ske i terrænet inden for ca. 1 kilometers afstand fra produktionsanlægget. Ammoniakdeposition er som regel til ugunst for opretholdelse af de naturtyper, der kun har brug for en begrænset næringsstofmængde for at kunne trives. Kommunen er forpligtiget til, at vurdere om en udvidelse/ændring af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturområder.
I henhold til <i>husdyrbrugloven</i> er etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug, ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end

⁶ 8 års-drift: Den drift som var tilladt 8 år før afgørelsestidspunktet.

ti meter til, eller helt eller delvis inden for, nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) eller nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende **uden for** internationale beskyttelsesområder. Der er tale om en forbudszone.

Natura 2000-områder er naturområder som, set i et europæisk perspektiv, er særligt værdifulde. Der er tale om en fælles betegnelse for Habitat-, Ramsar⁷- og Fuglebeskyttelsesområderne. Natura 2000-områderne er udpeget for at beskytte levesteder og rasteområder for fugle og for at beskytte naturtyper og plante- og dyrearter, der er truede, sårbare eller sjældne i EU.

Jævnfør *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*, defineres naturtyperne, omfattet af *husdyrbrugloven*, i tre kategorier:

Kategori 1-natur: Nærmere bestemte naturtyper beliggende **inden for** internationale naturbeskyttelsesområder.

Kategori 2-natur: Visse naturtyper beliggende **uden for** internationale naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer samt heder større end ti ha, som er omfattet af *naturbeskyttelseslovens*^{vi} § 3, og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af *naturbeskyttelseslovens* § 3.

Kategori 3-natur: Naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1- og 2-natur: Heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter *naturbeskyttelseslovens* § 3, og nærmere definerede ammoniakfølsomme skove, der er beliggende **uden for** de internationale naturbeskyttelsesområder.

Der er fastsat forskellige beskyttelseskrav i forhold til de forskellige naturkategorier. Den tilladte maksimale **total**deposition fra et husdyrbrug til kategori 1-natur er afhængig af antallet af andre husdyrbrug i nærheden (Antallet af andre husdyrbrug i området er defineret efter nærmere regler om vurdering af kumulation – se nedenfor). Hvis der ikke er andre husdyrbrug, må der fra husdyrbruget, som den aktuelle ansøgning drejer sig om, som hovedregel højst være en **total**deposition på 0,7 kg N pr. ha pr. år. Er der ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, falder den højst tilladelige **total**deposition til 0,4 kg N pr. ha pr. år, og endelig, hvis der er mere end ét husdyrbrug udover husdyrbruget, der søger, må totaldepositionen fra husdyrbruget, der søger, maksimalt være 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Antallet af husdyrbrug i nærheden opgøres som en summering af:

- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N (ammoniakkvælstof) pr. år inden for 200 meter
- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 meter
- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 meter
- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 meter
- Antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 meter.

⁷ Ramsarområder ligger alle inden for de udpegede fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområder er beskyttede vandområder med særlig betydning for fugle.

(Afstandene måles mellem det mest kritiske naturpunkt og et nærmere defineret centrum for det eller de pågældende husdyr).

Den maksimale tilladte **total**deposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år. I forhold til kategori 3-natur skal kommunen efter nærmere kriterier foretage en konkret vurdering af, om der er tale om en væsentlig miljøpåvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser og af, om der skal stilles krav til den maksimale **mer**deposition. Kravet kan ikke stilles lavere end en maksimal merdeposition på 1,0 kg N pr. ha pr. år som følge af ammoniakfordampningen fra husdyrbruget.

Kommunen skal vurdere om udvidelsen/ændringen af et husdyrbrug kan føre til tilstandsændringer i nærliggende naturområder. Vurderingen tager udgangspunkt i, om det ansøgte vil medføre en totaldeposition eller en merdeposition, som vil resultere i en tilstandsændring af den pågældende naturtype.

I Husdyrgodkendelse.dk er der lavet beregninger af total- og merdeposition fra husdyrbruget til den omkringliggende natur. Beregningerne sandsynliggør, at der ikke vil være en væsentlig ændret påvirkning med kvælstof til omkringliggende kategori 1-3-natur.

Kategori 1-natur

Nærmeste kategori 1-natur er en nedbrudt højmosse, som ligger i Habitatområde nr. 63, Mose ved Karstoft Å, ca. 6 km syd for husdyrbruget.

Den beregnede ammoniakdeposition til nærmeste kategori 1-natur viser, at totaldepositionen efter ændringen af husdyrbruget vil være 0,0 kg N pr. ha pr. år. Da beregningen viser, at området modtager en totaldeposition på under 0,2 kg N pr. ha pr. år betyder det desuden, at beskyttelseskriteriet er overholdt, uanset hvor mange husdyrbrug der i øvrigt måtte være i nærheden.

Kategori 2-natur

Nærmeste kategori 2-natur er en hede, som ligger ca. 600 meter nord for husdyrbruget. Beregningen til nærmeste kategori 2-natur viser, at totaldepositionen efter ændringen af husdyrbruget, her vil være 0,2 kg N pr. ha pr. år. Den maksimale tilladte totaldeposition til kategori 2-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

Kategori 3-natur

Der er flere moser omkring husdyrbruget, og der er lavet beregninger til tre af dem. Til den nærmeste mose, ca. 280 meter nord for husdyrbruget viser beregningen, at merdepositionen efter ændringen af husdyrbruget, vil være 0,2 kg N pr. ha pr. år. Beregningerne til de 2 andre moser, som ligger henholdsvis ca. 700 meter øst for husdyrbruget, og ca. 900 meter syd for viser merdepositioner på henholdsvis 0,1 og 0,0 kg N pr. ha pr. år. Den tilladte merdeposition til kategori 3-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt.

Der ligger 3 ammoniakfølsomme skove inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Nærmeste skovområde er beliggende ca. 300 meter nord for husdyrbruget. Beregningerne hertil viser, en merdeposition efter ændringerne af husdyrbruget på 0,2 kg N pr. ha pr. år. Da dette er lavere end beskyttelsesniveauet på 1 kg N pr. ha pr. år. Den tilladte merdeposition til kategori 3-natur er 1,0 kg N pr. ha pr. år, hvorfor beskyttelsesniveauet er overholdt. Alt i alt er beskyttelsesniveauet til kategori 3-natur overholdt.

§ 3-natur

Nærmeste naturområde, der er beskyttet efter *naturbeskyttelseslovens* § 3, er sø. Inden for 1.000 meter fra husdyrbrugets anlæg er der registreret en § 3-eng og flere søer. Til den nærmeste sø, ca. 100 meter nordnordvest for husdyrbruget, viser beregningen, at merdepositionen efter ændringen af husdyrbruget, vil være 0,6 kg N pr. ha pr. år. Beregningerne til en anden sø og en §3-eng, der ligger henholdsvis ca. 200 meter nordøst for husdyrbruget og ca. 250 nord for husdyrbruget, viser en merdepositioner på henholdsvis 0,3 og 0,2 kg N pr. ha pr. år.

Naturområderne fremgår af kortbilagene C, D, E og F.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at kravene om maksimalt tilladt totaldeposition på kategori 1- og kategori 2-natur, som følge af ammoniakfordampning fra husdyrbruget, er overholdt. Samtidig er kravet til merdeposition til kategori 3-natur overholdt. Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, at udvidelsen/ændringen ikke vil medføre en forøgelse af ammoniakdepositionen i de øvrige omkringliggende naturområder, der ligger ud over det, som naturområderne kan tåle. Der er derfor ikke er grundlag for at stille yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder, idet der ikke vurderes at være tale om særlige tilfælde, hvor dette er påkrævet. Ligeledes vurderes det, at der ikke vil ske en tilstandsændring af naturområder, der er beskyttet efter *naturbeskyttelseslovens* § 3. Der er derfor ikke grundlag for at stille yderligere vilkår for at beskytte de pågældende naturområder.

Påvirkning af bilag IV-arter

Ammoniakbelastning af yngle- eller rasteområder for bilag IV-dyrearter og bilag IV-plantearter

Af EF-habitatdirektivets^{vii} bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter, som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer inden eller udenfor et af de udpegede Natura 2000-områder. På den baggrund må der eksempelvis ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge de pågældende dyrearters yngle- og rasteområder. For plantearterne er der blandt andet forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Kun en del af de arter, der er anført i bilag IV, findes i regionen, men vandflagermus, sydflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og ulv findes i området. Husdyrbrugets ammoniakemission vil - som beskrevet i ovenstående afsnit - ikke medføre en forringelse af de nærliggende naturområder.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

- at det areal, der inddrages i forbindelse med projektets gennemførelse, ikke var almindeligt omdriftsareal, og at inddragelsen ikke vil påvirke bilag IV-arter væsentligt
- at der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for bilag IV-arters trivsel
- at driften af husdyrbruget samlet set ikke vil medføre beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-

habitatdirektivets bilag IV, litra a), samt ikke vil medføre ødelæggelse af livsstadier af de plantearter, som er optaget i ER-habitatdirektivets bilag IV, litra b).

Jord, grundvand og overfladevand

Miljøpåvirkningen fra kvælstof, fosfor, ammoniak og zink i forhold til jord, grundvand og overfladevand begrænses via generelle miljøregler. Der er gennem lovgivningen fastsat regler om anvendelse af gødning i jordbruget med henblik på at beskytte jord, grundvand, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestande af vilde dyr og planter. Der er i den forbindelse fastsat lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. ha fra gødning, og der er bestemmelser om anvendelse af efterafgrøder for at mindske kvælstofudvaskningen. Ligeledes er der fastsat regler om anvendelse af bestemte udbringningsteknikker – eksempelvis langs visse naturtyper.

Forurening og gener

Lugt

Lugtgener fra anlæg

Lugten fra husdyrbrug kommer fra stalde, gødningsopbevaring og i forbindelse med håndtering og udbringning af husdyrgødning. Den lugt, der udledes fra stalde og lignende husdyranlæg angives som "lugtemissionen". Størrelsen på emissionen fra et husdyranlæg afhænger af, hvilke dyretyper der er på stald, hvilken staldtype der er tale om, og hvor stor en overflade, der afsættes husdyrgødning på.

Landzone betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde. Det betyder, at beboere i landzone skal tåle en større lugtgener end beboere i landsbyer (samlet bebyggelse og lokalplanlagte boligområder i landzone) og i byzone.

Der er dog i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* fastsat en række lugtgenekriterier og tålegrænser for lugt i forhold til tre område- og beboelsestyper: Byzone, visse områder i landzone⁸ og enkeltbolig (uden landbrugspligt og som ikke ejes af den ansvarlige for husdyrbrugets drift) i landzone, på henholdsvis 5, 7 og 15 OUE⁹ pr. m³ luft efter Miljøstyrelsens lugtmodel og 1, 3 og 10 LE¹⁰ pr. m³ luft efter den såkaldte FMK-model¹¹. Tålegrænserne er et udtryk for den maksimale, miljømæssigt acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende område- eller beboelsestype.

Ved lugtgeneafstand forstås den beregnede mindste afstand fra husdyranlæggets lugtcentrum til det pågældende område- eller beboelsestype, hvor de fastsatte tålegrænser netop er opfyldt. Lugtgenekriterierne er overholdt, hvis de fastsatte tålegrænser ikke overskrides i mere end 1 procent af tiden – svarende til ca. 7 timer i alt om måneden.

Gyllebeholdere er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da de er omfattet af generelle afstandsregler.

⁸ "Visse områder i landzone" indbefatter: Områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende samt beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end seks beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget (samlet bebyggelse).

⁹ OUE = Lugt-enheder (Odour Units) bestemt efter den europæiske standard for lugtanalyse, hvor 1 OUE er grænsen for, hvornår den pågældende lugt kan erkendes.

¹⁰ LE: Lugtenheder

¹¹ FMK-modellen er udarbejdet af den tidligere Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK)

Lugtgeneafstandene forøges efter nærmere regler, hvis der inden for 300 meter af byzone eller visse områder i landzone er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år. Tilsvarende forøges lugtgeneafstanden, hvis der er andre sådanne husdyrbrug inden for 100 meter fra enkeltbolig i landzone uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften af det husdyrbrug, som den aktuelle ansøgning drejer sig om. Dette sker for at tage højde for den samlede lugtpåvirkning (den kumulative effekt) af den mulige lugtpåvirkning, total set, som omkringboende udsættes for.

Lugtgeneafstandene formindskes efter nærmere regler, hvis staldanlægget ligger nord for en af de nævnte område- eller beboelsestyper. Dette begrundes med, at den hyppigste vindretning i Danmark er vestlig og sydvestlig, og at nordenvind typisk forekommer i vinterhalvåret, hvor de relativt lave temperaturer betyder, at der er et lavere luftskifte i stalden som derved medvirker til at dæmpe lugtafgivelsen.

Miljøstyrelsens ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk beregner hvilke afstande, der mindst skal være fra husdyranlæggenes lugtcentrum til de forskellige beboelsestyper for at kravene til maksimal lugtgene er overholdt.

I nærværende sag er der ikke nogen kumulativ effekt, da der ikke er husdyrbrug inden for de ovenfor nævnte afstande, som medfører lugtgener til/påvirker de samme punkter som det ansøgende husdyrbrug.

Af nedenstående tabel fremgår den aktuelle afstand (geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til henholdsvis nærmeste nabo uden landbrugspligt, visse områder i landzone og byzone, der mindst skal være for at kravene til maksimal lugtgene er overholdt.

Husdyranlægget er ikke placeret nord (300° – 60°) for nærmeste nabo uden landbrugspligt, visse områder i landzonen eller byzone. Endvidere er der ikke andre husdyrbrug end Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, med en emission på mere end 750 kg NH₃-N indenfor 300 meter til visse områder i landzonen eller byzonen, eller indenfor 100 meter til nærmeste nabo uden landbrugspligt. Derfor er ukorrigeret og korrigeret geneafstand ens i tabellen. Vægtet gennemsnitsafstand er afstanden fra husdyranlæggets beregnede lugtcentrum til de forskellige områdetyper. Det fremgår af tabellens sidste kolonne, at genekriterierne er overholdt i nærværende sag.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Nedergårdsvej 11 	0	FMK	63,6	63,6	194,6	Ja
Nedergårdsvej 7 	0	FMK	63,6	63,6	80,9	Ja
Nedergårdsvej 12 	0	FMK	63,6	63,6	154,6	Ja
Lokalplanlagt område - rekreativ omr. 	0	FMK	113,1	113,1	1073,6	Ja
Risbjergvej 16 	0	FMK	113,1	113,1	2903,2	Ja
Uhrevej 6 	0	FMK	113,1	113,1	346	Ja
Brandlund By, Brande 	0	FMK	113,1	113,1	346	Ja

Konsekvenszonen for lugt er beregnet til 234 meter. Konsekvenszonen er det område, som identificerer hvilke naboer og andre (beboelser), der vil kunne blive udsat for lugtpåvirkning af en vis styrke. Disse naboer og andre berørte betragtes efter praksis som hørings¹²- og klageberettigede. Matrikulære naboer, samt indehaver af brugsretten til marksvandingsboring beliggende på matrikel 7a, Brandelund By, Brande er blevet orienteret om ansøgningen. Dernæst har ejere og brugere af beboelser inden for konsekvenszonen samt indehaver af brugsretten til marksvandingsboring beliggende på matrikel 7a, Brandelund By, Brande haft mulighed for at udtale sig om udkastet til miljøtilladelsen.

Kommunen vurderer

Den reelle lugtpåvirkning fra husdyrbrugets staldanlæg vil afhænge af flere forhold. Lugtpåvirkningen vil dog generelt kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af de overflader, som husdyrgødning og foderrester afsættes på samt ved minimering af det tidsrum, som gylleomrøring og gylleudbringning foretages i.

Ud over de mulige lugtgener fra staldanlægget kan der forekomme lugtgener i forbindelse med omrøring af gyllebeholderen og øvrig håndtering af husdyrgødning, samt fra håndtering af ensilage. Gylleomrøring og øvrig gødningshåndtering sker primært i forbindelse med udpumpning af gylle fra staldanlæg, ved udmugning af dybstrøelsesafsnit, ved afhentning af gylle, mens ensilagehåndteringen sker dagligt.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at lugt fra staldanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for naboerne. Lugtgenerne er beregnet til at ligge under de fastlagte beskyttelsesniveauer for lugt. Ikast-Brande Kommune vurderer, at risikoen for væsentlige lugtgener for boliger i byzone, visse områder i landzone og enkeltboliger uden landbrugspligt er begrænset og ikke ud over, hvad der må forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

Gyllebeholderen er ikke inkluderet i lugtberegningerne, da den er omfattet af generelle afstandsregler. Det kan dog ikke undgås, at der forekommer lugt fra beholderen. Dette vil være særlig markant i forbindelse med, at beholderen fyldes, eller når der omrøres i forbindelse med udbringning.

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set på baggrund af det oplyste at:

- Lugtgenekriterierne er overholdt i forhold til alle tre områder-/beboelsestyper i det konkrete tilfælde.
- Projektets gennemførelse ikke vil medføre væsentlige, forøgede lugtgener fra produktionsanlægget.
- Husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og stillede vilkår for miljøtilladelsen – drives på en sådan måde, at lugtpåvirkningen på omgivelserne fra staldanlægget minimeres, og så de i lovgivningen fastsatte lugtgenekriterier overholdes, og lugtgenegrænserne dermed ikke overskrides i mere end en procent af tiden.

¹² Høringsberettigede – naboer og andre berørte: Ejere og brugere af beboelser, beliggende på matrikler, som matrikulært grænser op til den matrikel/matrikler, hvorpå husdyrbrugets produktionsanlæg ligger. Dernæst er det ejere og brugere af beboelser, der er beliggende indenfor den beregnede konsekvenszone. Det er Ikast-Brande Kommunes skøn, at det er af underordnet betydning at høre ejere af matrikler, uden beboelse, som grænser op til husdyrbrugets matrikler (både dem med og uden produktionsanlæg). Konsekvenszonen er defineret som et område, hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentligste kan observeres. Uden for konsekvensområdet kan registrerbar men ikke genegivende lugt fra husdyrbruget undtagelsesvis forekomme (MKN-130-00344).

Støj

Ansøgers oplysninger

Der er 2 ventilatorer i taget i stald 1. Der vil ikke være væsentlige støjgener herfra. Dyreholdet i stalden vil være minimalt, så behovet for ventilation er derfor ikke så stort.

Der bliver på nuværende tidspunkt malket 2 gange daglig i ca. 3 timer. Perioden for malkningen vil naturligvis stige efter udvidelsen, så malkningen fremover vil vare ca. 4 timer pr. gang. Kompressor og vakuumpumpe tilknyttet det eksisterende malkeanlæg er placeret i malkestalden. For at reducere støjgener til omboende, bliver der sat en vandfast krydsfinerplade op mellem kompressoren til køleanlægget og naboen på Nedergårdsvej 7, 7330 Brande. Der bliver monteret 10 cm isoleringsmateriale på indersiden af pladen.

Der blæses kraftfoder ind i siloen vest for stald 1 ca. 1 gang hver måned af ca. 15 minutters varighed. Denne praksis ændres så snart de ansøgte siloer er opført på østsiden af ejendommen. Det vil reducere støjgener til naboen på Nedergårdsvej 7, 7330 Brande, væsentligt. Der er lavet aftale med leverandøren af foderet, så det altid bliver leveret i hverdage og mellem kl. 7 og kl. 18. Der vil komme samme antal transporter, men varigheden af blæseren bliver længere, da der leveres mere ad gangen.

Der blandes foder 2 gange hver dag og det transporteres derefter til staldene. Blandingen af foder sker pt. ved den gamle møddingsplads. Straks efter den godkendte siloplads er opført flytter denne aktivitet dertil. Blanding af foder vil ske dagligt ikke tidligere end kl. 7 og ikke senere end kl. 18. Udfodringen vil derfor være afsluttet senest ca. kl. 18. Efterfølgende vil der være en minilæsser, der skubber foderet ind. Det har en varighed på ca. 15 minutter.

Der pumpes gylle fra tank ved stald 1 til gyllebeholderen med en traktordrevet pumpe. Der pumpes gylle ca. en gang om ugen mellem kl. 8 og kl. 16 i hverdage, hvor naboer typisk ikke er hjemme. Varigheden er ca. ½ dag.

Husdyrgødning afhentes i hverdage i tidsrummet 7 - 18. Grovfoder leveres i hverdage i tidsrummet 7 - 18. Dog med undtagelse af friskhøstet majs/græs, hvor høst og hjemtagelse afhænger af vejret.

Der kan forventes støj fra transport i forbindelse med afhentning af gylle, ved daglig kørsel, samt i forbindelse med afhentning af dybstrøelse.

Støj fra virksomhedens aktiviteter søges nedbragt ved:

- Begrænset tidsrum for pumpning af gylle
- Begrænset tidsrum for levering af foder (både kraftfoder og grovfoder)
- Begrænset tidsrum for afhentning af flydende husdyrgødning og dybstrøelse
- At bygge et bulderhus omkring kompressoren til køling af mælken.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune har fysisk været ude på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande, for at vurdere, om der var støjklager fra ejendommens produktionsanlæg, og i den forbindelse blev der konstateret en højfrekvent støj, som kommer fra ejendommens anlæg til køling af mælk. Ikast-Brande kommune stiller derfor vilkår om, at ansøger skal reducere støjen fra køleanlæggets kompressor ved, at der etableres en støjafskærmning omkring køleanlæggets kompressor.

Ikast-Brande kommune har i samme forbindelse vurderet, at afstanden til nærmeste naboejendomme er så stor, at ejendommens faste anlæg, drift m.v. ikke vil give anledning til støjpåvirkning af omgivelserne, som vil medføre væsentlige gener for de omkringboende, hvis de til enhver tid gældende generelle miljøregler, samt de i miljøtilladelsen stillede vilkår omkring indretning af Stald 1, anvendelse af transportveje, samt overholdelse af tidspunkter for kørsel, overholdes.

Blanding af foder sker i nudriften på den gamle møddingsplads, hvor tilkørt ensilage og andre foderemner opbevares, indtil de indgår i foderblandinger. Blanding af foder planlægges flyttet til den kommende ensilageplads efter dens etablering. Afgørelsen af den anmeldte ensilageplads er dateret 25. februar 2022, og har dermed en udnyttelsesfrist indtil 25. februar 2028. Ifølge ansøger, vil første etape af ensilagepladsen blive etableret i 1. halvår af 2023. For at sikre mod mulige støjgener ved nabobeboelsen på Nedergårdsvej 7, 7330 Brande, fastholder Ikast-Brande Kommune ansøgers beskrevne plan om at flytte blandingen af foder fra den gamle møddingsplads. Derfor stiller Ikast-Brande Kommune vilkår om, at opbevaring af foder og blanding af foder på den gamle møddingsplads skal ophøre senest 4 måneder efter afgørelsesdatoen for denne miljøtilladelse. Hvis ikke ensilagepladsen er etableret jævnfør vilkår 12, skal foderblanding foregå et andet sted end på den gamle møddingsplads, og de generelle støjkraav skal overholdes.

Hvis der kommer velbegrundede klager over støj fra produktionsanlægget, og kommunen vurderer, at der er tale om væsentlige støjgener, skal ansøger indsende dokumentation for, at de specifikke krav, som fremgår af vilkår 10, er overholdt.

Endvidere vurderer Ikast-Brande Kommune, i kraft af de stillede vilkår omkring indretning af Stald 1, transportveje og transporttidspunkter, også, at der ikke vil være væsentlige problemer eller gener i forhold til rystelser som følge af husdyrbrugets drift.

Nærmeste fuglebeskyttelsesområde – F34 – er Skovområde syd for Silkeborg, der ligger ca. 17 km fra staldanlægget. Ikast-Brande Kommune vurderer, at støjen fra husdyrbruget ikke vil påvirke området på grund af afstanden.

Støv

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med levering af foder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da foderblandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der ikke ske en væsentlig forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at eventuel støvafgivelse fra produktionsanlægget ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne, blandt andet i kraft af de nye fodersiloers placering, den eksisterende beplantning mod vest og mod øst, samt den vilkårsbestemte beplantning mod vest.

Fluegener og uhygiejniske forhold

Ansøgers oplysninger

Der bliver muget ud oftere om sommeren ved kalvene, for at hindre flueæggen i at klække. Der muges ud en gang om ugen i sommerhalvåret. På ejendommen er der katte, som holder mus og rotter væk. Bliver der problemer med mus eller rotter bliver den kommunale rottefænger tilkaldt.

Dybstrøelse bliver fyldt direkte i container, som transporteres til samarbejdspartner straks efter, den er fyldt for, at minimere gener for omboende. Containere står ikke på ejendommen i mere end 12 timer fra den er fyldt og til den er kørt væk.

Det betyder, at der ikke vil være oplag af dybstrøelse på ejendommen, hvilket minimere levesteder for fluer, og derved have en positiv virkning på udviklingen af fluer. Der vil p.t. også blive anvendt Neporex, som forebyggende og langtidsvirkende middel, der bekæmper flueopformering på larvestadiet. Midlet indeholder cyromazin, der virker ved at hæmme fluelarvernes skeletdannelse, så de dør under tilvæksten.

Det er ikke bæredygtigt, at anvende pesticider, hvis ikke der er behov for det. Enhver virksomhed skal sørge for at minimere brugen af pesticider. Men midlet vil blive anvendt straks når/hvis behovet opstår.

Kommunen vurderer

Afstanden fra Stald 1 og Stald 2 til egen beboelse er kortere end det generelle afstandskrav. Der er derfor søgt og givet dispensation. Dispensationen er blandt andet givet med baggrund i et vilkår om, at der ved behov (specielt betinget af en forventning om, at udetemperatur kan medføre større flueforekomst) skal ske bekæmpelse af fluer og fluelarver med egnede midler. Ikast-Brande Kommune vurderer, at ejendommens forebyggelse og bekæmpelse af flue- og skadedyr er tilstrækkelig. Ansøger skal kontakte Ikast-Brande Kommune straks, hvis der konstateres rotter på ejendommen. Jævnfør vilkår 7, kan Ikast-Brande meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres et projekt med foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjerne fra Aarhus Universitet, om fluebekæmpelse på ejendomme med husdyr.

Rotter forudsættes bekæmpet efter de til enhver tid gældende generelle regler herfor.

Lys

Ansøgers oplysninger

Lys fra transporter langs Stald 3 begrænses til mellem kl. 7 og 18, da det primært er med fodervognen. Der kan opstå situationer, hvor transport på denne vej er nødvendig udenfor tidsrummet, men de daglige driftsrutiner vil være i dette tidsrum.

Lys på nordgavlen af Stald 1 tændes manuelt. Lyset tændes i mørkeperioden når det er nødvendigt, som f.eks. ved afhentning af mælk. Efter endt aktivitet, så slukkes lyset straks. Der er ikke udendørs belysning ud over den nævnte lampe.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune har været ude på ejendommen og sammenholdt med de stillede vilkår vedrørende transporter, samt afskærmning af udendørs belysning på nordvendte facader (vilkår 13), vurderet, at lys fra køretøjer samt udendørs og indendørs belysning, ikke vil give anledning til væsentlige gener for omkringboende på grund af anlæggets placering, udformning og drift.

Affald

Ansøgers oplysninger

Der forventes ikke øget affaldsproduktion. Den største mængde affald stammer fra landbrugsplastik. Dette opbevares bag ejendommen ved den kommende godkendte ensilageplads, hvor det samles og

køres til genbrugsplads. Ansøger har truffet aftale med produkthandler om afhentning af jern og metal, som indtil afhentning, er opbevaret ved gyllebeholderen. Det meste affald kan være i den normale dagrenovation, som afhentes hver 2. uge. I tilfælde af andre typer affald som f.eks. glas, jern og lignende, så bliver det kørt til genbrugsplads.

Døde dyr afhentes af DAKA, i henhold til gældende regler. DAKA-pladsen er placeret ved gyllebeholderen.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at bortskaffelse af døde dyr sker på en miljømæssig forsvarlig måde, når de til enhver tid gældende generelle regler overholdes, og at bortskaffelse af øvrigt affald sker miljømæssigt forsvarligt, når *Ikast-Brande Kommunes Regulativ*^{viii} for erhvervsaffald efterleves. Ikast-Brande Kommune finder det derfor ikke nødvendigt at stille vilkår om affald.

Olie- og kemikalieopbevaring

Dieselolie bliver opbevaret i godkendt tank på fast bund uden afløb. Tanken er sikret mod påkørsel, da den er placeret indenfor i sydenden af stald 3. Der opbevares ikke kemikalier relateret til planteavl/drift på ejendommen.

Medicin bliver opbevaret i køleskab i mandskabsrummet.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune gør opmærksom på, at *olietankbekendtgørelsen*^{ix} skal overholdes. Især gøres der opmærksom på kapitel otte om egenkontrol.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at ansøger tager de nødvendige forholdsregler til opbevaring af olie for at sikre mod forurening. Endvidere vurderes det, at placeringen af olietanken ikke udgør nogen risiko for forurening af jord, overflade- og/eller grundvand.

Transport

Ansøgers oplysninger

I forbindelse med udvidelsen så sker der ændringer i antallet af transporter. Transporterne er beskrevet i nedenstående tabel og er anslåede værdier.

Oversigt over transporter pr. år.

Art	Nudrift	Ansøgt drift	Tidsrum for transport ansøgt drift
Mælk	365	365	
Levering af kraftfoder (roepiller) og sojaskrå	24	24	Hverdage mellem kl. 7 og 18, jævnt fordelt over året
Levring af grovfoder	100	110	Hovedsaligt hverdage mellem kl. 7 og 18, kan dog forekomme udenfor intervallet hvis frisk grovfoder leveres til indlæggelse i silo.
Indkøb af dyr	12	12	Hverdage mellem kl. 7 og 18, jævnt fordelt over året

Dyr til slagteri	24	24	Transporteren vil være jævnt fordelt over året. Transport vil typisk ske i dagtimerne
Flytning af gylle		150	Hverdage mellem kl. 7 og 18, flere flytninger fordelt på færre dage
Udbringning af gylle	150		
Flytning af dybstrøelse		52	Hverdage mellem kl. 7 og 18
Udbringning af dybstrøelse	6		
Døde dyr	26	26	Transporteren sker efter behov. Transport vil typisk ske i dagtimerne
I alt	707	763	

Vedrørende husdyrgødning vil der i ansøgt drift være ca. 150 transporter med gylle i lastbil og ca. 52 transporter med dybstrøelse, også i lastbil.

I nudrift er der et godkendt dyrehold på ejendommen på 100 køer og 100 kvier på gyllesystem, samt 30 småkalve og 50 tyrekalve (40-70 kg) på dybstrøelse. Det gav en husdyrgødningsproduktion på $(100 \text{ køer} * 32 \text{ tons/ko}) + (100 \text{ kvier} * 6,44 \text{ tons per kvie}) = 3.850 \text{ tons}$ flydende husdyrgødning, samt $(30 \text{ småkalve} * 1,89 \text{ tons dybstrøelse per kalv}) = 57 \text{ tons}$ dybstrøelse, samt en smule fra de små tyrekalve. Med den redegjorte kapacitet, så gav det ca. 150 transporter med flydende husdyrgødning og 6 transporter med dybstrøelse.

Levering af grovfoder sker mellem kl. 7 og kl. 18 i hverdage. Der kan være situationer, hvor det er nødvendigt at hjemtage græs og majs udenfor normal arbejdstid eller i weekender/helligdage, da det jo er afhængigt af vejret og af hvornår afgrøden er moden.

Som hovedregel foregår alle transporter ad forbindelsesvejen til Uhrevej. Det er når der er nye chauffører, at leverancerne kan forekomme ad Nedergårdsvej. Mælkebilens kommer ad Nedergårdsvej 1 gang daglig.

Kort over interne transportveje fremgår af nedenstående figur.

Ansøgers angivelse af ejendommens interne transportveje er vist med grønt.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune vurderer, at antallet af transporter er normalt for denne type og størrelse af husdyrbrug. Med baggrund i, at opbevaringskapaciteten til gylle og ensilage er mindre end for en gennemsnits ejendom af denne størrelse, vil transporterne være mere fordelt over året.

I forbindelse med tilladelsen stiller Ikast-Brande kommune vilkår til transport, der både har til formål at reducerer tidsrummet for transporter, samt antallet af ud og indkørsler fra og til Nedergårdsvej. Vilkårene har til formål at flytte hovedparten af de transporter der i dag foregår ved udkørsel og indkørsel til/fra Nedergårdsvej til i stedet, at foregå enten af vejen, der har direkte udkørsel til Uhrevej (se kort med transportveje) eller via interne transportveje på husdyrbruget.

Kommunen vurderer, at omlægningen af transporterne til og fra husdyrbrugets produktionsanlæg vil bevirke, at transporterne ikke vil give væsentlige gener for nabobeboelser og omgivelserne i øvrigt, når de til enhver tid gældende generelle regler, samt de stillede vilkår overholdes.

Spildevand

Ansøgers oplysninger

Tagvand og overfladevand nedsives diffust på ejendommen. Der er ikke tagrender på bygningerne, så vandet nedsiver der hvor det falder ved siden af bygningerne. Tilsvarende med vandet, der lander på kørevejene.

Vand fra den nye plads, der støbes til kalvehytterne, skal løbe i fortanken. Vandet fra ensilagepladsen skal i fremtiden udsprinkles på marken bag gården. Dette anlæg laves i henhold til landbrugets byggeblad¹³. Indtil dette så vil vandet fra ensilagepladsen blive ledt til gyllebeholder. Spildevand fra malkestald og malkerum ledes til gyllebeholder.

Fra staldanlægget er der ikke afledning af sanitært spildevand.

Kommunen vurderer

Vedrørende udsprinkling af restvand fra den nye ensilageplads forudsætter Ikast-Brande kommune at anlægget etableres og dimensioneres ifølge Landbrugets Byggeblad (103.09-05, revideret 20.09.2012). Endvidere forudsættes at udsprinklingen af restvand følger de gældende generelle regler for udsprinkling af restvand. Ikast-Brande Kommune vurderer samlet, at afledning af spildevand sker efter gældende regler.

Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

Ansøger oplyser

På ejendommen er der en gyllebeholder (860 m³). Ansøger har truffet aftale med Thomas Sørensen, Klinkegaardsvej 10, 6933 Kibæk, om opbevaring af 2.000 m³ gylle. Der er også lavet aftale med Lindeballe Transport ApS, CVR nr. 3791 8881, om afsætning af den resterende mængde flydende husdyrgødning, svarende til ca. 1.800 m³. Der er lavet aftale med Daniel Jørgensen, Refshøjvej 15, 7200 Grindsted, om at aftage alt dybstrøelsen.

Der er mulighed for plads til ca. 150 køer på gyllesystem, når udvidelsen er fuldt ud gennemført. Med en gylleproduktion på 32 m³ pr. ko giver det en årlig produktion på 4.800 m³. Dertil kommer vand fra den godkendte ensilageplads, som endnu ikke er etableret, svarende til ca. 450 m³. I alt bliver der en opsamlet mængde på 5.250 m³. Med krav om 9 måneders opbevaringskapacitet skal den samlede kapacitet være på 3.940 m³. Der er også en stor fortank med en kapacitet på ca. 80 m³. I efterfølgende tabel er der redegjort for opbevaringskapaciteten.

¹³ [Landbrugets Byggeblad Arkivnummer 103.09-05](#)

Redegørelse for kapacitet til opbevaring af flydende husdyrgødning fra ejendommen

BEHOLDER	Kapacitet (m ³)	Ejer og adresse	Overdækning
Gylletank 1	860	Ejes af ansøger Beliggenhed: Nedergårdsvej 3	Nej
Thomas Sørensen	2.000	Klinkegaardsvej 10, 6933 Kibæk	-
Lindeballe Transport*	1.100	Lindeballe Skovvej 10, 7321 Gadbjerg	
I alt	3.960		

* Transportøren har mulighed for at opbevare husdyrgødningen mange steder. Konkret er der plads på Skovkærvej 15, 7321 Gadbjerg.

Dybstrøelse bliver fyldt direkte i container, som transporteres til Daniel Jørgensen straks efter, den er fyldt for at minimere gener for omboende. Containeren står ikke på ejendommen i mere end 12 timer fra den er fyldt og til den er kørt væk.

Kommunen vurderer

Ifølge *husdyrgødningsbekendtgørelsen*^x vil en opbevaringskapacitet svarende til mindst ni måneders produktion normalt være tilstrækkeligt til, at udbringningen og gødningsanvendelsen kan ske i overensstemmelse med de generelle miljøregler.

Ikast-Brande Kommune vurderer, på baggrund af det oplyste, at opbevaring af husdyrbrugets husdyrgødning vil ske på en måde, som er i overensstemmelse med de generelle miljøregler, og at overholdelsen af de generelle miljøregler vil medvirke til at begrænse den mulige påvirkning af det omgivne miljø fra opbevaringsanlæggene.

Anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Krav om anvendelse af BAT

Et husdyrbrug skal reducere ammoniakemissionen til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) i forbindelse med en miljøgodkendelse eller miljøtilladelse, hvis ammoniakfordampningen overstiger 750 kg NH₃-N pr. år. BAT er ikke en statisk størrelse, men ændrer sig som følge af den teknologiske udvikling. Kravet om begrænsning af forurening ved anvendelse af BAT bidrager således til at sikre et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed.

Kravene til den maksimale emission (emissionsgrænseværdien) er fastlagt i *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* bilag 3. Kommunen kan dog i særlige tilfælde fravige kravet, hvis ansøgeren godtgør, at det konkret ikke vil være proportionalt at opfylde kravet i forhold til hvad, der er økonomisk eller teknisk muligt som følge af den eksisterende indretning og drift.

Husdyrbrug, der er omfattet af IE-direktivet, skal ud over ovenstående generelt leve op til principperne om anvendelse af BAT, som disse er foreskrevet i EU-kommissionens såkaldte BAT-konklusioner med tilhørende BAT-referencedokumenter (BREF).

Det aktuelle husdyrbrug har i ansøgt drift en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, hvorfor ammoniakemissionen skal reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af BAT.

I det følgende er ammoniakemissionen fra husdyrbruget vurderet i forhold til Ikast-Brande Kommunes niveau for BAT. Ved Ikast-Brande Kommunes vurdering i relation til BAT indgår – ud over gældende national lovgivning – Miljøstyrelsens Teknologi-blade, Miljøstyrelsens digitale husdyrvejledning, samt klagenævnspraksis.

BAT – teknik med henblik på reduktion af ammoniakemission

Ansøgers oplysninger

Ejendommen skal leve op til BAT-krav, da der er en ammoniakfordampning på over 750 kg NH₃-N/år.

Den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Den samlede BAT beregning fremgår af nedenstående tabel, som er med ansøgers forslag. Skulle ansøgningen leve op til fuld BAT uden hensyntagen til proportionalitet jævnfør *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens* § 25, stk. 5, så ville der være en forskel på 143 kg N.

Den samlede BAT beregning fra husdyrgodkendelse.dk.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	1424	106	1531
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	1425	106	1531
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	1
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Beregningen indeholder ansøgers forslag til BAT niveau og derfor bliver beregningen at, BAT niveauet er overholdt.

BAT-beregningen er baseret på nedenstående forudsætning om eksisterende og nye/reoverede staldafsnit.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT

Produktion	Areal (m ²)	BAT krav (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	Vejl. sum (kg NH ₃ -N /år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N /år)
(#519082) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	51	0,84	43	
(#538064) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	496	1,16	575	
(#538065) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	317	0,89	282	368
(#538066) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	66	0,89	59	77
(#538067) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	145	0,89	129	168
(#540965) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	144	0,84	121	
(#541070) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	87	0,84	73	

Forudsætning for BAT-beregningen (fra husdyrgodkendelse.dk)

Stald 3

Ændringen i Stald 3 sker uden at gulvet bliver brudt op. Spaltegulvsboksene bliver i fremtiden brugt som ædeplads ved foderbordet til de køer, som får sengebåse i tilbygningen. Der sker ikke ændringer i stalden, men staldsystemet ændres fra spaltegulvsbokse til sengestald med spalter og det er i sig selv en godkendelsesmæssig ændring. Derfor er stald 3 i husdyrgodkendelse.dk markeret som "ny" stald.

Hvis vi antager, at det kan lade sig gøre at ændre spaltegulvet til fast drænet gulv vil det betyde, at ammoniaktabet vil blive reduceret med $317 \text{ m}^2 * (1,16-0,89) \text{ kg N/m}^2 = 85,6 \text{ kg N}$.

For at opnå denne effekt skal der investeres i et skraberanlæg, der skal laves en tværkanal og den nuværende kanal skal fyldes op med sand og der skal støbes nyt gulv med 2 % hældning. I tabellen herunder fremgår det, at blot investeringen i skraberanlægget ikke vil være proportionalt. Udgangspunkter er taget i Miljøstyrelsens økonomiske baggrundsnotat om skrabere ovenpå gulve¹⁴ og prisen er regnet ud i nutidskroner med en årlig inflation på 1,25 %. I beregningen er der taget udgangspunkt i, at det er tilstrækkeligt med én trækstation og det er ikke sikkert. Den årlige omkostning pr. kg N, der reduceres, er altså $20.294 \text{ kr./}85,6 \text{ kg N} = 237 \text{ kr. pr. kg N}$. Denne værdi er vel at mærke uden investering i tværkanal, fortank og udgift til fyldning af eksisterende gyllekanal, samt støbning af gulv med 2 % hældning.

<i>Stationær skraber</i>			
Forbrug af komponenter	Antal	pris pr. stk.	Pris i alt
<i>Gulvskrabere</i>	2	10.350 kr.	20.700 kr.
<i>Hjørnehjul u/strammer</i>	2	3.060 kr.	6.120 kr.
<i>Hjørnehjul m/ strammer</i>	1	4.720 kr.	4.720 kr.
<i>Trækstation</i>	1	48.500 kr.	48.500 kr.
<i>El + montering</i>	1	11.500 kr.	11.500 kr.
<i>Wire (meter)</i>	59	16	944 kr.
Etableringsudgift i alt			92.484 kr.
<i>Fremtidsværdi etableringsudgift</i>			103.424 kr.
<i>Årlige investeringsomkostninger (levetid 12,5 år, forretningsprocent på 5 %)</i>			
			11.325,90 kr.

<i>Årlige driftsøkonomiske omkostninger</i>	Pris
<i>Årlige investeringsomkostninger, inventar</i>	11.326 kr.
<i>Vedligehold af skraber</i>	8.166 kr.
<i>El-omkostninger</i>	779 kr.
Totale årlige omkostninger	20.271 kr.

På baggrund af ovenstående beregning vurderer ansøger, at det ikke er proportionalt at sætte en stationær skraber ind på ædepladsen. Denne skraber er central når det faste drænete gulv skal have den tilskrevne ammoniakreducerende effekt. Det koster 20.271 kr./85,6 kg N = 237 kr. per reduceret kg N.

Beregningen er foretaget på baggrund af miljøstyrelsens teknologiblad, som er mere end 10 år gammelt, så det er ikke utænkeligt at teknologien koster mere eller er billigere i dag. Men når der er så stor margin og når udgifter som en tværkanal, fortank, opfyldning af gyllekanaler og anlæggelse af et fast drænet gulv ikke er medregnet i ovenstående, så er det umuligt at forestille sig, at investeringen i et fast drænet gulv vil koste mindre end 100 kr. pr. kg N reduceret.

Omvendt kan BAT betragtes baglæns. Da det må koste 100 kr. i årlige omkostninger pr. kg. N, der reduceres, så bliver det altså 8.560 kr. for investeringen i stald 3. Med en levetid på 12,5 år og en rente på 5 %, så svarer det til en investering på 78.532 kr. Skraberanlægget er på baggrund af informationer i Miljøstyrelsens teknologiblad beregnet til 103.424 kr. (over 30% dyrere). Dertil kommer årlige driftsudgifter på 8.945 kr. som er beregnet ud fra Miljøstyrelsens teknologiblad. De årlige driftsomkostninger overstiger altså alene det beløb, der er til rådighed for opfyldelse af BAT. Når BAT betragtes baglæns, så nås den samme konklusion, nemlig at det ikke er proportionalt at investere i fast drænet gulv med skraberanlæg.

Stald 2

En tilsvarende beregning kan udføres på Stald 2. I denne stald er der i dag sengebåse med spalter med et samlet produktionsareal på 145 m² når nakkebomsarealet regnes fra.

Skal gulvet ændres til fast drænet gulv, så skal kanalerne under spalterne fyldes op og der skal støbes et gulv med 2 % hældning, samt der skal monteres et skraberanlæg. Der skal også laves en tværkanal og laves en ny fortank. I tabellerne herunder er der udelukkende beregnet hvad det vil koste at sætte et skraberanlæg op ud fra ovenstående beskrivelse. Beregningen er lavet ud fra en antagelse af, at én trækstation er tilstrækkelig og data er hentet fra Miljøstyrelsens økonomiske baggrundsnotat om skraber ovenpå gulve.

<i>Stationær skraber</i>			
Forbrug af komponenter	Antal	pris pr. stk.	Pris
<i>Gulvskrabere</i>	2	10.350 kr.	20.700 kr.
<i>Hjørnehjul u/strammer</i>	2	3.060 kr.	6.120 kr.
<i>Hjørnehjul m/ strammer</i>	1	4.720 kr.	4.720 kr.
<i>Trækstation</i>	1	38.500 kr.	38.500 kr.
<i>El + montering</i>	1	11.500 kr.	11.500 kr.
<i>Wire (meter)</i>	42	16	672 kr.
Etableringsudgift i alt			82.212 kr.
<i>Fremtidsværdi etableringsudgift</i>			91.937 kr.
<i>Årlige investeringsomkostninger (levetid 12,5 år, forretningsprocent på 5 %)</i>			
			10.067,96 kr.

<i>Årlige driftsøkonomiske omkostninger</i>	Pris
<i>Årlige investeringsomkostninger, inventar</i>	10.068 kr.
<i>Vedligehold af skraber</i>	8.166 kr.

<i>El-omkostninger</i>	779 kr.
<i>Totale årlige omkostninger</i>	19.013 kr.

Den årlige omkostning er 19.013 kr. for skraberanlægget alene. Dertil skal der liggende udgifter til fyldning af kanaler, tværkanal og fortank. På det 145 m² store gulv vil ammoniaktabet blive reduceret med 39 kg N. Sammenholdt med de årlige omkostninger giver det en pris på 485 kr. pr.kg N reduceret, hvilket ikke er proportionalt.

Beregningen er foretaget på baggrund af miljøstyrelsens teknologiblade, som er mere end 10 år gammelt, så det er ikke utænkeligt at teknologien koster mere eller er billigere i dag. Men når der er så stor margin, og når udgifter til tværkanal, fortank, opfyldning af gyllekanaler og anlæggelse af et fast drænet gulv ikke er medregnet i ovenstående, så er det umuligt at forestille sig, at investeringen i et fast drænet gulv vil koste mindre end 100 kr. pr. kg N reduceret.

Omvendt kan BAT betragtes baglæns. Da det må koste 100 kr. i årlige omkostninger pr. kg. N der reduceres, så er der 3.900 kr. til investeringen i Stald 2. Med en levetid på 12,5 år og en rente på 5 %, så svarer det til en investering på 35.613 kr. Skraberanlægget er på baggrund af informationer i Miljøstyrelsens teknologiblade beregnet til 91.937 kr. (over 2,5 gang dyrere). Dertil kommer årlige driftsudgifter på 8.945 kr., som er beregnet ud fra Miljøstyrelsens teknologiblade. De årlige driftsomkostninger overstiger altså alene det beløb, der er til rådighed for opfyldelse af BAT. Når BAT betragtes baglæns, opnås den samme konklusion, nemlig at det ikke er proportionalt at investere i fast drænet gulv med skraberanlæg.

Stald 1

Stald 1 er godkendt med dybstrøelse i miljøgodkendelsen fra 2008. Derfor er der valgt dybstrøelse i nudriften og 8-års driften. Det faktiske staldsystem er sengestald med spalter og bagskyl. Ansøger kunne vælge, at ændre gulvprofilen til fast drænet gulv med skraber hver 2. time, hvilket vil være BAT. Det vil dog være forbundet med forholdsmæssigt store omkostninger, i forhold til effekten i reduktionen af ammoniaktabet. Dertil kommer spørgsmålet om, om det overhovedet kan lade sig gøre at sætte et skraberanlæg ind i Stald 1 uden at skulle sætte trækstationerne på nordgavlen, hvor terrænet hælder ned mod Nedergårdsvej.

<i>Stationær skraber</i>			
Forbrug af komponenter	Antal	pris pr. stk.	Pris
<i>Gulvskraber</i>	2	10.350 kr.	20.700 kr.
<i>Hjørnehjul u/strammer</i>	2	3.060 kr.	6.120 kr.
<i>Hjørnehjul m/ strammer</i>	1	4.720 kr.	4.720 kr.
<i>Trækstation</i>	1	38.500 kr.	38.500 kr.
<i>El + montering</i>	1	11.500 kr.	11.500 kr.
<i>Wire (meter)</i>	16	16	256 kr.
Etableringsudgift i alt			81.796 kr.
<i>Fremtidsværdi etableringsudgift</i>			91.472 kr.
<i>Årlige investeringsomkostninger (levetid 12,5 år, forretningsprocent på 5 %)</i>			
			10.017,01 kr.

<i>Årlige driftsøkonomiske omkostninger</i>	Pris
<i>Årlige investeringsomkostninger, inventar</i>	10.017 kr.
<i>Vedligehold af skraber</i>	8.166 kr.
<i>El-omkostninger</i>	779 kr.
<i>Totale årlige omkostninger</i>	18.962 kr.

Kunne det lade sig gøre at montere skraberanlægget, så vil det give en effekt på 17 kg N pr. år. Investerings- og driftsomkostningerne vil ligne det eksempel, som er beregnet i afsnittet vedrørende Stald 2. Det betyder en årlig omkostning på 18.962 kr., hvilket betyder en omkostningseffekt på 1.115 kr. pr. kg. N. Dette er ikke proportionalt. Der skal også etableres en tværgang med forbindelse til en fortank og udgiften til dette er ikke medregnet i eksemplet. Det er vanskeligt at forstille sig, hvor denne fortank skal placeres på grund af terrænet omkring stalden, som falder mod både nord og øst. En fortank i gårdspladsen vender forkert i forhold til gyllebeholderen og det øvrige gyllesystem.

Omvendt kan BAT betragtes baglæns. Da det må koste 100 kr. i årlige omkostninger pr. kg. N, der reduceres, så bliver det altså 1.700 kr. for investeringen i Stald 1. Med en levetid på 12,5 år og en rente på 5 %, så svarer det til en investering på 15.524 kr. Skraberanlægget er på baggrund af informationer i Miljøstyrelsens teknologiblad beregnet til 91.472 kr. (over 5,5 gange dyrere). Dertil kommer årlige driftsudgifter på 8.945 kr., som er beregnet ud fra Miljøstyrelsens teknologiblad. De årlige driftsomkostninger overstiger altså alene det beløb, der er til rådighed for opfyldelse af BAT. Når BAT betragtes baglæns, opnås den samme konklusion, nemlig at det ikke er proportionalt at investere i fast drænet gulv med skraberanlæg.

Alternativt kunne ansøger vælge at bygge en helt ny stald til erstatning af stald 1 og 2. Det kan imidlertid ikke lade sig gøre at bygge en ny stald på matriklen, på grund af fortidsmindebeskyttelseslinjen syd for stald 3, og på grund af matriklens smalle udformning jævnfør figuren herunder. Kortet er klippet ind fra husdyrgodkendelse.dk. Laden i sydenden af stald 3 er inkluderet i det ansøgte staldanlæg fordi det husdyrtomme rum hænger sammen med det der bygges til og skal derfor indgå i beregningen om lugt og ammoniak.

Fortidsmindebeskyttelseslinje syd for ejendommen er vist med en cirkel. Cirkelns nordlige del kan ses på figuren.

Andre teknologier eller muligheder for opfyldelse af BAT

Forsuringsanlæg

Ansøger vurderer, at det ikke er praktisk muligt at implementere forsuringsanlæg i staldene fordi ansøger vurderer, at betonen ikke kan tåle syrebelastningen. Ansøger vurderer også, at det ikke er muligt at lave en syretilsætningsbrønd, så forsuringen kan ske efter forskriften. Ansøger vurderer også, at der ikke findes et hensigtsmæssigt sted for placering af hverken syretank eller syretilsætningsbrønd.

Ansøger kunne investere i et forsuringsanlæg, således gyllen bliver forsuret i de eksisterende bygninger. Dette er dog ikke proportionalt. Miljøstyrelsen skriver følgende: citat: For at det ikke bliver for dyrt til at kommunen kan stille det som et BAT-krav, skal anlægget allerede være etableret i tilknytning til stalden.”

Teltoverdækning

Ansøger vurderer, at gyllebeholderen ikke er konstrueret til at kunne bære et telt. Det var ikke en mulighed dengang gyllebeholderen blev opført. Ansøger vurderer heller ikke at der er mulighed for at gyllebeholderen kan bære et telt, fordi der er forskel i terrænet omkring beholderen.

Ændringer i staldsystemet til dybstrøelse

Dybstrøelsesstald er BAT i forhold til ammoniakfordampning. Ansøger vurderer, at en ændring fra løsdriftsstald med sengebåse til en stald med dybstrøelse, vil medføre forøget celletal i mælken. Ansøger vurderer også, at det vil medføre manglende slitage på køernes klove, hvilket kan medføre sygdom i klovene. Ansøger vurderer, at der er behov for at bruge ca. 10 kg halm pr. ko pr. dag i en dybstrøelsesstald til lakterende køer. Det er meget halm og det stiller krav til indretningen af staldene. Staldene er indrettet på en sådan måde, at ansøger vurderer dybstrøelse, ikke er en mulighed.

Kommunen vurderer

Ikast-Brande Kommune bemærker indledningsvis, at husdyrbruget, med det ansøgte, ikke har reduceret ammoniakemissionen fra stald og lager til et niveau, svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Derfor har ansøger anmodet om fravigelse af BAT med den begrundelse, at overholdelse af kravet for det konkrete husdyrbrug ikke vil være proportionalt som følge af den eksisterende indretning og drift.

Der følger af vejledningen til *husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen* og klagenævnspraksis, at fravigelse af BAT-kravet er en mulighed, hvis det ikke er teknisk muligt eller økonomisk proportionalt at implementere teknologier til reduktion af ammoniakemissionen. Miljøstyrelsen har defineret, at det er økonomisk proportionalt at implementere teknologi (et virkemiddel), der har en økonomisk omkostning, pr. kg NH₃-N virkemidlet kan reducere emissionen, på maksimalt 100 kr. Dernæst må virkemidlet ikke have en økonomisk omkostning på mere end ca. 1% af produktionsomkostningerne, hvis omkostningen er mindre end 100 kr. pr. kg NH₃-N virkemidlet kan reducere emissionen.

Ansøger har beskrevet, at det ikke er teknisk eller produktionsmæssigt muligt, eller relevant, at implementere gylleforsuring, teltoverdækning på gyllebeholder eller etablere dybstrøelse i Stald 1 eller Stald 2. Ikast-Brande Kommune er enig i ansøgers betragtninger og begrundelse for fravalg af disse virkemidler og teknologier.

Gylleforsuring og etablering af en teltoverdækning på en gyllebeholder er klart beskrevne og definerede teknologier, for hvilke der ligger klare beskrevne virkninger på emissionen af NH₃-N. Havde teknologierne været teknisk og praktisk realiserbare, ville ansøger skulle lave proportionalitetsberegninger for begge teknologier. Ansøger har ikke lavet disse proportionalitetsberegninger, hvorfor Ikast-Brande Kommune har lavet samme type 'Omvendt BAT-beregning', som ansøger anvender. Beregningerne for begge virkemidler understøtter Ikast-Brande Kommunes vurdering af, at ansøger ikke skal implementere hverken gylleforsuring eller teltoverdækning af gyllebeholder, da det ikke vil være økonomisk proportionalt.

Ansøger har anført dybstrøelse som en teknologi til opfyldelse af BAT i Stald 1 og Stald 2. Ansøger har som nævnt også vurderet, at etablering af dybstrøelse i Stald 1 og Stald 2 ikke er teknisk muligt, eller praktisk realiserbar som følge af staldindretningen. Ikast-Brande Kommune er umiddelbart enig i ansøgers betragtninger for fravalg af dybstrøelse på baggrund af teknisk eller indretningsbetinget mulighed.

Imidlertid er en dybstrøelsesstald veldefineret med et halmlag ovenpå et fast gulv, der ikke er gennemtrængelig for fugt, og med afløb gennem tætte lukkede rør til en opsamlingsbeholder. Det betyder, efter Ikast-Brande Kommunes vurdering, at en etablering af dybstrøelse i Stald 1 og Stald 2, ved blot at strø med halm på de eksisterende senge og spalter med gyllekumme under, ikke vil opfylde den lovgivningsmæssige definition for et husdyranlæg. For at Stald 1 og Stald 2 skulle kunne fungere som en BAT-stald med dybstrøelse, skulle ansøger fylde de eksisterende gyllekummer op, og støbe ovenpå spalterne, samt etablere afløb fra det tætte gulv til en beholder.

Hvis dybstrøelse været teknisk og praktisk muligt at gennemføre, ville ansøger skulle lave økonomiske proportionalitetsberegninger på baggrund af blandt andet de beskrevne ændringer af gulv og afløb. Ansøger har ikke lavet disse proportionalitetsberegninger, hvorfor Ikast-Brande Kommune har lavet samme type 'Omvendt BAT-beregning', som ansøger anvender.

En 'omvendt BAT-beregning' på Stald 1 og Stald 2, hvor et dybstrøelssystem ville kunne reducere ammoniakemissionen med henholdsvis 46,4 kg og 21,1 kg NH₃-N, viser, at den ovenfor beskrevne ændring skulle kunne foretages for maksimalt 57.825 kr. henholdsvis 26.320 kr. for at være BAT. Det er klart Ikast-Brande Kommunes vurdering, at der ikke ville kunne etableres dybstrøelse i Stald 1 og stald 2 for de beregnede beløb, hvilket understøtter Ikast-Brande Kommunes første vurdering af, at ansøger, på baggrund af manglende teknik eller indretningsmæssige årsager, ikke skal etablere dybstrøelse i Stald 1 og Stald 2, for at overholde det generelle BAT-krav.

Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, som ansøger, at eneste teknologiske mulighed, der praktisk vil kunne etableres, for at reducere NH₃-N emissionen til det generelle BAT-niveau, vil være etablering af et staldsystem med fast drænet gulv med skraber og ajleafløb.

Ikast-Brande Kommune vurderer, at ansøgers beregninger for etablering af skrabe anlæg til staldsystemet fast drænet gulv med skraber og ajleafløb er retvisende for Stald 1, stald 2 og Stald 3 på det konkrete husdyrbrug. Ikast-Brande Kommune vurderer derfor, alene på baggrund af en del af de krævede investeringer, at der ikke vil være proportionalitet mellem investering og den beregnede reduktion i ammoniakemissionen, ved at kræve etablering af fast drænet gulv med skraber og ajleafløb i Stald 1, Stald 2 og Stald 3. Dertil kommer også, at ansøger med en 'omvendt BAT-beregning' har vist, at reduktionsomkostninger langt vil overstige 100 kr. pr. kg NH₃-N staldsystemet ville kunne reducere emissionen i forhold til det valgte staldsystem.

Derfor har Ikast-Brande Kommune heller ikke bedt om en beregning af de økonomiske omkostninger i procent af produktionsomkostningerne, ved at implementere fast drænet gulv med skraber og ajleafløb på de aktuelle produktionsarealer.

Det er Ikast-Brande Kommunes vurdering, at husdyrbruget samlet set overholder de maksimale emissionsgrænseværdier, ved anvendelse af teknologier, der er udtryk for BAT, i det BAT er udtryk for teknologier med en miljøeffekt, der er opnåelige til en rimelig økonomisk udgift (proportionalitetsprincippet).

Ikast-Brande Kommune bemærker – i lighed med en udmelding fra Miljøstyrelsen i maj 2017 – at kravene i den seneste BAT-konklusion i meget vid udstrækning er indeholdt i den nugældende regulering, herunder i reglerne om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og de generelt gældende regler om

placering, indretning og drift af husdyrbrug, de generelt gældende regler om opbevaring og anvendelse af husdyrgødning samt reglerne om gødningsregnskab og indberetning deraf.

Ikast-Brande Kommune vurderer sammenfattende, at husdyrbruget – ved efterlevelse af vilkårene for denne miljøtilladelse og de generelt gældende miljøregler – lever op til principperne om anvendelse af BAT med henblik på reduktion af ammoniakemissionen.

Kommunens samlede vurdering

Ikast-Brande Kommune vurderer samlet set, at den ansøgte ændring af husdyrbruget, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke indebærer en væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- Landskabelige værdier
- Natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning
- Jord, grundvand og overfladevand
- Lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber fire uger efter offentliggørelsen - det vil sige klagen skal indgives senest fredag den 26. maj 2023.

Følgende kan klage:

Ansøger, miljø- og fødevarerministeren, Styrelsen for patientsikkerhed samt enhver, der har en individuel, væsentlig interesse i sagens udfald. Desuden kan visse organisationer, som angivet i §§ 85-87 i *husdyrbrugloven*, klage.

Du klager via Klageportalen, som du finder via klagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Du logger på Klageportalen med NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Ikast-Brande Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I Klageportalen sendes din klage automatisk først til Ikast-Brande Kommune. Hvis Ikast-Brande Kommune fastholder afgørelsen, sender Ikast-Brande Kommune klagen videre til behandling i nævnet via Klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er fritaget for brug af Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kommune videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter, om du kan fritages. De nærmere betingelser for at blive fritaget kan du se på nævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen. Udnyttelse af miljøtilladelsen i klageperioden, og mens eventuel klage behandles, sker derfor på eget ansvar.

Denne afgørelse kan også indbringes for domstolene, jævnfør *husdyrbruglovens* § 90. Det skal ske indenfor seks måneder efter offentliggørelsen.

Med venlig hilsen

Kristian Andreassen
Landbrug og Landzone

Interessentliste

Følgende har haft udkast til afgørelse til gennemlæsning:

Ansøger: JJ Agro, Nedergårdsvej 3, 7330 Brande

Ejer: Anna Birthe Bang Jensen, Nedergårdsvej 3, 7330 Brande

Konsulent: Carsten Aarup, Agri Nord, Hobrovej 437, 9200 Aalborg SV

Øvrige der har anmodet om at få udkastet tilsendt:

- Nedergårdsvej 7, 7330 Brande
- Nedergårdsvej 12, 7330 Brande

Kopi af afgørelsen inkl. bilag sendt til:

- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14, 1, 1651 København V – e-mail: ae@ae.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø – e-mail: dnikast-brande-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund,
 - Hovedkontor – e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
 - Den centrale miljøafdeling, Worsaaesgade 1, 7100 Vejle – e-mail: lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – e-mail: natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling – e-mail: ikast-brande@dof.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N – e-mail: husedyr@ecocouncil.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark v./ Formand Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup – e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 København K – e-mail: fbr@fbr.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, Falstersvej 10, 8940 Randers SV – e-mail: trvest@stps.dk

- Ejer: Anna Birthe Bang Jensen, Nedergårdsvej 3, 7330 Brande
- Konsulent: Carsten Aarup, Agri Nord, Hobrovej 437, 9200 Aalborg SV

Bilag

Kortbilag A: Situationsplan over husdyrbruget, Nedergårdsvej 3, 7330 Brande

Kortbilag B: Husdyrbrugets placering i forhold til byzone, sommerhusområde og lokalplan i landzone, som er udlagt til boligformål m.m.

Kortbilag C: Kategori 1-natur, samt nærmeste Natura 2000-område

Kortbilag D: Kategori 2-natur

Kortbilag E Kategori 3-natur

Kortbilag F: Arealer registreret som beskyttet efter *naturbeskyttelseslovens* § 3

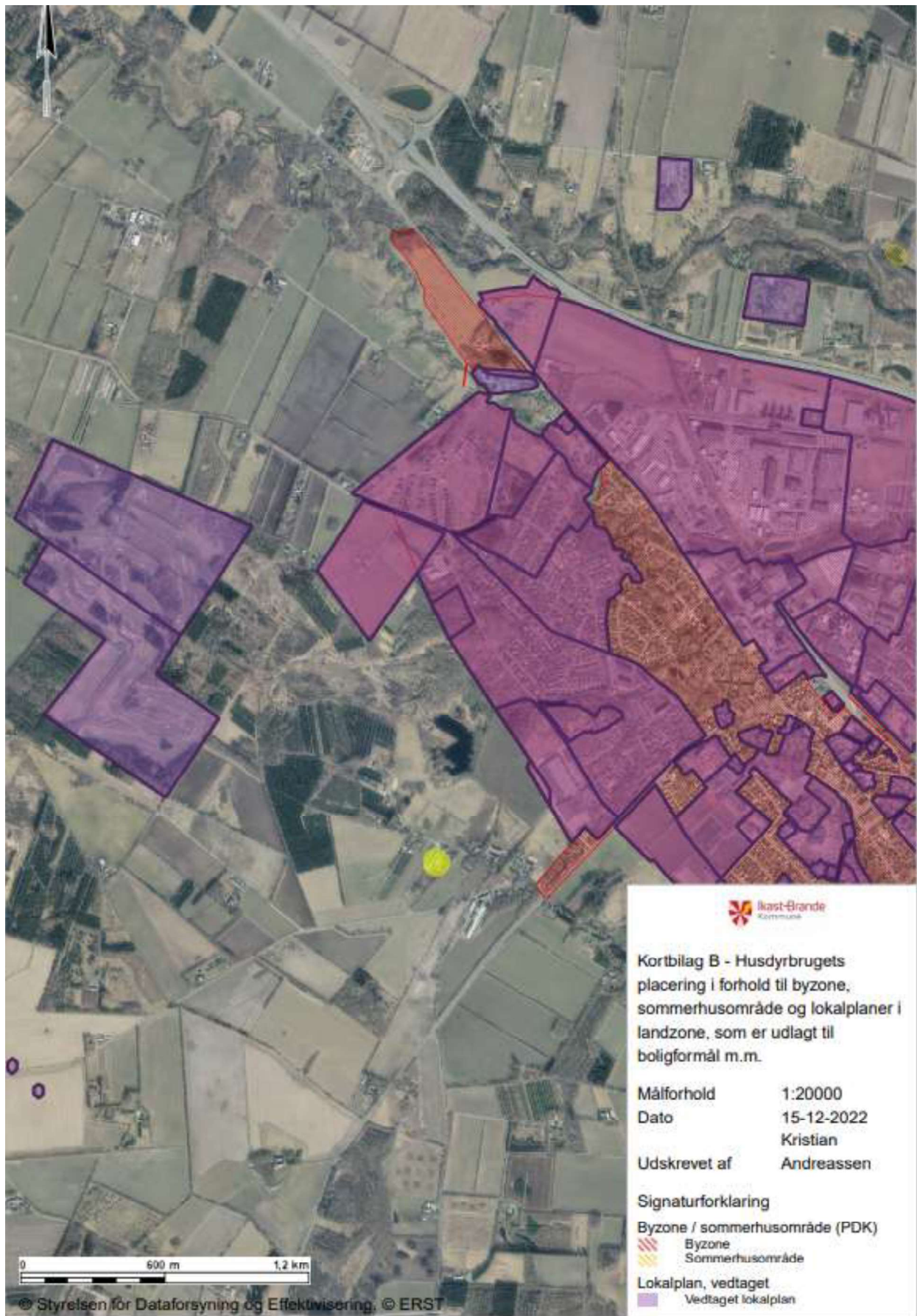
Kortbilag G: Skovbyggelinje og bevaringsværdige landskaber

Bilag 1: Oversigt over lovgivning refereret til i nærværende afgørelse

Bilag 2: Projektbeskrivelse for: Nedergårdsvej 3, 7330 Brande

Kortbilag A
Situationsplan over husdyrbruget, Nedergårdsvej 3, 7330 Brande

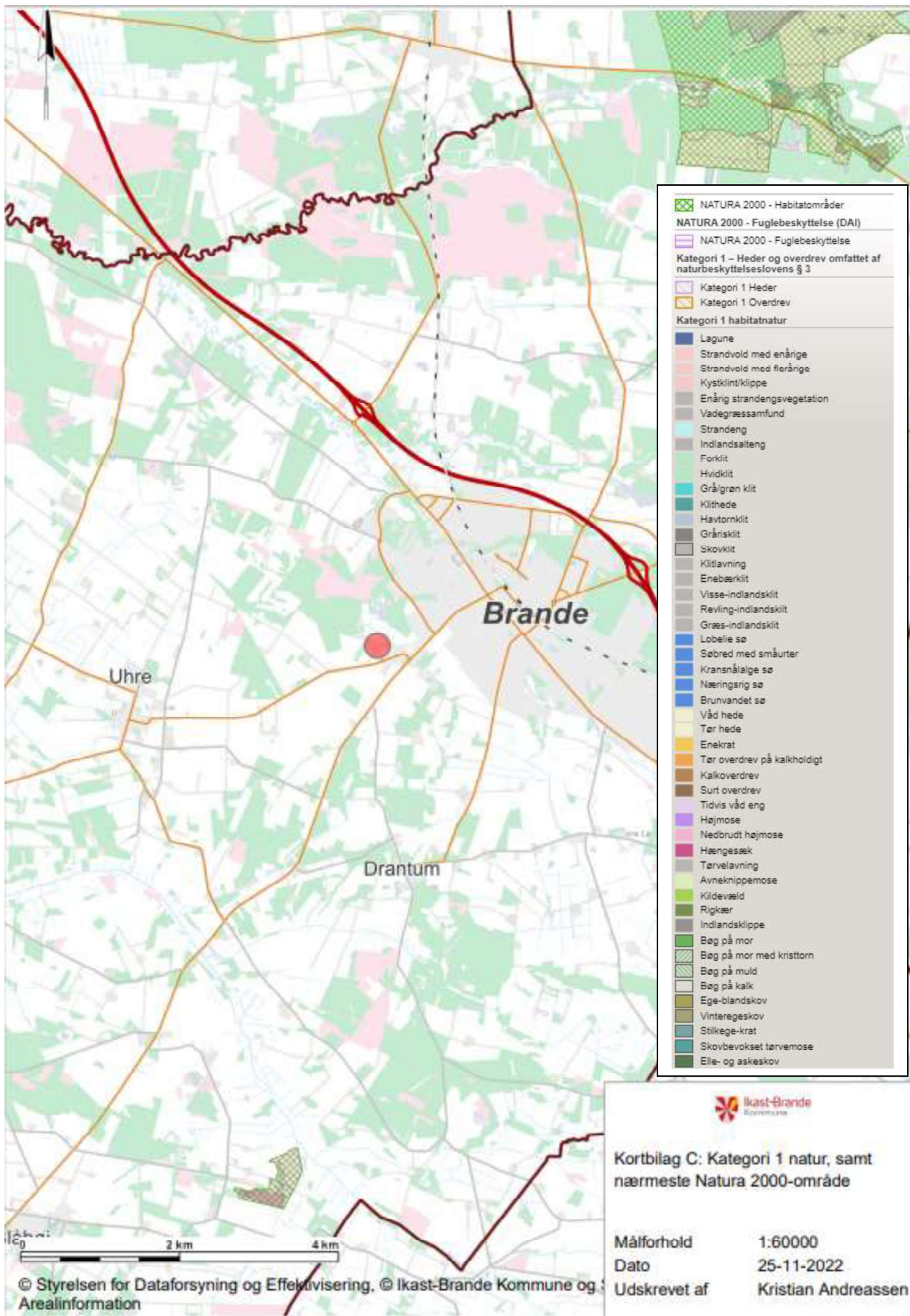
Kortbilag B - Husdyrbrugets
 placering i forhold til byzone,
 sommerhusområde og lokalplaner i
 landzone, som er udlagt til
 boligformål m.m.

Målforhold 1:20000
 Dato 15-12-2022
 Kristian
 Udskrevet af Andreassen

Signaturforklaring

Byzone / sommerhusområde (PDK)
 Byzone
 Sommerhusområde

Lokalplan, vedtaget
 Vedtaget lokalplan

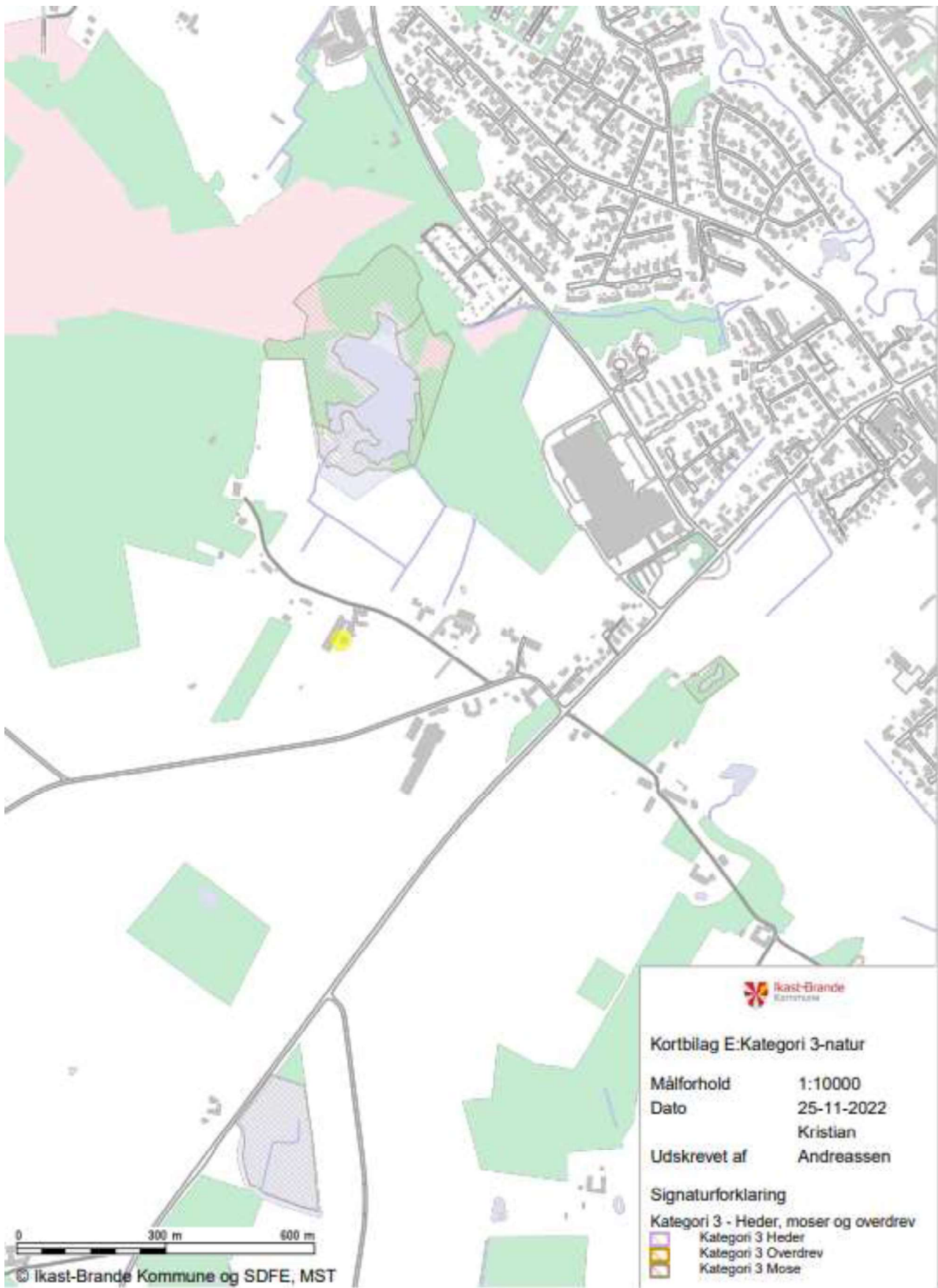

Kortbilag D: Kategori 2-natur.

Målforhold 1:10000
 Dato 25-11-2022
 Kristian
 Udskrevet af Andreassen

- Signaturforklaring
- Kategori 2 - Heder og overdrev
 - Kategori 2 Heder
 - Kategori 2 Overdrev
 - Kategori 2 - lobeliesøer og højmoser

Bilag 1

Oversigt over lovgivning refereret til i nærværende afgørelse

ⁱ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 1. maj 2019 af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. (med senere ændringer) (*husdyrbrugloven*).

ⁱⁱ Bekendtgørelse nr. 2225 af 27. november 2021 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (*husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen*).

ⁱⁱⁱ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU af 16. april 2014 om ændring af direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

^{iv} Lovbekendtgørelse nr. 100 af 19. januar 2022 af lov om miljøbeskyttelse (med senere ændringer) (*miljøbeskyttelsesloven*).

^v Lovbekendtgørelse nr. 769 af 7. juni 2018 af lov om udstykning og anden registrering i matriklen (*Udstykningsloven*)

^{vi} Lovbekendtgørelse nr. 1986 af 27. oktober 2021 af lov om naturbeskyttelse (*naturbeskyttelsesloven*).

^{vii} Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (med senere ændringer) (EF-habitatdirektivet).

^{viii} Ikast-Brande Kommunes Regulativ for erhvervsaffald kan findes på: https://affald.ikast-brande.dk/media/cifdc0f1/regulativ_for_erhvervsaffald-ikastbrande.pdf

^{ix} Bekendtgørelse nr. 1257 af 27. november 2019 om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines (*olietankbekendtgørelsen*).

^x Bekendtgørelse nr. 2243 af 29. november 2021 om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning (*husdyrgødningsbekendtgørelsen*).

Projektbeskrivelse

For: Nedergårdsvej 3, 7330 brande

Bilag til ansøgning om § 16b miljøgodkendelse udarbejdet af:

Carsten Aarup

Miljørådgiver / strategisk rådgiver | Cand.agro.

Tlf. 9635 1192

caa@agrinord.dk

Agri Nord, Aalborg
Hobrovej 437
9200 Aalborg SV

Agri Nord, Aars
Markedsvej 6
9600 Aars

Agri Nord, Hobro
Horsøvej 11
9500 Hobro

PARTNER I
DLBR

Datablad

1. Basisoplysninger

Husdyrbruget

Bedrift Cvr	41262648
Husdyrbrugets navn	JJ Agro ApS
Beliggenhedsadresse	Nedergårdsvej 3
Postnummer	7330
By	Brande

Ansøger

Ansøgersnavn	JJ Agro
Ansøgeradresse	Nedergårdsvej 3
Ansøgerpostnummer	7330
Ansøgerby	Brande
Ansøgertelefon	29277680
Ansøger-email	jesp016c@gmail.com

Ejer

Ejersnavn	Anna Birthe Bang Jensen
Ejeradresse	Nedergårdsvej 3
Ejerpostnummer	7330
Ejerby	Brande
Ejertelefon	29277680
Ejer-email	jesp019c@gmail.com

Konsulent

Konsulent Cvr	29038597
Konsulent virksomhedsnavn	Agri Nord
Konsulentnavn	Carsten Aarup
Konsulentadresse	Hobrovej 437
Konsulentpostnummer	9700
Konsulentby	Aalborg SV
Konsulenttelefon	96351192
Konsulent-email	caa@agrinord.dk

Ejendom

Ejendomsnummer	7560004221
CHR numre	20337

Matrikler på ejendomsnummer

Matrikel: 7a - Brandlund By, Brande

Kommune

Ikast-Brande

Andre husdyrbrug drevet af ansøger

Ingen

Ansøgningskema i husdyrgodkendelse.dk

Skema nr. 234112

Ansøgning indsendt første gang

13/4 2022

Ammoniakemissionen fra det ansøgte overstiger ikke 3500 kg NH₃-N pr. år. Denne ansøgning indeholder derfor ikke en miljøkonsekvensrapport. Ansøgningen danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen. Oplysningerne i denne projektbeskrivelse supplerer oplysningerne i det digitale ansøgnings-system husdyrgodkendelse.dk i henhold til oplysningskravet beskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1. Angivelsen af numre (A), (B1) mv. henviser til det relevante oplysnings-krav i bilag 1.

Indholdsfortegnelse

Datablad	2
1. Ikke teknisk resumé.....	4
1.1. Biaktiviteter.....	5
1.2. IE brug	5
2. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte (B, D1a)	6
2.1. Indretning og drift af anlæg (B1).....	6
2.2. Produktionsareal, staldsystem og dyretype	8
2.3. Håndtering og opbevaring af husdyrgødning.....	11
2.3.1. Ventilation	11
2.4. Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2).....	11
2.4.1. Erhvervmæssig nødvendighed.....	14
2.5. Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (B3)	14
2.6. Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed (B4).....	14
2.6.1. Landskabs- og planmæssige forhold	14
2.6.2. Generelle afstandskrav (§§ 6, 7 og 8)	17
2.7. Husdyrbrugets ammoniakemission (B5, D1b, D1c).....	22
2.7.1. Ammoniakdeposition til naturområder	22
2.7.2. Bilag IV-arter (D1b)	25
2.8. Husdyrbrugets lugtemission (B6, D1b, D1c)	26
2.9. Øvrige emissioner og potentielle genepåvirkninger (B7, D1b, D1c)	28
2.9.1. Støj	28
2.9.2. Støv	29
2.9.3. Rystelser	29
2.9.4. Lys	29
2.9.5. Skadedyr.....	29
2.9.6. Transporter.....	30
2.9.7. Egenkontrol for øvrige emissioner og genepåvirkninger.....	31
2.9.8. Driftsforstyrrelser og uheld	32
2.10. Reststoffer, affald og naturressourcer (B8, D1b, D1c)	32
2.10.1. Døde dyr	32
2.10.2. Affald	32
2.10.3. Olie- og kemikalieforbrug	32
2.10.4. Energiforbrug	32
2.10.5. Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen.....	32
2.11. BAT – ammoniak (B9, D1b, D1c)	33
Bilag 1. – Zoner i beskyttelsesområder	40
Bilag 2. – Oversigt over produktionsarealer	41
Bilag 3. – Beregning af produktionsareal.....	44

1. Ikke teknisk resumé

Der søges om miljøgodkendelse på Nedergårdsvej 3 i forbindelse med ændring og udvidelse af staldanlægget. Der ansøges om at bygge en række sengebåse i tilknytning til de eksisterende spaltegulvsbokse i den østlige side af stald 3 og etablering af en overdækket plads med dybstrøelse, samt opførelse af en goldkostald og en plads til kalvehytter. Efter udvidelsen er det samlede produktionsareal på 1.306 m², hvilket svarer til en forøgelse på 418 m².

Nuværende drift og den ansøgte drift

Husdyrbruget på Nedergårdsvej 3, 7330 Brande fik i 2010 en miljøgodkendelse i forbindelse med udvidelse af dyreholdet på ejendommen. Det tilladte dyrehold var efterfølgende 100 malkekøer (tung race), 100 kvier, 30 småkalve og 50 tyrekalve. Af denne miljøgodkendelse fremgår det at det retslige grundlag i stald 2 og stald 1 er dybstrøelse.

I forbindelse med ændringen af Husdyrbrugsloven er det ikke længere antallet af dyr der godkendes, men derimod det areal dyrene står opstaldet på.

De i indledningen beskrevne ændringer kan foretages uden det giver væsentlige gener for miljøet og for omboende, da ansøger har beskrevet flere foranstaltninger, der foretages for at reducere risikoen for væsentlige virkninger på miljøet og omboende. Der søges om dispensation til afstandskravene i § 8 i husdyrbrugsloven i forhold til afstand til vandboring, afstand til beboelse på sammen ejendom, afstand til naboskel og afstand til vej. Men der opføres ikke nye produktionskvadrater eller udvides i de nævnte beskyttelseszoner. Dispensationerne søges udelukkende fordi, det er et stort sammenhængende staldanlæg. En ændring eller udvidelse foretaget udenfor beskyttelseszonerne vil derfor også få en virkning på de staldarealer, som ligger inde i beskyttelseszonerne.

For at kunne ændre i produktionen og staldindretning uden fornyet godkendelse, er ansøgningen fleksibelt udformet (flexgrupper), således staldene senere kan ændres indvendigt med eks. flere køer i stedet for kvier, eller med en anden indretning til dyrene. Dog må der ikke ske godkendelsespligtige ændringer i staldsystemet, som for eksempel ændring til en anden staldtype eller inddragelse af nyt produktionsareal. Beregningerne er lavet, så der tages højde for de værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt.

Med godkendelsen opnår ansøger automatisk en frist på 6 år for gennemførelse af det totale projekt.

Lugt

Beregninger viser, at der vil ske en forøgelse af lugten. Lugtkonsekvenszonen er på 234 m. Kravene i lovgivningen om maksimal lugtpåvirkning af naboer, samlet bebyggelse og byer er overholdt.

Landskab

I forbindelse med udvidelsen, så bliver der bygget til de eksisterende stalde. Tilbygningen er placeret mellem stald 3 og gyllebeholderen. De eksisterende bygninger skjuler dermed tilbygningen og den kan passes ind i landskabet jf. retningslinjerne i kommuneplanen.

Påvirkning af natur

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen.

Det ansøgte forventes ikke at påvirke beskyttede arter efter EU's naturbeskyttelsesdirektiver, da der ikke fjernes eller ødelægges yngle- eller rasteområder i forbindelse med det ansøgte.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik. I forhold til at begrænse ammoniakfordampningen er dette i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak der må komme fra husdyrbruget. Dette krav til emissionen er i

lovgivningen sat ud fra viden om, hvad der kan lade sig gøre, ved at anvende de bedste "teknikker" på markedet, der er tilgængelige i til en pris, der er realistisk i forhold til produktionens størrelse. Det kan være et staldsystem med lav ammoniakfordampning eller en teknik i form af teltoverdækning af gyllebeholder e.l.

Den vejledende BAT-emissionsgrænse af ammoniak er ikke overholdt, så der søges i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens §25 stk. 5 om at fravige kravet.

1.1. Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

1.2. IE brug

Dette er ikke et IE-husdyrbrug.

2. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte (B, D1a)

2.1. Indretning og drift af anlæg (B1)

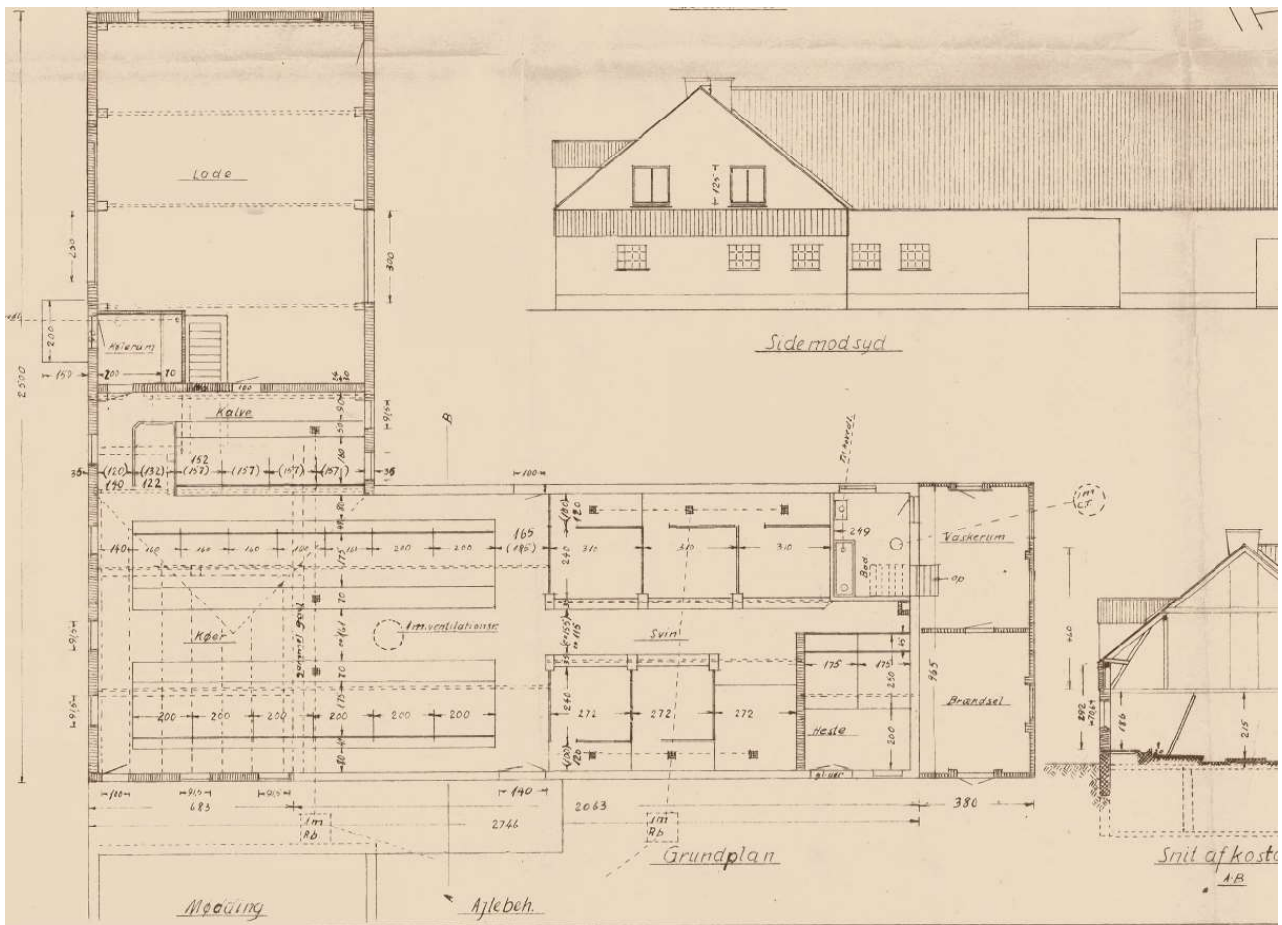
De nuværende stalde er vist på figuren herunder. Navngivningen af stalddene kan ikke genfindes i husdyrgodkendelse.dk fordi stalddene er sammenhængende og skal derfor vurderes som en samlet enhed. Figuren skaber fundamentet for beskrivelsen af stalddene i teksten under figuren og for de senere beskrivelser i projektbeskrivelsen.

Placering af nuværende stalde på ejendommen.

Stald 1

Stalden er opført omkring 1953 som en binstald til køer og bokse til kalve i den nordlige ende og 5 svinestier og 1 hestesti i den sydlige ende, hvilket fremgår af den gamle byggetegning, som ses under dette afsnit. Stalden har gennemgået forandringer i tidens løb og fremstår i dag med sengebåse og spalter. Der er tydelige tegn på at hele stalden har været binstald til køer, da der stadig er malkerør i loftet. Denne stald er i 2010 miljøgodkendt til kalve i dybstrøelse. Dette danner det retslige grundlag for nudriften i denne ansøgning. Det faktiske staldsystem er som beskrevet med sengebåse med spalter. Denne ansøgning går på en retslig lovliggørelse af de eksisterende forhold i stalden, som er sengestald med spalter.

Bygningstegning fra 1953, dengang stalden blev godkendt.

Stald 2

Stalden er opført omkring 1983. I byggesagsmaterialet fremgår det, at kommunen dengang gav dispensation til afstandskravet til stuehuset da afstanden var 6 meter. Stalden er reelt med sengebåse og spalter. Retsgrundlaget for denne stald er dybstrøelse, som er fastlagt i nuværende miljøgodkendelse. I denne ansøgning søges der om en retslig lovliggørelse af eksisterende forhold som er en staldtype med sengestald med spalter. Der er et foderbord i midten af stalden.

Det er planen, at der laves en port i nordenden af stald 2, således det er muligt at køre igennem stald 2. Det er en fordel når dyrene i stalden skal fodres, fordi så slipper ansøger for at bakke ind.

Stald 3

Stalden er opført i 1979/1980 og står som den oprindelig var bygget i dag. Stalden er med sengebåse og spalter i den vestlige side og med spaltegulvsbokse i den østlige side. Tegning af stalden er vedlagt i bilag. I den sydlige ende er der foderopbevaring. I den nordlige ende er malkestalden og mælkerummet.

Da spaltegulvsbokse bliver ulovlige d. 1/7 2024, så er det umuligt at anvende den østlige side af stalden med mindre, der bliver bygget 3 meter i siden, så der kan etableres sengebåse med de rette mål jf. bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg. Denne simple tilbygning giver ansøger mulighed for at anvende spaltegulvsboksene som ædeplads for den nye række sengebåse.

Spaltegulvsboksene kan dog anvendes til bl.a. kvier indtil d. 1/7 2024 under forudsætning af, at kvierne har adgang til græsareal mindst 6 timer dagligt i mindst 150 dage om sommeren. Det er dog ikke muligt at lave denne løsning på denne ejendom, blandt andet på grund af staldens placering, som umuliggør kvietrafik fra stald til græsmark og retur flere gange dagligt. Det passer heller ikke i virksomhedens strategi at have mange kvier. I stedet for at opdrætte kvierne selv, så bliver køerne indkøbt f.eks. som højdrægtige kvier eller 1. kalvs køer.

Bygningerne er sammenbyggede, hvilket betyder, at staldene skal vurderes som en samlet enhed.

Der er en plads nord for stald 3. Denne plads blev i gamle dage anvendt som møddingsplads. I tilknytning til pladsen er der en ajlebeholder. Pladsen vil fremover ikke blive brugt som møddingsplads. Der vil heller ikke blive opbevaret ensilage. Pladsen vil i nødvendigt omfang blive brugt i den daglige drift som vaskeplads og ikke anvendes før kl. 0700 og ikke efter 1800. Ajlebeholderen anvendes fremover til opsamling af vaskevand.

2.2. Produktionsareal, staldsystem og dyretype

8-års drift

Den nugældende miljøgodkendelse fra 2010 giver ansøger mulighed for at have 100 køer, 100 kvier, 30 småkalve og 50 tyrekalve (40-70 kg).

Nudrift

Samme som i 8-års drift. Dog er der godkendt etablering af 3 fodersiloer og en ensilageplads. Hverken siloer eller ensilageplads er opført endnu, men planlægges opført i år.

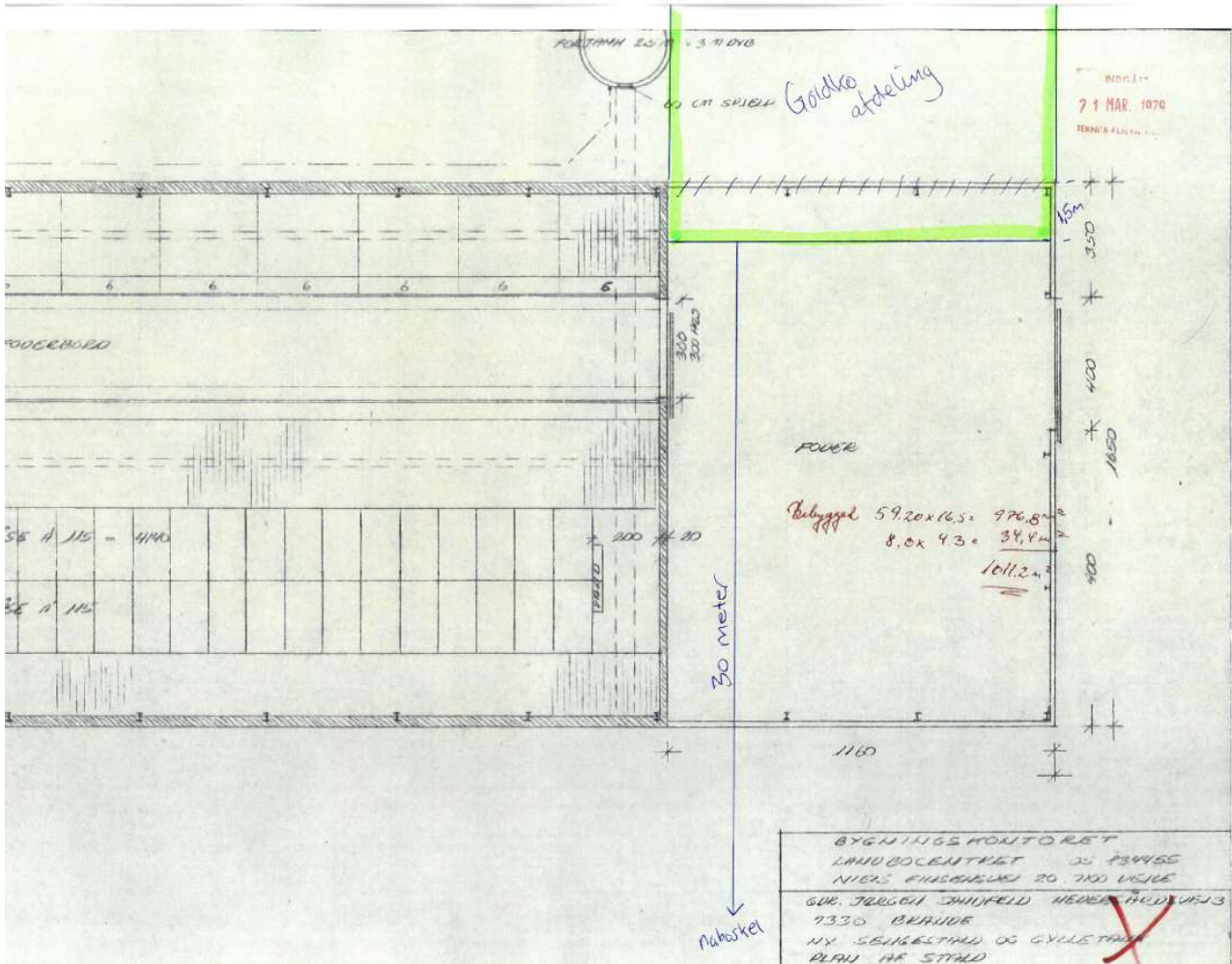
Ansøgt drift

Der ansøges om et samlet produktionsareal på 1.306 m². Der søges om en fleksibel model (flexgrupper) i alle stalde.

Ved beregningen af produktionsarealet er gangareal, foderbordet og nakkebomsarealet, samt malkestalden fratrukket jf. bekendtgørelsen (se bilag 2 for oversigt over produktionsarealet). Beregningerne af produktionsarealet ses i bilag 3.

Der søges om miljøgodkendelse til følgende ændringer af produktionsarealet på husdyrbruget:

- Etablering af sengebåse i østsiden af stald 3, så spaltegulvsboksene i østsiden af stald 3 fremover kan anvendes som ædeplads til denne gruppe køer. Der vil være god plads ved foderbordet, hvorfor dette hold køer bliver unge og sårbare køer, der har det bedst med god plads ved foderbordet. Denne etablering sammenbygges med nuværende stald 3 og skal derfor vurderes som en samlet enhed. Det søges derfor om dispensation til afstandskravet til naboskel på trods af, at selve tilbygningen sker udenfor 30 meter til naboskel.
- Etablering af overdækket plads med dybstrøelse mellem stald 3 og gyllebeholderen. Pladsen anvendes til dybstrøelse og kan bruges til kalve, kvier eller køer alt efter behov. Da denne plads sammenbygges med stald 3 uden fysisk adskillelse, så indgår denne del også i ovennævnte dispensationsansøgning.
- Etablering af stald til goldkøer i tilknytning til stald 3 sydlige ende. Stalden bliver sammenbygget med den sydlige ende af stald 3 hvor der er lager, således dyrene kan gå til foderbordet, der dermed forlænges til udkørslen mod syd. Den vej kører fodervognen alligevel, når der fodres. Det giver en rationel fodring med minimal påvirkning af omgivelserne. Da dette staldafsnit også er fysisk forbundet med de øvrige tilbygninger og med stald 3, så indgår denne del også i dispensationsansøgningen. På figuren herunder er denne del af tilbygningen vist. Produktionsarealet begrænses, så det ikke overskrider 30 meters beskyttelseslinjen til naboskel. Foderbordet går gennem hele bygningen (stald 3 og lager), men på grund af den tilbagetrukne afgrænsning med goldkøerne, så er foderbordet også tilbagetrukket (2 meter).

Placering af produktionsareal i goldskoafdelingen med angivelse af afstand til naboskel.

De ansøgte dyretyper og staldsystem ses i nedenstående tabel. Nudrift samt 8-års drift fremgår ligeledes af nedenstående. I bilag 2 bliver indretningen af staldene vist.

Stalde og produktioner						
Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Kalvehytter	134	Naturlig ventilation	3 m	(#519082) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	51
Stalde, ansøgt drift	2036	Blandet ventilation	3 m	(#541070) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	87
				(#540965) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	144
				(#538067) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	145
				(#538066) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	66
				(#538065) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	317
				(#538064) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	496
Sum						1306
Nudrift						
Stalde, nudrift	1691	Blandet ventilation	3 m	(#541073) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Spaltegulvbokse	0	184
				(#541072) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	496
				(#541071) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	208
Sum						888
8 års drift						
Stalde, nudrift	1691	Blandet ventilation	3 m	(#541076) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	208
				(#541075) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	496
				(#541074) Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Spaltegulvbokse	0	184
Sum						888

Oversigt over dyretyper, staldsystem og produktionsareal i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift (tabel fra husdyrgodkendelse.dk).

Flexgrupper

Der søges om godkendelse til flexgrupper i alle staldafsnit. Ved beregning af emissioner fra anlægget tager modellerne automatisk udgangspunkt i den dyretype som afgiver det skrappeste krav eller højeste belastning. Det betyder, at beregninger i forhold til krav om BAT for ammoniak samt emission af lugt og ammoniak for ansøgninger hvori der indgår flexgruppe altid vil være en worst case beregning.

Det er ikke nødvendigvis den samme dyretype som indgår i beregning af hhv. lugt, ammoniak samt krav til BAT.

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen	
Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	Alle kvæg; Dybstrøelse
Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse
	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse

Oversigt over flexgrupper (fra husdyrgodkendelse.dk)

2.3. Håndtering og opbevaring af husdyrgødning

På ejendommen er der 1 gyllebeholder. Ansøger har truffet aftale med Thomas Sørensen, Klinkegaardsvej 10, 6933 Kibæk om opbevaring af 2.000 m³ gylle. Der er også lavet aftale med Lindeballe Transport ApS, CVR nr. 3791 8881 om afsætning af den resterende mængde flydende husdyrgødning, svarende til ca. 1.800 m³. Der er lavet aftale med Daniel Jørgensen, Refshøjvej 15, 7200 Grindsted om at aftage alt dybstrøelsen.

Der er mulighed for plads ca. 150 køer på gyllesystem, når udvidelsen er fuldt ud gennemført. Med en gylleproduktion på 32 m³ per ko giver det en årlig produktion på 4.800 m³. Dertil kommer så vand fra den godkendte ensilageplads, som endnu ikke er etableret svarende til ca. 450 m³. I alt bliver der behov for plads til 5.250 m³, som skal opbevares i 9 måneder. Det vil sige den samlede kapacitet skal være 3.940 m³. Der er også en stor fortank med en kapacitet på ca. 80 m³. I tabellen herunder er der redegjort for opbevaringskapaciteten.

Redegørelse for kapacitet til opbevaring af flydende husdyrgødning fra ejendommen			
BEHOLDER	Kapacitet (m ³)	Ejer og adresse	Overdækning
Gylletank 1	860	Ejes af ansøger Beliggenhed: Nedergårdsvej 3	Nej
Thomas Sørensen	2.000	Klinkegaardsvej 10, 6933 Kibæk	-
Lindeballe Transport*	1.100	Lindeballe Skovvej 10, 7321 Gadbjerg	
I alt	3.960		

* Transportøren har mulighed for at opbevare husdyrgødningen mange steder. Konkret er der plads på Skovkærvej 15, 7321 Gadbjerg.

Dybstrøelse bliver fyldt direkte i container, som transporteres til Daniel Jørgensen straks efter, den er fyldt for at minimere gener for omboende. Containeren står ikke på ejendommen i mere end 12 timer fra den er fyldt og til den er kørt væk.

Beholderne der er opført efter 1. januar 2007 og som ligger indenfor en afstand af 300 meter fra et kategori 1 eller 2-naturområde skal være forsynet med fast overdækning jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen. Beholderen er opført før 2007 og ligger i øvrigt mere end 300 meter fra kategori 1- eller 2-natur. Der er derfor ikke krav om fast overdækning.

Krav vedr. alarm, barriere eller terrænændring

Gyllebeholderne ligger i en større afstand end 100 meter af en grøft/sø og udenfor et risikoområde (6 graders hældning på terræn). Der er derfor ikke krav til gyllealarm; beholderbarriere eller terrænændring.

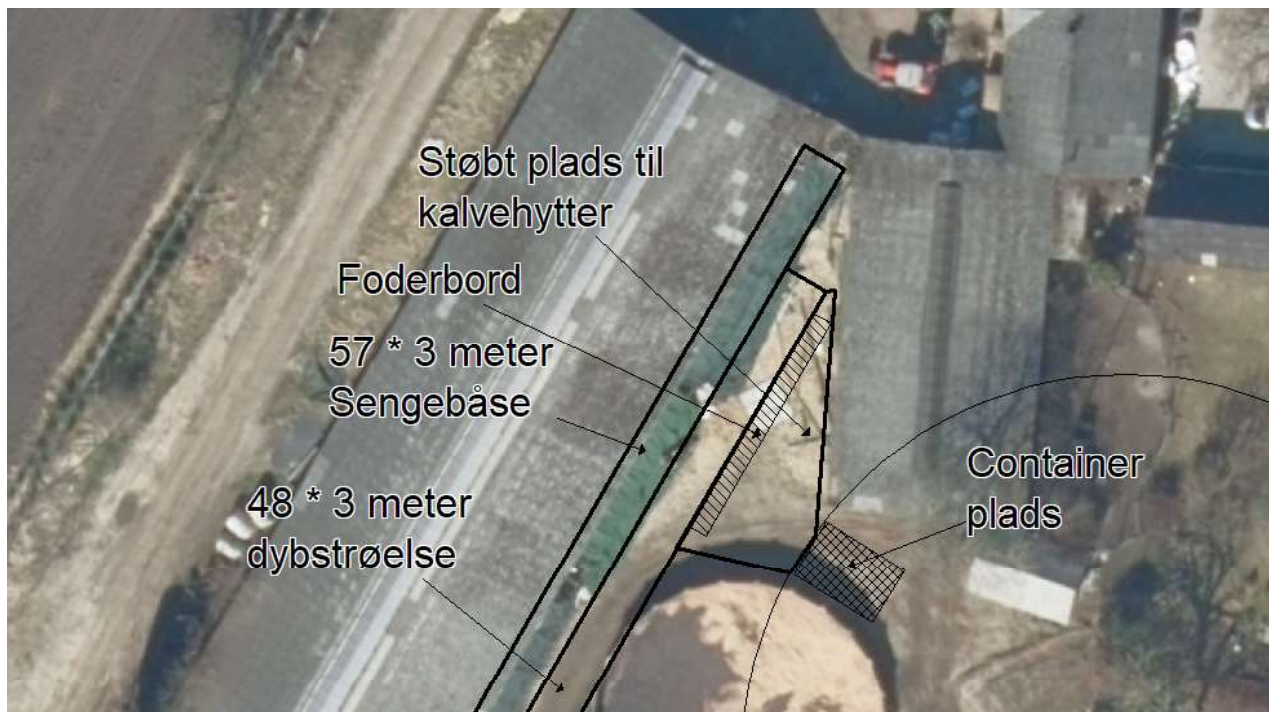
2.3.1. Ventilation

Staldanlægget er naturligt ventileret. Dog med undtagelse af stald 1, hvor der er 2 ventilatorer.

2.4. Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde (B2)

Der bliver bygget 6 meter i siden af stald 3, så der bliver plads til en 3 meter lang sengebås til køer af stor race og 3 meter med dybstrøelse. Det eksisterende spaltegulv i spaltegulvsboksene bliver i fremtiden anvendt til ædepladser til køerne. Der sker således ikke nogen ændring i gulvsystemet, men da der etableres sengebåse i tilknytning til spaltegulvet, så betragtes det som en godkendelsespligtig ændring og dermed skal ændringen leve op til samme ammoniakfordampningsniveau, som var det et fast dræet gulv med skrabning hver anden time. Det vil dog ikke være proportionalt at ændre på nuværende forhold, da effekten er for lille i forhold til investeringen.

Der laves et udvendigt foderbord til de nordligste 16 meter af dybstrøelsesarealet, som forventes at blive anvendt til 4 enkeltkælvningsbokse af 12 m². Det er et krav i bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, at der etableres 4 enkeltkælvningsbokse af denne størrelse. Se figuren herunder.

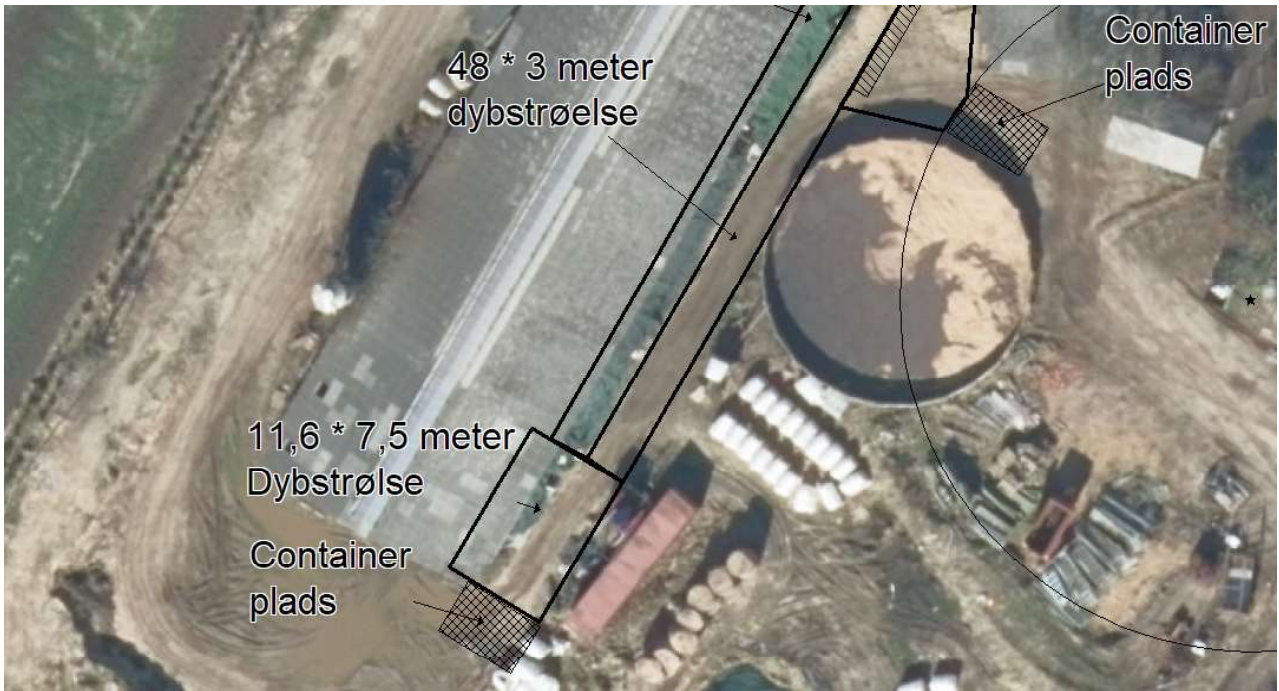

Foderbordet er markeret med stiplede sorte streger.

Imellem stald 2 og stald 3 skal der laves en plads til kalvehytter. Pladsen bliver udført med enten en randzone på 2 meter eller en kant. Der bliver fald mod afløb, som løber til fortanken ved gyllebeholderen. Det gælder for både foderbordet og pladsen.

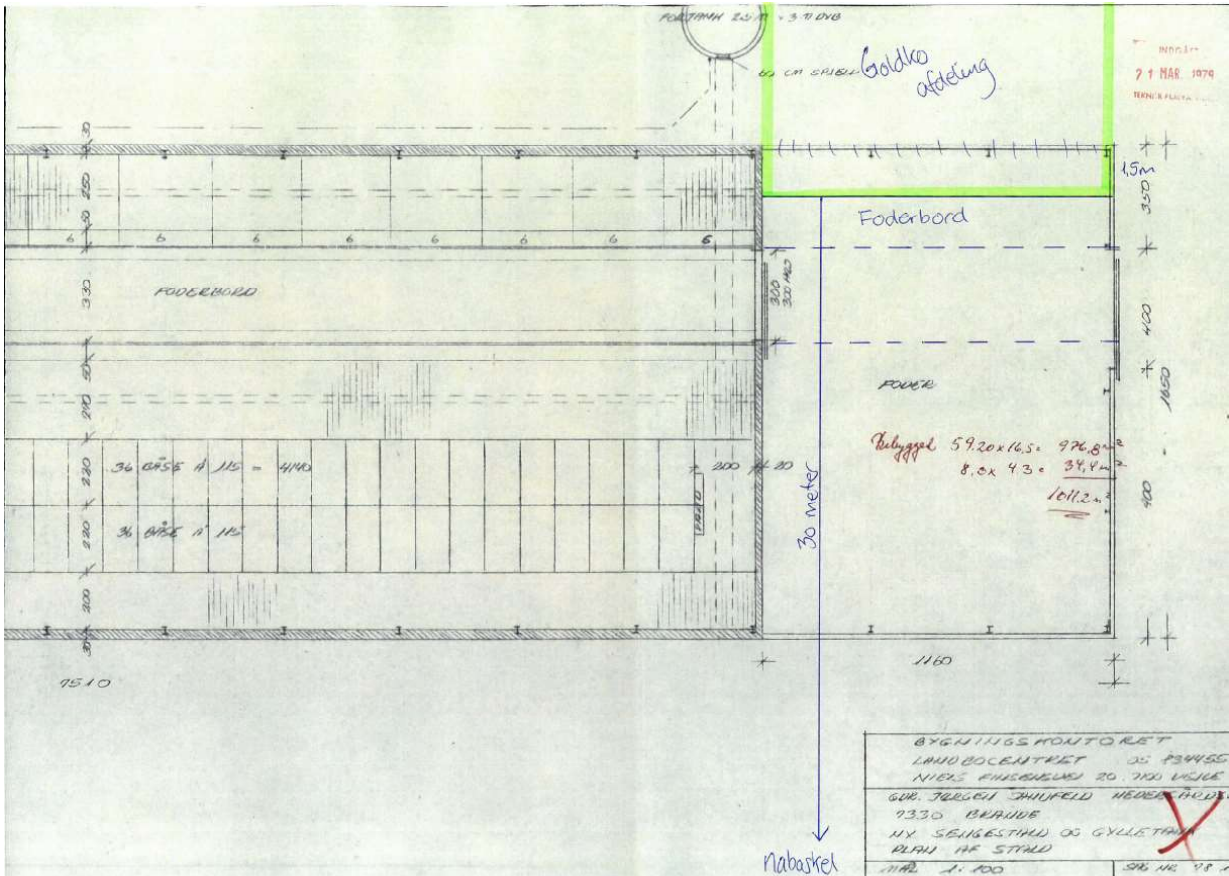
Der laves en containerplads i tilknytning til pladsen til kalvehytterne. Pladsen etableres med fast bund med afløb til gyllesystemet. Pladsens funktion er til containeren, der benyttes til at transportere dybstrøelsen til samarbejdspartner. Containeren flyttes straks efter den er fyldt.

Lige syd for disse beskrevne tilbygninger, skal der laves pladser til goldkøer eller de køer, som har brug for aflastning og skal skånes jf. figuren herunder. Denne skal opføres med dybstrøelse. I tilknytning dertil laves der en containerplads med fast bund og afløb til gyllesystem. Der er sagsbehandling i gang vedr. dispensation til fredet fortidsminde. Denne plads skal også benyttes til placering af den container, der skal transportere dybstrøelse til samarbejdspartner. Der bliver 2 containerpladser, som begge kan anvendes når der muges ud i staldene med dybstrøelse. Derved kan ansøger anvende den plads, der er nærmest. Containeren placeres på ejendommen uden risiko for forurening, da pladsen er fast og uigennemtrængelig for væsker og der laves afløb på pladserne til gyllesystemet. Containeren er på ejendommen i den korte periode, hvor der muges ud i staldene og transporteres straks derefter til samarbejdspartner.

Placering af dybstrølesstalden til goldkøer.

Væggen til foderladden rives ned, så køerne får adgang til et foderbord inde i foderladden jf. billedet herunder. Foderbordet i tilknytning til goldkoafsnittet er trukket ca. 2 meter mod øst, så det passer med at produktionsarealet ikke går ind i 30 meters beskyttelseszonen til naboskel. Se figuren herunder.

Placering af goldkoafdeling med angivelse af afstand til naboskel.

I stald 1 og 2 er det retslige grundlag dybstrøelse i hele arealet. Det reelle staldsystem er sengebåse med spalter.

Det retslige grundlag er dybstrøelse og når det ændres til sengebåse med spalter, så betragtes det som en godkendelsespligtig ændring. Også selv om gulvet ikke skal brydes op og ændres. Da ændringen er godkendelsespligtig, skal det generelle BAT-krav skal overholdes.

Ansøger har dog mulighed for at argumentere for fravigelse iht §25 stk. 5, og kommunalbestyrelsen har mulighed for at efterkomme en anmodning om fravigelse. Det bliver gjort i kapitel 2.11.

2.4.1. Erhvervsmæssig nødvendighed

De ansøgte ændringer vurderes at være erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Byggeriet er ikke usædvanligt eller har industriel karakter, og byggeriet knytter sig alene til driften på denne ejendom og byggeriet opføres i tilknytning til eksisterende byggeri. Ændringerne og tilbygningen motiveres bl.a. af bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg, der påligger husdyrbrug med kvæg at indrette sig med bl.a. kælvningsfaciliteter, særlig opstaldning af førstekalvskøer og et forbud mod spaltegulvsbokse. For at leve op til disse krav og fortsat at have en mælkeproduktion, så er det nødvendigt at foretage de nævnte ændringer. Ændringerne motiveres også af virksomhedens strategi, som er ren mælkeproduktion og ikke opdrætte køer. Det betyder at der sker ændring i dyretypen, så kvierne byttes ud med køer.

Efter nævnets praksis er opførelse af en stald på et husdyrbrug erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift, hvis byggeriet knytter sig til bedriftens husdyrproduktion, og ikke ligger udover sædvanlig størrelse og kapacitet i forhold til ejendommens ansøgte dyrehold og landbrugsareal.

2.5. Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug (B3)

Ansøger driver ikke andre husdyrbrug.

2.6. Husdyrbruget og det ansøgtes beliggenhed (B4)

2.6.1. Landskabs- og planmæssige forhold

Landskab

Ejendommen er beliggende i et åbent og landbrugsdomineret landskab lige udenfor Brande i vestlig retning.

I kommuneplanen ligger ejendommen i et område, der er udpeget som:

- Særlig værdifuldt landbrugsområde
- Bevaringsværdigt landskab

Udklip fra Ikast-Brande kommunes kommuneplan, der viser særligt værdifulde landbrugsområder og bevaringsværdige landskaber.

De bygningsmæssige ændringer sker indenfor normalt byggefelt og bag ved ejendommen. Der er fin afskærmning mod vest af et eksisterende læhegn. Udvidelsen er en naturlig udvikling af husdyrbruget og nødvendig for virksomhedens fortsatte eksistens. Tilbygningerne bliver væsentligt lavere end de eksisterende driftsbygninger.

Udvidelsen af husdyrbruget vurderes at kan forenes med retningslinjerne i kommuneplanen.

Aktuelle retningslinjer i kommuneplanen
<p><u>Særlig værdifuldt landbrugsområde</u></p> <p>De områder, der er udpeget til særlig værdifulde landbrugsområder, skal som hovedregel anvendes til jordbrugsformål.</p>
<p><u>Bevaringsværdigt landskab</u></p> <p>Områder, der er udpeget som værdifulde landskaber (bevaringsværdige landskaber), skal som udgangspunkt holdes fri for byggeri og anlæg. I særlige tilfælde kan Ikast-Brande Kommune tillade byggeri, anlæg eller anden anvendelse af arealerne, der ikke forringer karakteren, variationen eller oplevelsen af landskabet.</p>

Husdyrbrugets placering ift. beskyttelseslinjer ses på nedenstående figur. Det ligger lige i udkanten af en skovbyggelinje. Med samme argumentation som ovenfor vedr. retningslinjerne i kommuneplanen, så vurderes udvidelsen af husdyrbruget at kunne ske uden at genere det frie udsyn til skov og skovbryn.

Husdyrbrugets placering (det røde punkt) ift. beskyttelseslinjer (kort fra plandata.dk).

2.6.2. Generelle afstandskrav (§§ 6, 7 og 8)

Afstandene til de i Husdyrbruglovens §§ 6, 7 og 8 nævnte områder fremgår af nedenstående tabeller.

Afstande og afstandskrav jf. husdyrbrugloven § 6 (Gælder kun etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening)			
	Afstandskrav	Placering	Aktuel afstand
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50 m	Brande	Ca. 400 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, institution, rekreative formål etc.	50 m	Lokalplanlagt område nr. 72 Brande Golfklub Uhrevej 6, samlet bebyggelse	Ca. 2.800 Ca. 1.050 Ca. 315 m
Nabobeboelse	50 m	Nedergårdsvej 7	61
Forbudszoner jf. husdyrbrugloven § 7			
Afstand til kategori 1-natur	Min. 10 m		> 100 m
Afstand til kategori 2-natur	Min. 10 m		> 100 m
Afstande og afstandskrav jf. husdyrbruglovens § 8 (Gælder kun etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening)			
	Afstandskrav (m)	Aktuel afstand (m)	
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Min. 25	Ca. 17 meter**	
Almene vandforsyningsanlæg	Min. 50	Ca. 825 meter til Brande Vandværk - Den Gyldne Middelvej	
Vandløb, herunder dræn og søer	Min. 15	Ca. 73 meter	
Offentlig vej og privat fællesvej	Min. 15	Ca. 4 meter*	
Levnedsmiddelvirksomhed	Min. 25	>25 meter	
Beboelse på samme ejendom	Min. 15	Ca. 3 meter**	
Naboskel***	Min. 30	Ca. 9 meter**	
* I stald 1 indenfor beskyttelseszonen på 30 meter til naboskel og 15 meter til vej, sker der ikke en forøgelse af produktionsarealet. Se redegørelsen herunder.			
** Se ansøgning om dispensation herunder			
*** Afstanden fra nuværende stalde til naboskel mod nord er 9 meter og afstanden til naboskel mod vest er 14 meter.			

Der opføres ikke nye produktionsarealer eller ændres på produktionsarealer indenfor 30 meter af naboskel. Men fordi staldene er sammenbyggede uden hermetisk lukkede mure/døre, så skal anlægget vurderes samlet. Så når der ændres udenfor 30 meter beskyttelseszonen til naboskel, men stalden er åben, så påvirker det også beskyttelseszonen. Tilsvarende med stuehus, vej og boring.

I ansøgningskemaet er staldene derfor sat sammen for at få den retmæssige beregning af gener med bl.a. ammoniak og lugt.

Dispensationsansøgning

Da staldene er sammenhængende og emissioner derfor kan spredes mellem staldene inden emissionen spredes til omgivelserne skal anlægget vurderes samlet. Selv om der i sig selv er mere end 30 meter fra naboskel til tilbygningen på østsiden af stald 3, så skal der søges om dispensation til afstandskravet om 30 meter til naboskel, da der ikke er fysisk adskillelse mellem tilbygningen og stald 3.

Der inddrages ikke areal, der ligger indenfor 30 meter af naboskel i nogen stalde.

Stald 1 ligger fysisk indenfor 30 meter af naboskel og 15 meter af vej. Der anvendes ikke produktionsareal i stald 1 indenfor 30 meter beskyttelseszonen til naboskel og heller ikke indenfor 15 meter af beskyttelseszonen til vej. Produktionsarealet bliver afgrænset af inventar, som er boltet fast til væggen. Stalden er cirka 5 meter fra egen bolig.

Stald 2 ligger fysisk indenfor 15 meter af beboelse på samme ejendom og 25 meter af vandboring.

Formålet med afstandskravene er at sikre mod forurening og væsentlige gener. Når det gælder for afstandskravet til naboskel, så er det for at sikre omboende mod forurening og væsentlige gener som f.eks. lugt, støv, støj, fluer og lys¹.

I husdyrgodkendelse.dk er lugtgenestanden beregnet til 64 meter og den beregnede gennemsnitsafstand til nærmeste nabobeboelse på Nedergårdsvej 7, er 81 meter. Dermed er lugtgenekriterierne overholdt til nærmeste nabobeboelse, hvilket fremgår af kapitel 2.8.

Nabobeboelsen ligger mod vest, altså imod den dominerende vindretning som er fra vest.

I forarbejderne til husdyrbrugsloven fastlægges skærpede afstandskrav. Der står *"Der bliver desuden fastsat nye skærpede krav til, hvor store afstandskravene skal være til omboende med henblik på at reducere lugtgenerne. Dette vil mindske risikoen for fremtidige lugtgener for omboende."*

Efterfølgende beskrives § 9 således: *"Reglen i forslaget indeholder en mulighed for at påbyde, at anlægget placeres mere hensigtsmæssigt, hvis der ikke på anden måde kan opnås den tilstrækkelige sikkerhed mod væsentlige gener eller forurening for omgivelserne uden for de grænser, der er fastsat i forslagens § 8"*. Her er det en rimelig antagelse, at omgivelserne også omfatter omboende.

Fluer opholder sig og formerer sig primært i fast gødning og dybstrøelse. Der vil være dybstrøelse på ejendommen i tilbygningen til stald 3 samt ved kalvehytterne. Dybstrøelsen køres direkte fra stalden til samarbejdspartner fra ejendommen. Dermed bliver der ikke oplag af dybstrøelse på ejendommen. Fluer opformerer sig primært i dybstrøelse, men det køres hurtigt videre til samarbejdspartner.

Alt ny aktivitet sker bag ved stald 3, så omboende vil ikke blive generet af evt. lys eller støj, da eksisterende bygninger skærmer for dette. Der skal dog redegøres for påvirkningen fra det samlede anlæg, hvilket bliver gjort herunder.

Beboelse på samme ejendom

Det retslige grundlag for stald 1 og stald 2 er dybstrøelse. Det reelle staldsystem er sengebåse med spalter. Derfor søges der om en lovliggørelse af disse staldes staldsystem. Staldene er bygget sammen med stald 3, hvor der sker en udvidelse i produktionsarealet og derfor påvirkes stuehuset også af denne udvidelse. Selve udvidelsen af produktionsarealet sker udenfor 15 meter af stuehuset. Herunder redegøres der for motivationen, samt at forandringen ikke medfører forøgede gener til beboelsen på samme ejendom.

Kørerne i stald 1 og stald 2 bliver alle fodret i stald 2, hvor der er et foderbord i midten. Fodervognen bakker ind fra syd, hvor der i forvejen er intern transporter. Det giver en mindre påvirkning på omgivelserne at fodringen sker fra syd til både stald 1 og 2. Der skal altså ikke køres på Nedergårdsvej, når kørerne i disse stalde skal fodres.

Skulle staldene tilbageføres til dybstrøelse, som er det retslige grundlag, så vil det give fluer bedre mulighed for at formere sig, da fluer lever bedst og formere sig bedst i fast gødning og dybstrøelse.

Staldene er lovligt opført i en afstand af hhv. 3 og 6 meter fra stuehuset. Staldene består stadig.

Stald 1 er retsligt med dybstrøelse men det faktiske staldsystem er sengebåse med spalter. Den tidligere bindestald er i tidens løb blevet ændret til sengebåse. Det er tydeligt at se, da der stadig er malkerør under loftet over sengebåsene. Malkerørene bærer præg af, at have hængt der i mange år.

¹ [Bilag 3 Notat lokaliseringsregler miljølovgivning.pdf \(mst.dk\)](#), side 2

Beboelsen på ejendommen er beboet af ejer af ejendommen med familie. Det er ikke muligt at opdele huset i flere beboelser, da huset ikke har den nødvendige størrelse til dette. Det er derfor ene og alene ejer med sin familie, der kan blive generet af virksomheden, som de selv er en del af.

Naboskel

Afstandskravet til naboskel på 30 meter overskrides både mod vest og mod nord. Det overholdes ikke med de nuværende bygninger. Produktionsarealet udvides udenfor beskyttelseszonen på 30 meter, men da det fysisk ikke kan adskilles fra nuværende produktionsbygninger, så overskrides dette afstandskrav. Der sker ikke noget fysisk byggeri indenfor 30 meters zonen og der vil ikke være dyr i stald 1 indenfor 30 meter af naboskellet.

Af forarbejderne til bestemmelserne i husdyrbrugslovens §§ 8 og 9 fremgår, at reglerne er en videreførelse af de tilsvarende regler i husdyrgødningsbekendtgørelsens § 6. I Miljøstyrelsens vejledning til husdyrgødningsbekendtgørelsen anføres følgende om dispensation fra afstandskrav:

"Der kan ikke uden videre dispenseres fra afstandskravene, blot fordi en bygning eller et opbevaringsanlæg kommer til at ligge lidt mindre hensigtsmæssigt for driften. Driftsmæssige hensyn kan dog tillægges større betydning, hvor der er tale om dispensation fra afstand til naboskel mod åbne marker i landzone."

Naboskellet mod nord er mod åben mark i landzonen og det giver dermed støtte til kommunalbestyrelsen om, at kunne meddele dispensation når der ikke findes andre muligheder for at placere udvidelsen (se også Nævnsafgørelse 19/07137²).

Stald 1 og 2

Vedrørende stald 1 og 2, som begge retsligt er med dybstrøelse, men som faktisk er med sengebåse og spalter, så ændres produktionen altså i denne del. Den hænger sammen med resten af produktionsanlægget, da der ikke er nogen fysisk adskillelse derfra. Stalden skal derfor inkluderes i den samlede beregning af ejendommens påvirkning til omgivelserne og dermed omboende.

Stald 3

Vedrørende stald 3, så bygges der nye sengebåse og et dybstrøelsesareal på den østlige side. De vil ikke kunne ses af naboerne. Køerne, der skal bo i sengene, vil benytte det gamle spaltegulvsareal som ædeplads ved foderbordet. Ændringen er nødvendig for virksomheden, da der i sommeren 2024 kommer et ultimativt krav om, at spaltegulvsbokse bliver ulovlige. Ved at opsætte sengebåse i siden af stalden, så kan virksomheden altså benytte det eksisterende spalteareal til køerne, som kan stå der når de æder ved foderbordet.

Herunder redegøres der for tiltag til at reducere gener til miljø og omboende.

Transport

Der skal ikke fodres separat til den nye gruppe køer i stald 3. De kan få foder samtidig med køerne i stald 3 bliver fodret fordi foderbordet går gennem hele bygningen og kapaciteten i foderblanderen er tilstrækkelig til at have mere foder med ad gangen. Naboerne vil derfor ikke opleve ekstra færdsel på ejendommen i forbindelse med fodringen som fremover stadig vil være 2 gange dagligt.

² <https://mfkn.naevneneshus.dk/afgoerelse/69fa004c-fc38-450b-bfb4-896202b8cfba>

Da dyreholdet bliver udvidet, så vil der blive produceret mere husdyrgødning. Transporterne med husdyrgødning sker ad vejen mod syd til Uhrevej for ikke at genere omboende. Ydermere begrænses transporterne af husdyrgødning til hverdage i tidsrummet 0700-1800.

Udvidelsen af dyreholdet medfører også en øget tilførsel af foder. Foderet bliver opbevaret i det nygodkendte ensilageopbevaringsanlæg og fodersiloer når de bliver opført. For at minimere gener for omboende, så sker tilførslen ad vejen fra syd. Kraftfoder leveres i hverdage indenfor tidsrummet 0700-1800, men grovfoderet kan komme udenfor dette interval hvis det er nyhøstet græs eller majs. Grovfoder til genensilering begrænses til levering i hverdage mellem 0700 og 1800.

Husdyrbruget har fået mulighed for at etablere en intern kørevej fra det kommende siloanlæg til staldene. Det betyder at fodervognen herefter ikke kommer ud på Nedergårdsvej. Dermed reduceres transporterne på Nedergårdsvej med 2 daglige ud/hjem kørsler, svarende til 1.460 kørsler på Nedergårdsvej.

Lugt

Der er som nævnt i ovenstående dispensationsansøgning en korrigeret lugtgeneafstand til nabobeboelse på 64 meter og en vægtet gennemsnitsafstand som 81 meter. Lugt er en beregnet størrelse i nutidens miljøregulering af husdyrbrug, så enten overholdes lugtkriterierne eller så gør de ikke. Her er lugtgenekriterierne opfyldt. Tidligere blev lugtgener vurderet alene ud fra en betragtning om at beskyttelsesafstandene, som nævnt i nuværende bekendtgørelses § 8 (naboskel, beboelse på samme ejendom, boring mm.) var overholdt, men nu vurderes overholdelse af lugtkriterierne ud fra FMK-modellen eller OML-modellen, alt efter hvilken model, der er mest restriktiv jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelses § 31 og bilag 3 punkt B.

Støj

For at reducere støjgener til omboende, så bliver der sat en vandfast krydsfinerplade op mellem kompressoren til køleanlægget og naboen mod vest. Der bliver monteret 10 cm. isoleringsmateriale på indersiden af denne plade.

Ydermere bliver foderet blandet på den nye ensilageplads, så støjgenerne for omboende minimeres mest muligt. Blanding af foder vil ske dagligt ikke tidligere end 0700 og ikke senere end 1800. Udfodringen vil være afsluttet senest kl. 1800. Efterfølgende vil der være en minilæsser, der skubber foderet ind. Det har en varighed på ca. 15 minutter.

Indtil ensilagepladsen bliver opført, så fortsætter blandingen af grovfoderet på pladsen nord for stald 3.

Husdyrbruget er omfattet af Miljøstyrelsens krav til ekstern støj fra virksomheder. I miljøgodkendelsen vil disse krav blive fastholdt som et vilkår for at sikre omboende mod støj fra virksomheden. Oprindeligt var afstandskravene i husdyrbrugslovens § 8 afskæringskriterierne for støj, men nu er de erstattet af Miljøstyrelsens vejledning om ekstern støj fra virksomheder. Afstandskravene er dog fortsat med i husdyrbrugslovens § 8.

Lys

Lys fra transporter langs stald 3 begrænses til mellem 0700 og 1800, da det primært er med fodervognen. Der kan opstå situationer hvor transport på denne vej er nødvendig udenfor tidsrummet, men de daglige driftsrutiner vil være i dette tidsrum.

Lyset på nordgavlen er manuelt styret og anvendes kun når det er nødvendigt. Det er bl.a. når mælken afhentes i mørketiden.

Fluer

Der opbevares ikke dybstrøelse på ejendommen, da den køres direkte fra stalden til samarbejdspartner. Om sommeren, hvor der muges ud ugentligt ved kalvehytterne og der ikke muges andre steder, så kommer den sparsomme mængde i gyllebeholderen og dermed fungere som flydelag. Dermed reduceres fluegenerne til omboende, da der så kun vil være risiko for fluer i flydelaget til gyllebeholderen. Om sommeren vil der efter behov blive anvendt insektmiddel i dybstrøelsen for at forhindre fluernes æg i at udvikle sig til larver. Alle virksomheder har pligt at minimere forbruget af pesticider og da vejret har afgørende indflydelse på udviklingen af fluer, så vil et vilkår om at insektmiddel skal anvendes med et defineret interval i sommerperioden ikke være bæredygtigt. Hvis insektmidlet udelukkende anvendes fordi det er et krav, men det ikke giver virkning, så er det ikke bæredygtigt.

Uhygiejniske forhold og affaldsproduktion

Det forventes ikke øget affaldsproduktion. Den største mængde affald stammer fra landbrugsplastik. Dette opbevares bag ejendommen ved den kommende godkendte ensilageplads, hvor det samles og køres til genbrugsplads.

Ansøger vil sørge for, at der er rent og ryddeligt omkring ejendommen for at minimere risikoen for skadedyr.

Vej

stald 1 ligger nærmere end 15 meter til vejen. Derfor søges der også om dispensation til dette afstandskrav.

Der sker ikke en udvidelse af produktionsarealet i stald 1 og der vil ikke være dyr indenfor 15 meters zonen af vejen. Men stald 1 hænger fysisk sammen med de resterende stalde og der er ikke en fysisk adskillelse 15 meter fra vejen. Det betyder, at hele staldanlægget skal vurderes samlet.

Så selv om der ikke er besætning indenfor 15 meter af vejen og den nærmeste stald (stald 1) ikke udvides, så skal der alligevel søges dispensation til dette afstandskrav.

Ansøger vil gennemføre de tiltag, der er beskrevet under dispensationsansøgningen til afstandskravet til naboskel. Disse tiltag vil også minimere påvirkningen af omboende og miljø i forbindelse med afstandskravet til vej.

Tilbygningen sker bag ved stald 3 og har derfor ikke indflydelse på oversigtsforholdene eller trafiksikkerheden. Der sker ikke ændringer, som kan påvirke oversigtsforholdene eller trafiksikkerheden i øvrigt.

Vandboring

Det retslige grundlag i Stald 2 er dybstrøelse og det reelle staldsystem er sengebåse med spalter. Det søges lovliggjort. Dertil kommer ændringen i stald 3, som medvirker til at der sker en ændring indenfor beskyttelseszonen på 25 meter til vandboring. Der kan dog næppe ske påvirkning af vandboringen, da terrænet stiger med ca. 1 meter fra stald til boring. Ydermere så udvides produktionsarealet i stalden ikke. Afstandskravet har til formål at beskytte vandboringen mod forurening fra husdyranlægget.

Forandringen fra dybstrøelse til sengebåse med spalter foretages uden der sker opbrydning i gulvet. Gulv og sokkel vil derfor være urørte. Der er således ikke risiko for, at der laves huller i gulv eller sokkel, så væske kan sive ud af stalden og skabe en risiko for, at vandboringen bliver forurennet.

Jorden indeholder en stor mængde ler, som danner en naturlig beskyttelse mod forurening. Ifølge borerapporten³, så er det et 38 meter tykt lerlag, som vil beskytte mod forurening.

³ <https://data.geus.dk/JupiterWWW/borerapport.jsp?borid=88985>

Ydermere ligger boringen højere i terræn end stalden. I sag nmk-132-00129⁴, stadfæster Nævnet Haderslev kommunes afgørelse om dispensation til afstandskravet til boring, da boringen ligger højere end stalden og at boringen er naturlig beskyttet af et 7,7 – 18,8 meter lerlag.

2.7. Husdyrbrugets ammoniakemission (B5, D1b, D1c)

Emissionen af ammoniak fra det ansøgte projekt fremgår af beregninger i husdyrgodkendelse.dk, se nedenstående tabel.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	1424,7	106,0	1530,7
Nudrift	917,5	133,4	1050,9
8 års-drift	917,5	133,4	1050,9

Det samlede resultat af ammoniakberegningerne i husdyrgodkendelse.dk.

2.7.1. Ammoniakdeposition til naturområder

Der er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat grænser for, hvor meget et husdyrbrug må påvirke omkringliggende natur med ammoniak. I Husdyrgodkendelse.dk beregnes hvor stor en del af husdyrbrugets ammoniakemission der afsættes på omkringliggende ammoniakfølsom natur.

De ammoniakfølsomme naturområder opdeles i kategori 1-natur, kategori 2-natur og kategori 3-natur samt øvrig natur der er vejledende udpeget efter naturbeskyttelseslovens §3 (§3-natur). I husdyrgodkendelse.dk regnes der på hvor stor en del af husdyrbrugets ammoniakemission der afsættes på omkringliggende natur. Naturområderne er udpeget i henhold til naturbeskyttelseslovens §3. Udpegningerne er vejledende for alle naturtyper.

Den totale ammoniakdeposition samt merdepositionen i forhold til nudriften og i forhold til driften for 8 år siden på de afsatte naturpunkter ses i nedenstående tabel. For øvrige detaljer om ammoniakdeposition, se ansøgningskemaet i husdyrgodkendelse.dk.

⁴ [Afgørelse | Miljø- og Fødevarerklagenævnet \(naevneneshus.dk\)](#)

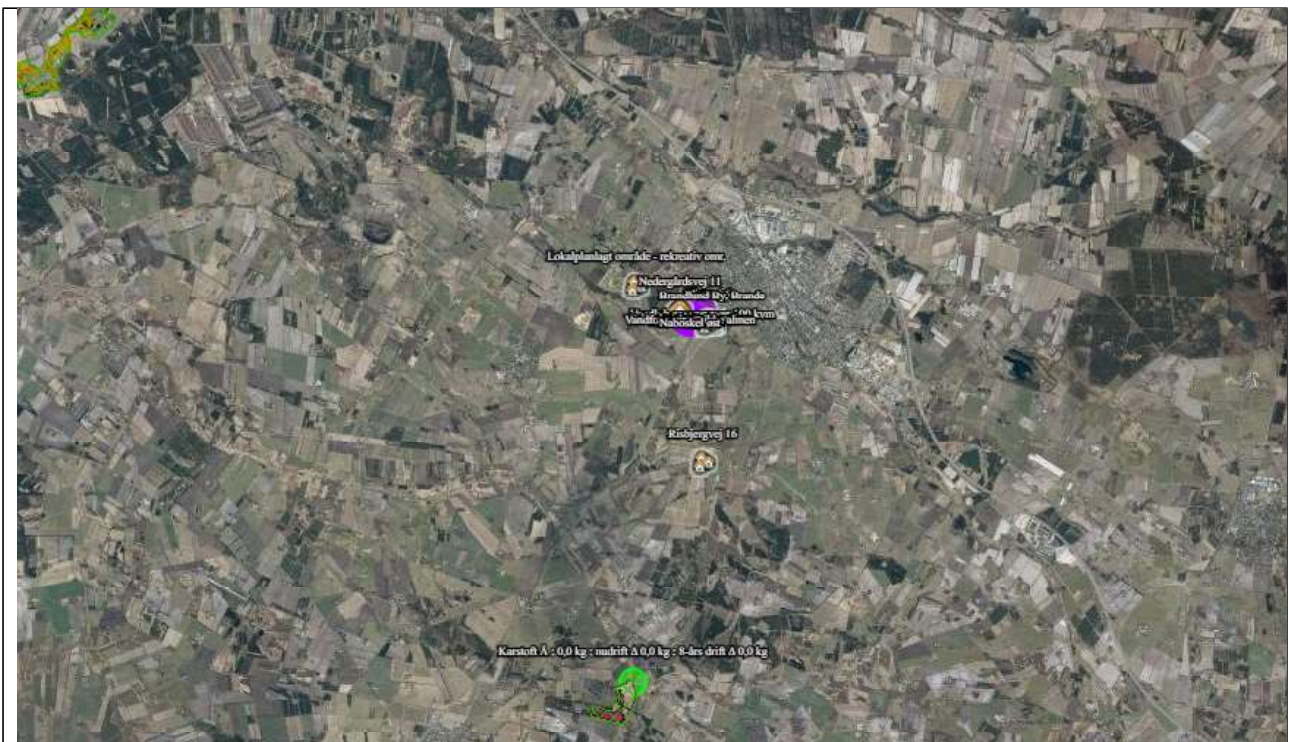
Oversigt af naturpunkter ? i

Navn:	Kategori:	Opretter:	Kumulation:	Ruhed natur:	Merdeposition (kg N/ha/år):		Totaldeposition (kg N/ha/år):
					8-års drift	Nudrift:	
Sø etableret 2020/21	Kategori 3	Sagsbehandler	0	Bn	0,5	0,5	2,0
eng	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,2	0,2	0,7
Sø ikke kategori 3, men blot § 3	Kategori 3	Ansøger	0	Bn	0,3	0,3	1,1
Karstoft Å	Kategori 1	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0
Potentiel ammoniakfølsom skov 3	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,2	0,2	0,9
Kat. 3 mose 2	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,1	0,1	0,2
Kat. 3 mose 1	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,2	0,2	0,7
Kat. 2 hede	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,2

Resultat af beregninger af ammoniakdeposition i de afsatte naturpunkter (fra husdyrgodkendelse.dk)

Kategori 1 natur (1.x punkter)

Kategori 1-natur er ammoniakfølsomme naturtyper herunder habitatnaturtyper samt §3 beskyttede heder og overdrev, beliggende i internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000 områder).

Kort over nærmeste kategori 1 natur (fra husdyrgodkendelse.dk).

Nærmeste kategori 1 natur er en mose 6,5 km syd for anlægget.

Jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen § 26 må totaldepositionen til kategori 1 ikke overstige følgende værdier:

- 0,2 kg N/ha/år, hvis der er >1 andet husdyrbrug⁵ i nærheden.
- 0,4 kg N/ha/år, hvis der er 1 andet husdyrbrug i nærheden.
- 0,7 kg N/ha/år, hvis der ikke er andre husdyrbrug i nærheden.

Den beregnede totaldeposition i de afsatte kategori 1 naturpunkter er på højst 0,0 kg N/ha/år. Da totaldepositionen er under 0,2 kg N/ha/år er kravet til N-deposition, uanset kumulation, overholdt. Der er derfor ikke vurderet på kumulation i forhold til andre husdyrbrug.

Kategori 2 natur (2.x punkter)

Kategori 2-natur er nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der ligger uden for internationale naturbeskyttelsesområder. Det er højmoser, lobeliesøer, heder der er større end 10 ha, og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev der er større end 2,5 ha og som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kort over nærmeste kategori 2 natur (fra husdyrgodkendelse.dk).

Nærmeste kategori 2 natur er en hede ca. 600 meter nord for ejendommen.

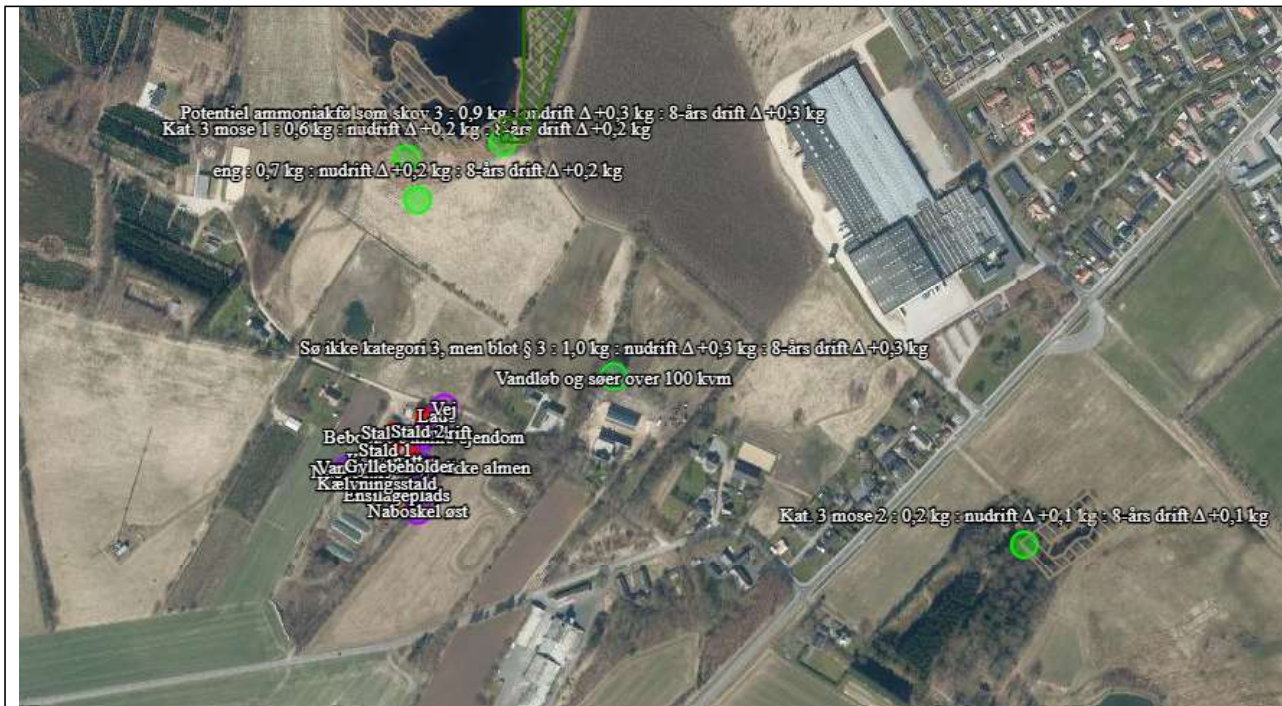
Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen må totaldepositionen til kategori 2 natur ikke overstige 1,0 kg N/ha/år.

⁵ Antallet af husdyrbrug i nærheden defineres i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26 stk. 2.

Den beregnede totaldeposition til de afsatte kategori 2 naturpunkter er på 0,2 kg N/ha/år. Kravet til totaldepositionen er derfor overholdt.

Kategori 3 natur (3.x punkter)

Kategori 3-natur er ammoniakfølsom skov og ammoniakfølsomme heder, moser eller overdrev omfattet af naturbeskyttelseslovens §3, der ikke er omfattet af kategori 1-natur eller kategori 2-natur.

Kort over nærmeste kategori 3 natur samt vejledende registreret §3 natur (fra husdyrgodkendelse.dk).

Nærmeste kategori 3 natur er en mose beliggende ca. 270 m nord for anlægget.

Den beregnede merdepositionen i de afsatte kategori 3 naturpunkter overstiger ikke 1,0 kg N/ha/år. Da der ikke kan stilles et krav for merdepositionen af ammoniak på under 1,0 kg N/ha/år for kategori 3 natur, er dette ikke vurderet yderligere.

Øvrig beskyttet natur

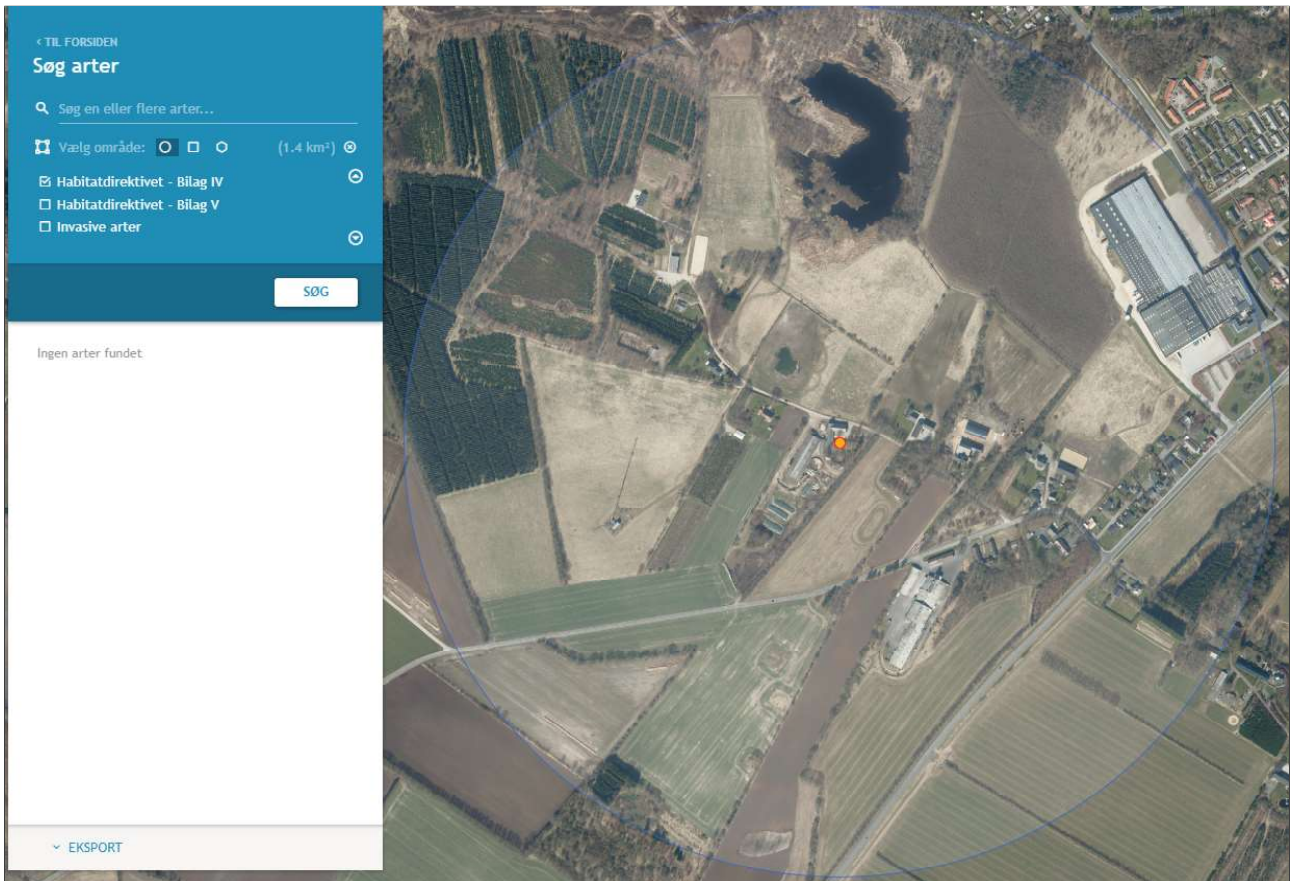
Ud over natur defineret under kategori 1,2 og 3 skal der foretages en vurdering af om merdeposition på andre naturtyper, som er vejledende udpeget i henhold til naturbeskyttelseslovens § 3 kan føre til tilstandsændringer. Med henvisning til beskyttelsesniveauet for kategori 3-natur anses merdepositioner under 1 kg N/ha/år ikke at kunne føre til tilstandsændringer.

Nærmeste øvrig beskyttet natur er enge nord for anlægget.

Den beregnede merdepositionen i de afsatte punkter med øvrig vejledende § 3 beskyttet natur overstiger ikke 1,0 kg N/ha/år, og der er derfor ikke foretaget yderligere vurderinger.

2.7.2. Bilag IV-arter (D1b)

Der er foretaget en søgning i naturdata.dk i en radius af ca. 700 m fra ejendommen (se nedenstående figur).

Resultat af søgningen på fund af bilag IV-arter i en radius af ca. 700 m fra ejendommen (kort fra naturdata.dk).

I ovenstående område er der ud fra oplysningerne på naturdata.dk ikke fundet arter omfattet af Habitatdirektivets bilag IV.

2.8. Husdyrbrugets lugtemission (B6, D1b, D1c)

Lugt i forhold til omkringboende beregnes ud fra staldanlæg til dyrehold. Lugtgener fra opbevaringsanlæg samt lugtgener, som kan forekomme i forbindelse med udbringning, indgår ikke i lugtberegningerne, og håndteres derfor primært ved hjælp af generelle regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Lugtbidraget fra staldanlægget afhænger af kvadratmeter produktionsareal, gulvtype og dyretype. Den vægtede gennemsnitsafstand for lugt er beregnet fra anlæggets lugtcentrum i forhold til den fysiske indtegnning i husdyrgodkendelse.dk og kvadratmeter produktionsareal pr. staldafsnit.

Der foretages lugtberegninger til byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig. De tre kategorier er defineret i husdyrgødningsbekendtgørelsen:

	Byzone Eksisterende og ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone eller sommerhusområde
	Samlet bebyggelse Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. eller Beboelsesbygninger i samlet bebyggelse i landzone
	Enkelt bolig Beboelsesbygninger på ejendomme <u>uden landbrugspligt</u> , der ikke ejes af den ansvarlige for driften af husdyrbruget

Beliggenheden af naboer uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og by i forhold til husdyrbruget fremgår af kortet nedenfor.

Husdyrbrugets placering i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone.

Kumulation

Hvis der er andre husdyrbrug nærmere end 300 m fra samme punkt i byzone, sommerhusområde, lokalplanlagt boligområde i landzone, samlet bebyggelse m.v., eller nærmere end 100 m fra samme punkt på en enkeltbolig skal geneafstanden forøges med hhv. 10 pct., hvis der er 1 husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år, og 20 pct., hvis der er 2 eller flere husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år.

Der er ikke andre husdyrbrug inden for 100 m fra nærmeste enkeltbolig og ikke andre husdyrbrug inden for 300 m fra nærmeste samlede bebyggelse eller byzone.

Lugtgeneregninger

Den vægtede gennemsnitsafstand af staldenes lugtcentrum til de afsatte punkter er beregnet i ansøgningssystemet. Beregningerne i husdyrgodkendelse.dk viser at det ansøgte overholder Husdyrbruglovens lugtgenekriterier, se nedenstående tabel.

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Nedergårdsvej 11	0	FMK	63,6	63,6	194,6	Ja
 Nedergårdsvej 7	0	FMK	63,6	63,6	80,9	Ja
 Lokalplanlagt område - rekreativ omr.	0	FMK	113,1	113,1	1073,6	Ja
 Nærmeste lokalplanlagte område m...	0	FMK	113,1	113,1	2903,2	Ja
 Uhrevej 6	0	FMK	113,1	113,1	346	Ja
 Brandlund By, Brande	0	FMK	201,2	201,2	433,2	Ja

Tabel over lugtberegninger fra husdyrgodkendelse.dk

2.9. Øvrige emissioner og potentielle genepåvirkninger (B7, D1b, D1c)

2.9.1. Støj

Der er 2 ventilatorer i taget i stald 1. Der vil ikke være væsentlige støjgener herfra. Dyreholdet i stalden vil være minimalt, så behovet for ventilation derfor ikke er så stort.

Der bliver på nuværende tidspunkt malket 2 gange daglig i ca. 3 timer. Perioden for malkningen vil naturligvis stige efter udvidelsen, så malkningen fremover vil vare ca. 4 timer per gang. Kompressor og vakuumpumpe tilknyttet det eksisterende malkeanlæg er placeret i malkestalden. Ansøger sætter en plade op foran kompressoren for at minimere støjen til omboende, primært naboen på Nedergårdsvej 7.

Der blæses kraftfoder ind i siloen vest for stald 3 ca. 1 gang hver måned af ca. 15 minutters varighed. Denne praksis ændres så snart de ansøgte siloer er opført på østsiden af ejendommen. Det vil reducere støjgener til naboen på nedergårdsvej 7 væsentligt. Der er lavet aftale med leverandøren af foderet, så det altid bliver leveret i hverdage og mellem 0700 og 1800. Der vil komme samme antal transporter men varigheden af blæseren bliver længere, da der leveres mere på samme gang.

Der blandes foder 2 gange hver dag og transporteres derefter til stalden. Blandingen af foder sker pt. ved den gamle møddingsplads. Straks efter den godkendte siloplads er opført flytter denne aktivitet dertil. Blanding af foder vil ske dagligt ikke tidligere end 0700 og ikke senere end 1800. Udfodringen vil derfor være afsluttet senest ca. kl. 1800. Efterfølgende vil der være en minilæsser, der skubber foderet ind. Det har en varighed på ca. 15 minutter.

Der pumpes gylle fra tank ved stald 1 til gyllebeholderen med en traktordrevet pumpe. Der pumpes gylle ca. en gang om ugen mellem 0800 og 1600 i hverdage, hvor naboer typisk ikke er hjemme. Varigheden er ca. ½ dag.

Husdyrgødning afhentes i hverdage i tidsrummet 0700-1800.

Grovfoder leveres i hverdage i tidsrummet 0700-1800. Dog med undtagelse af friskhøstet majs/græs. Det hjemtages når det høstes afhængigt af vejret.

Der kan forventes støj fra transport i forbindelse med afhentning af gylle, ved daglig kørsel, samt i forbindelse med afhentning af husdyrgødning.

Støj fra virksomhedens aktiviteter søges nedbragt ved:

- Begrænset tidsrum for pumpning af gylle
- Begrænset tidsrum for levering af foder (både kraftfoder og grovfoder)
- Begrænset tidsrum for afhentning af flydende husdyrgødning og dybstrøelse
- At bygge en støjreducerende plade foran kompressoren til køling af mælken

2.9.2. Støv

I forbindelse med levering af foder og mineraler kan der opstå støvgener, hvilket dog oftest er af begrænset karakter. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da foderblandingen i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der ikke ske en væsentlig forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen.

2.9.3. Rystelser

Den daglige drift bidrager ikke til rystelser. Lastbiltransporter ad Nedergårdsvej til ejendommen kommer forbi 2 ejendomme. Med de foreslåede leveringsbegrænsninger vil antallet af transportere på Nedergårdsvej blive reduceret. Den største ændring i transporterne vil være ad forbindelsesvejen mod syd til Uhrevej.

2.9.4. Lys

Lys på nordgavlen af stald 1 tændes manuelt. Lyset tændes i mørkeperioden når det er nødvendigt, som f.eks. ved afhentning af mælk. Efter endt aktivitet, så slukkes lyset straks.

Der er ikke udendørs belysning ud over den nævnte lampe.

2.9.5. Skadedyr

Der bliver muget ud oftere om sommeren ved kalvene for at hindre flueæggenes i at klække. Der muges ud en gang om ugen.

På ejendommen er der katte, som holder mus og rotter væk. Bliver der problemer med mus eller rotter bliver den kommunale rottefænger tilkaldt.

Dybstrøelse bliver fyldt direkte i container, som transporteres til samarbejdspartner straks efter, den er fyldt for at minimere gener for omboende. Containeren står ikke på ejendommen i mere end 12 timer fra den er fyldt og til den er kørt væk.

Det betyder, at der ikke vil være oplag af dybstrøelse på ejendommen, hvilket minimere levesteder for fluer. Det har en positiv virkning på udviklingen af fluer. Der vil p.t. også blive anvendt Neporex, som forebyggende og langtidsvirkende middel, der bekæmper flueopformering på larvestadiet. Midlet indeholder cyromazin, der virker ved at hæmme fluelarvernes skeletdannelse, så de dør under tilvæksten.

Det er ikke bæredygtigt at anvende pesticider hvis ikke der er behov for det. Enhver virksomhed skal sørge for at minimere brugen af pesticider. Men midlet vil blive anvendt straks når behovet opstår.

2.9.6. Transporter

I forbindelse med udvidelsen så sker der ændringer i antallet af transporter. Transporterne er beskrevet i nedenstående tabel og er anslåede værdier.

Art	Nudrift	Ansøgt drift	Tidsrum for transport ansøgt drift
Mælk	365	365	
Levering af kraftfoder (roepiller) og sojaskrå	24	24	Hverdage 0700-1800, jævnt fordelt over året
Levring af grovfoder	100	110	Hovedsaligt hverdage 0700-1800, kan dog forekomme udenfor intervallet hvis frisk grovfoder leveres til indlæggelse i silo.
Indkøb af dyr	12	12	Hverdage 0700-1800, jævnt fordelt over året
Dyr til slagteri	24	24	Transporteren vil være jævnt fordelt over året. Tidspunkt vil typisk ske i dagtimerne
Flytning af gylle		150	Hverdage 0700-1800, flere flytninger fordelt på færre dage
Udbringning af gylle	150		
Flytning af dybstrøelse		52	Hverdage 0700-1800
Udbringning af dybstrøelse	6		
Døde dyr	26	26	Transporteren sker efter behov. Tidspunkt vil typisk ske i dagtimerne
I alt	707	751	

Redegørelse for antallet af årlige transporter til og fra ejendommen.

Vedrørende husdyrgødning vil der i ansøgt drift være ca. 150 transporter med gylle i lastbil og ca. 20 transporter med møg også i lastbil.

I nudrift er der et godkendt dyrehold på ejendommen på 100 køer og 100 kvier på gyllesystem, samt 30 småkalve og 50 tyrekalve (40-70 kg) på dybstrøelse. Det gav en husdyrgødningsproduktion på 100 køer * 32 tons/ko + 100 kvier * 6,44 tons per kvie = 3.850 tons flydende husdyrgødning, samt 30 småkalve * 1,89 tons dybstrøelse per kalv = 57 tons dybstrøelse, samt en smule fra de små tyrekalve. Med den redegjorte kapacitet, så gav det ca. 150 transporter med flydende husdyrgødning og 6 transporter med dybstrøelse.

Levering af grovfoder sker mellem 0700 og 1800 i hverdage. Der kan være situationer, hvor det er nødvendigt at hjemtage græs og majs udenfor normal arbejdstid eller i weekender/helligdage, da det jo er afhængigt af vejret og af hvornår afgrøden er moden.

Som hovedregel foregår alle transporter ad forbindelsesvejen til Uhrevej. Det er når der er nye chauffører at leverancerne kan forekomme ad Nedergårdsvej. Mælkebilens kommer ad Nedergårdsvej 1 gang daglig.

Kort over interne transportveje fremgår af nedenstående figur.

Ejendommens interne transportveje er vist med grønt.

2.9.7. Egenkontrol for øvrige emissioner og genepåvirkninger

Ansøger leverer mælk til Arla (Arlagården plus) og er derfor underlagt kvalitetsprogrammet Arlagården⁶.

Ansøger får foretaget analyse af alt grovfoderet og laver en foderplan i samråd med fodringsrådgiver. Foderplanen bliver løbende justeret på baggrund af analyserne samt på baggrund af de endagsfoderkontroller, der bliver foretaget jævnligt.

⁶Se <https://www.arla.dk/om-arla/vores-ansvar/kvalitet-pa-garden/>

I samråd med en planteavlsrådgiver bliver der hvert år lavet en dyrkningsplan og gødningsplan. Bedriftens brug af handelsgødning og husdyrgødning bliver hvert år indberettet til Miljø- og Fødevarerministeriet.

2.9.8. Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger har forholdt sig til mulige uheld, se nedenstående tabel.

Type	Forebyggende foranstaltninger	Akut håndtering af uheld
Gylleudslip	Gyllen bliver hentet af maskinstation i lastbil, som suger fra beholderen i et lukket system. Gyllebeholdere tilses jævnligt og bliver kontrolleret hver 10. år.	I tilfælde af gylle udslip vil gyllen sandsynligvis løbe mod nord og så bliver det stoppet af bygningerne.
Strømsvigt	Der er lavet en aftale med Tommy Jørgensen, som har en nødgenerator	Ring til Tommy på 2247 6161
Olieudslip	Dieselolie opbevares på fast gulv uden afløb i sydenden af stald 3	
Kemikalieudslip	Der opbevares ikke kemikalier på ejendommen	

Sker der uheld der kan medføre alvorlige påvirkninger af natur om miljø vil alarmcentralen straks blive kontaktet. Ligeledes vil kommunens Tekniske Forvaltning efterfølgende blive underrettet.

2.10. Reststoffer, affald og naturessourcer (B8, D1b, D1c)

2.10.1. Døde dyr

Døde dyr afhentes af DAKA, i henhold til gældende regler. Placeringen af DAKA-pladsen er ved gyllebeholderen.

2.10.2. Affald

Landbrugsplastik fra ensilagestakke og den kommende ensilagesilo vil blive samlet sammen og kørt til genbrugsplads. Ansøger har truffet aftale med produkthandler om afhentning af jern og metal, som indtil afhentning er opbevaret ved gyllebeholderen.

Det meste affald kan være i den normale dagrenovation, som afhentes hver 2. uge. I tilfælde af andre typer affald som f.eks. glas, jern og lign. så bliver det kørt til genbrugsplads.

2.10.3. Olie- og kemikalieforbrug

Dieselolie bliver opbevaret i godkendt tank på fast bund uden afløb. Tanken er sikret mod påkørsel, da den er placeret indenfor i sydenden af stald 3.

Der opbevares ikke kemikalier relateret til planteavlslsdrift på ejendommen.

2.10.4. Energiforbrug

Elektricitet anvendes til malkning, nedkøling af mælk, gyllepumpning samt belysning. Efter udvidelsen forventes elforbruget at stige da, der skal malkes flere køer. Der sker ingen egenproduktion af energi fra vindmølle, biogasanlæg eller andet.

Varmt vand fra nedkøling af mælken genanvendes til vask af malkeanlægget.

2.10.5. Vandforbrug og påvirkning af vandressourcen

Ejendommen forsynes af Brande Vandværk.

Vandforbruget søges minimeret ved at have svømmere i drikkekar. Forbruget følges månedsvist med opgørelserne, der kommer fra Brande Vandværk.

Spildevand

Tagvand og overfladevand nedsives diffust på ejendommen. Der er ikke tagrender på bygningerne, så vandet nedsiver der hvor det falder ved siden af bygningerne. Tilsvarende med vandet, der lander på kørevejene.

Vand fra den nye plads, der støbes til kalvehytterne, skal løbe i fortanken. Vandet fra ensilagepladsen skal i fremtiden udsprinkles på marken bag gården. Dette anlæg laves i henhold til landbrugets byggeblad⁷. Indtil dette så vil vandet fra ensilagepladsen blive ledt til gyllebeholder.

2.11. BAT – ammoniak (B9, D1b, D1c)

Ejendommen skal leve op til BAT-krav, da der er en ammoniakfordampning på over 750 kg NH₃-N/år.

I lovgivningen er der faste krav hertil, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget. De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Den vejledende grænseværdi for ammoniaktab (emissionsgrænseværdien) pr. år opnåelig ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT) er beregnet i husdyrgodkendelse.dk. Den samlede BAT beregning fremgår af nedenstående tabel, som er med ansøgers forslag. Skulle ansøgningen leve op til fuld BAT uden hensynstaging til proportionalitet jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25 stk. 5, så ville der være en forskel på 142 kg N.

Samlet BAT beregning 			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	1425	106	1531
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	1425	106	1531
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	1
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Den samlede BAT beregning fra husdyrgodkendelse.dk. Beregningen indeholder ansøgers forslag til BAT niveau og derfor bliver beregningen at BAT niveauet er overholdt.

Det ansøgte overholder ikke BAT-krav for ammoniakemissionen, men ansøger har begrundet forslag om reduceret BAT krav, som vist i nedenstående figur samt i BAT redegørelsen længere nede.

BAT-beregningen er baseret på nedenstående forudsætning om eksisterende og nye/reoverede staldafsnit.

⁷ https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/5/a/2/bb_103_09_05_08102009.pdf

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT ? i						
Produktion		BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)
		Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))			
Rediger	(#519082) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	51	0,84	1	43	
Rediger	(#538064) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	496	1,16	1	575	
Rediger	(#538065) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	317	0,89	1	282	368
Rediger	(#538066) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	66	0,89	1	59	77
Rediger	(#538067) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	145	0,89	1	129	168
Rediger	(#540965) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	144	0,84	1	121	
Rediger	(#541070) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	87	0,84	1	73	

Forudsætning for BAT-beregningen (fra husdyrgodkendelse.dk)

Stald 3

Ændringen i stald 3 sker uden at gulvet bliver brudt op. Spaltegulvsboksene bliver i fremtiden brugt som ædeplads ved foderbordet til de køer, som får sengebås i tilbygningen. Der sker ikke ændringer i stalden, men staldsystemet ændres fra spaltegulvsbokse til sengestald med spalter og det er i sig selv en godkendelsesmæssig ændring. Derfor er stald 3 i husdyrgodkendelse.dk markeret som "ny" stald.

Hvis vi antager det kan lade sig gøre at ændre spaltegulvet til fast drænet gulv vil det betyde, at ammoniaktabet vil blive reduceret med $317 \text{ m}^2 \cdot (1,16 - 0,89) \text{ kg N/m}^2 = 85,6 \text{ kg N}$.

For at opnå denne effekt skal der investeres i et skraberanlæg, der skal laves en tværkanal og den nuværende kanal skal fyldes op med sand og der skal støbes nyt gulv med 2 % hældning. I tabellen herunder fremgår det, at blot investeringen i skraberanlægget ikke vil proportionalt. Udgangspunktet er taget i Miljøstyrelsens økonomiske baggrundsnotat om skraberer ovenpå gulve⁸ og prisen er regnet ud i nutidskroner med en årlig inflation på 1,25 %. I beregningen er der taget udgangspunkt i, at det er tilstrækkeligt med en trækstation og det er ikke sikkert. Den årlige omkostning per kg N, der reduceres, er altså $20.294 \text{ kr.} / 85,6 \text{ kg N} = 237 \text{ kr./kg N}$. Denne værdi er vel at mærke uden investering i tværkanal, fortank og udgift til fyldning af eksisterende gyllekanal, samt støbning af gulv med 2 % hældning.

Stationær skraber

Forbrug af komponenter	Antal	pris stk.	pr.	Pris i alt
Gulvskraber	2	10.350 kr.		20.700 kr.
Hjørnehjul u/strammer	2	3.060 kr.		6.120 kr.
Hjørnehjul m/ strammer	1	4.720 kr.		4.720 kr.
Trækstation	1	48.500 kr.		48.500 kr.
El + montering	1	11.500 kr.		11.500 kr.
Wire (meter)	59	16		944 kr.
Etableringsudgift i alt				92.484 kr.
Fremtidsværdi etableringsudgift				103.424 kr.
Årlige investeringsomkostninger (levetid 12,5 år, forretningsprocent på 5 %)				11.325,90 kr.

Årlige driftsøkonomiske omkostninger	Pris
Årlige investeringsomkostninger, inventar	11.326 kr.
Vedligehold af skraber	8.166 kr.
El-omkostninger	779 kr.
Totale årlige omkostninger	20.271 kr.

På baggrund af ovenstående beregning vurderes det ikke at være proportionalt at sætte en stationær skraber ind på ædepladsen. Denne skraber er central når det faste drænedede gulv skal have den tilskrevne ammoniakreducerende effekt. Det koster 20.271 kr./85,6 kg N = 237 kr. per reduceret kg N.

Beregningen er foretaget på baggrund af miljøstyrelsens teknologiblad, som er mere end 10 år gammelt, så det er ikke utænkeligt at teknologien koster mere eller er billigere i dag. Men når der er så stor margin og når udgifter som en tværkanal, fortank, opfyldning af gyllekanaler og anlæggelse af et fast drænet gulv ikke er medregnet i ovenstående, så er det umuligt at forestille sig, at investeringen i et fast drænet gulv vil koste mindre end 100 kr. per kg N reduceret.

Omvendt kan BAT betragtes baglæns. Da det må koste 100 kr. i årlige omkostninger per kg. N der reduceres, så bliver det altså 8.560 kr. for investeringen i stald 3. Med en levetid på 12,5 år og en rente på 5 %, så svarer det til en investering på 78.532 kr. Skraberanlægget er på baggrund af informationer i Miljøstyrelsens teknologiblad beregnet til 103.424 kr. (over 30% dyrere). Dertil kommer årlige driftsudgifter på 8.945 kr. som er beregnet ud fra Miljøstyrelsens teknologiblad. De årlige driftsomkostninger overstiger altså alene det beløb, der er til rådighed for opfyldelse af BAT. Når BAT betragtes baglæns, så nås den samme konklusion, nemlig at det ikke er proportionalt at investere i fast drænet gulv med skraberanlæg.

Stald 2

En tilsvarende beregning kan udføres på stald 2. I denne stald er der i dag sengebåse med spalter med et samlet produktionsareal på 145 m² når nakkebomsarealet regnes fra.

Skal gulvet ændres til fast drænet gulv, så skal kanalerne under spalterne fyldes op og der skal støbes et gulv med 2 % hældning, samt der skal monteres et skraberanlæg. Der skal også laves

en tværkanal og laves en ny fortank. I tabellerne herunder er der udelukkende beregnet hvad det vil koste at sætte et skraberanlæg op ud fra ovenstående beskrivelse. Beregningen er lavet ud fra en antagelse af, at en trækstation er tilstrækkelig og data er hentet fra Miljøstyrelsens økonomiske baggrundsnotat om skrabere ovenpå gulve.

Stationær skraber

Forbrug af komponenter	Antal	pris stk.	pr.	Pris
Gulvskrabere	2	10.350 kr.		20.700 kr.
Hjørnehjul u/strammer	2	3.060 kr.		6.120 kr.
Hjørnehjul m/ strammer	1	4.720 kr.		4.720 kr.
Trækstation	1	38.500 kr.		38.500 kr.
El + montering	1	11.500 kr.		11.500 kr.
Wire (meter)	42	16		672 kr.
Etableringsudgift i alt				82.212 kr.
Fremtidsværdi etableringsudgift				91.937 kr.
Årlige investeringsomkostninger (levetid 12,5 år, forretningsprocent på 5 %)				10.067,96 kr.

Årlige driftsøkonomiske omkostninger	Pris
Årlige investeringsomkostninger, inventar	10.068 kr.
Vedligehold af skraber	8.166 kr.
El-omkostninger	779 kr.
Totale årlige omkostninger	19.013 kr.

Den årlige omkostning er 19.013 kr. for skraberanlægget alene. Dertil skal der ligges udgifter til fyldning af kanaler, tværkanal og fortank. På det 145 m² store gulv vil ammoniaktabet blive reduceret med 39 kg N. Sammenholdt med de årlige omkostninger giver det en pris på 485 kr./kg N reduceret hvilket ikke er proportionalt.

Beregningen er foretaget på baggrund af miljøstyrelsens teknologiblade, som er mere end 10 år gammelt, så det er ikke utænkeligt at teknologien koster mere eller er billigere i dag. Men når der er så stor margin og når udgifter som en tværkanal, fortank, opfyldning af gyllekanaler og anlæggelse af et fast drænet gulv ikke er medregnet i ovenstående, så er det umuligt at forestille sig, at investeringen i et fast drænet gulv vil koste mindre end 100 kr. per kg N reduceret.

Omvendt kan BAT betragtes baglæns. Da det må koste 100 kr. i årlige omkostninger per kg. N der reduceres, så bliver det altså 3.900 kr. for investeringen i stald 2. Med en levetid på 12,5 år og en rente på 5 %, så svarer det til en investering på 35.613 kr. Skraberanlægget er på baggrund af informationer i Miljøstyrelsens teknologiblade beregnet til 91.937 kr. (over 2,5 gange dyrere). Dertil kommer årlige driftsudgifter på 8.945 kr. som er beregnet ud fra Miljøstyrelsens teknologiblade. De årlige driftsomkostninger overstiger altså alene det beløb, der er til rådighed for opfyldelse af BAT. Når BAT betragtes baglæns, så nås den samme konklusion, nemlig at det ikke er proportionalt at investere i fast drænet gulv med skraberanlæg.

Stald 1

Stald 1 er godkendt med dybstrøelse i miljøgodkendelsen fra 2008. Derfor er der valgt dybstrøelse i nudriften og 8-års driften. Det faktiske staldsystem er sengestald med spalter og bagskyl. Ansøger kunne vælge at ændre gulvprofilen til fast drænet gulv med skraber hver 2. time, hvilket vil være BAT. Det vil dog være forbundet med forholdsmæssigt store omkostninger i forhold til effekten i reduktionen af ammoniaktabet og det er spørgsmålet om det overhovedet kan lade sig gøre at sætte et skraberanlæg ind i stald 1 uden at skulle sætte trækstationerne på nordgavlen, hvor terrænet hældet ned mod Nedergårdsvej.

Stationær skraber

Forbrug af komponenter	Antal	pris stk.	pr.	Pris
Gulvskrabere	2	10.350 kr.		20.700 kr.
Hjørnehjul u/strammer	2	3.060 kr.		6.120 kr.
Hjørnehjul m/ strammer	1	4.720 kr.		4.720 kr.
Trækstation	1	38.500 kr.		38.500 kr.
El + montering	1	11.500 kr.		11.500 kr.
Wire (meter)	16	16		256 kr.
Etableringsudgift i alt				81.796 kr.
Fremtidsværdi etableringsudgift				91.472 kr.
Årlige investeringsomkostninger (levetid 12,5 år, forretningsprocent på 5 %)				10.017,01 kr.

Årlige driftsøkonomiske omkostninger	Pris
Årlige investeringsomkostninger, inventar	10.017 kr.
Vedligehold af skraber	8.166 kr.
El-omkostninger	779 kr.
Totale årlige omkostninger	18.962 kr.

Kunne det lade sig gøre at montere skraberanlægget, så vil det give en effekt på 17 kg N/år. Investerings- og driftsomkostningerne vil ligne det eksempel som er beregnet i afsnittet vedrørende stald 2. Det betyder altså en årlig omkostning på 18.962 kr. hvilket betyder en omkostningseffekt på 1.115 kr./kg. N. Dette er ikke proportionalt. Der skal også etableres en tværgang med forbindelse til en fortank og udgiften til dette er ikke medregnet i eksemplet. Det er vanskeligt at forstille sig hvor denne fortank skal placeres på grund af terrænet omkring stalden, som falder mod både nord og øst. En fortank i gårdspladsen vender forkert i forhold til gyllebeholderen og det øvrige gyllesystem.

Omvendt kan BAT betragtes baglæns. Da det må koste 100 kr. i årlige omkostninger per kg. N der reduceres, så bliver det altså 1.700 kr. for investeringen i stald 1. Med en levetid på 12,5 år og en rente på 5 %, så svarer det til en investering på 15.524 kr. Skraberanlægget er på baggrund af informationer i Miljøstyrelsens teknologiblad beregnet til 91.472 kr. (over 5,5 gange dyrere). Dertil kommer årlige driftsudgifter på 8.945 kr. som er beregnet ud fra Miljøstyrelsens teknologiblad. De årlige driftsomkostninger overstiger altså alene det beløb, der er til rådighed for opfyldelse af BAT. Når BAT betragtes baglæns, så nås den samme konklusion, nemlig at det ikke er proportionalt at investere i fast drænet gulv med skraberanlæg.

Alternativt kunne ansøger vælge at bygge en helt ny stald til erstatning af stald 1 og 2. Det kan ikke lade sig gøre at bygge en ny stald på matriklen på grund af fortidsmindebeskyttelseslinjen

syd for stald 3 og på grund af matriklens smalle udformning jf. figuren herunder. Kortet er klippet ind fra husdyrgodkendelse.dk. Laden i sydenden af kostald 3 er inkluderet i det ansøgte staldanlæg fordi det husdyrtomme rum hænger sammen med det der bygges til og skal derfor indgå i beregningen om lugt og ammoniak.

Fortidsmindebeskyttelseslinje syd for ejendommen er vist med en cirkel. Cirkelns nordlige del kan ses på figuren.

Andre teknologier eller muligheder for opfyldelse af BAT

Forsuringsanlæg

Ansøger vurderer, at det ikke er praktisk muligt at implementere forsuringsanlæg i staldene fordi ansøger vurderer at betonen kan tåle syrebelastningen. Ansøger vurderer også, at det ikke er muligt at lave en syretilsætningsbrønd, så forsuringen kan ske efter forskriften. Ansøger vurderer også, at der ikke findes et hensigtsmæssigt sted for placering af hverken syretank eller syretilsætningsbrønd.

Ansøger kunne investere i et forsøringsanlæg, således gyllen bliver forsuret i de eksisterende bygninger. Dette er dog ikke proportionalt. Miljøstyrelsen skriver følgende: citat: *For at det ikke bliver for dyrt til at kommunen kan stille det som et BAT-krav, skal anlægget allerede være etableret i tilknytning til stalden.*

Teltoverdækning

Ansøger vurderer, at gyllebeholderen ikke er konstrueret til at kunne bære et telt. Det var ikke en mulighed dengang gyllebeholderen blev opført. Ansøger vurderer heller ikke at der er mulighed for at gyllebeholderen kan bære et telt, fordi der er forskel i terrænet omkring beholderen.

Ansøger kunne også vælge at overdække gyllebeholderen med et telt. Ifølge Miljøstyrelsens teknologiblad om fast overdækning af gyllebeholder tabel 4 vil prisen være ca. 200 kr. per kg N reduceret.

Ændringer i staldsystemet til dybstrøelse

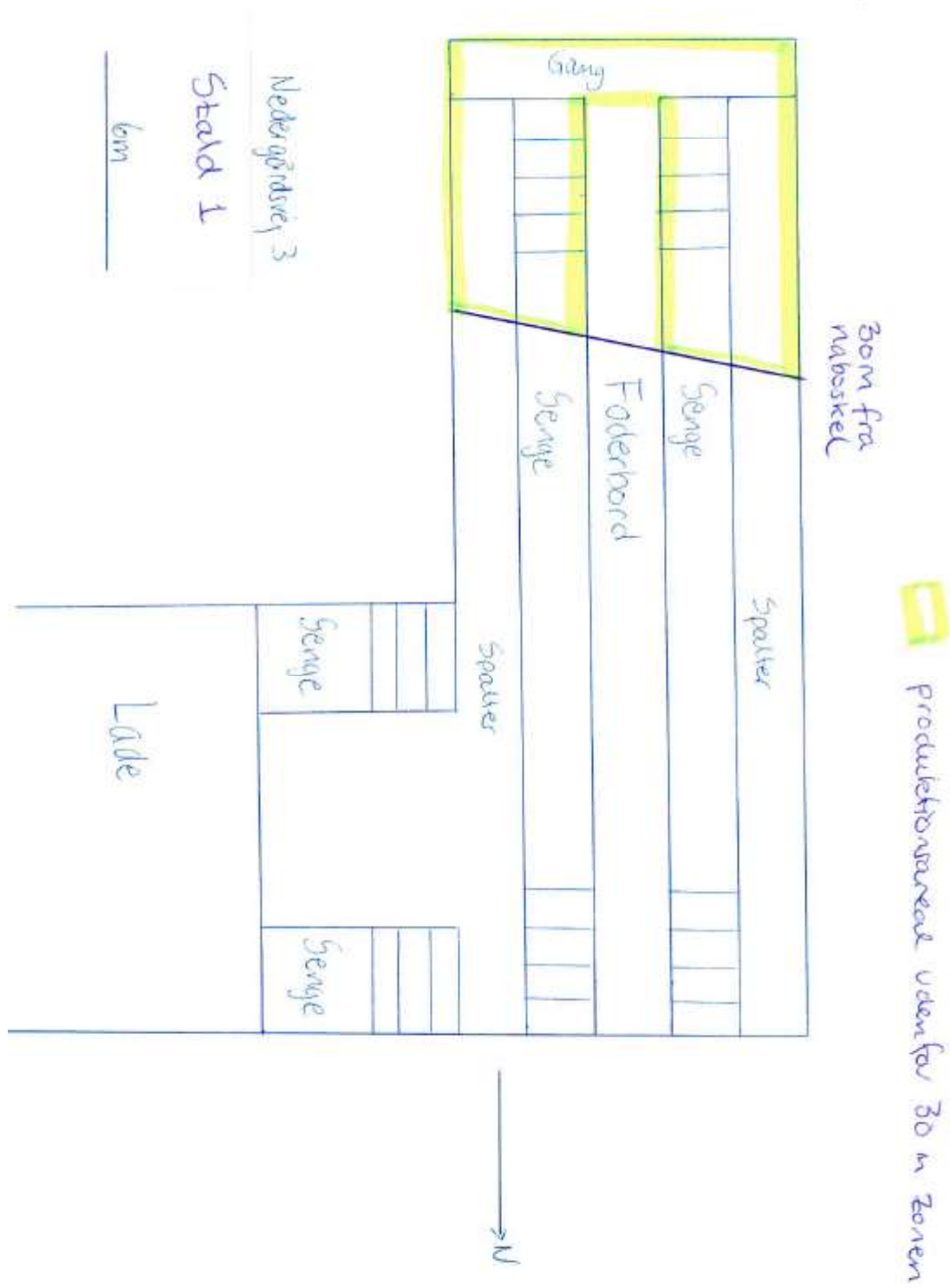
Dybstrøelsesstald er BAT i forhold til ammoniakfordampning. Ansøger vurderer, at en ændring fra løsdriftsstald med sengebåse til en stald med dybstrøelse, vil medføre forøget celletal i mælken. Ansøger vurderer også at det vil medføre manglende slitage på køernes klove, hvilket kan medføre sygdom i klovene. Ansøger vurderer, at der er behov for at bruge ca. 10 kg halm per ko per dag i en dybstrøelsesstald til lakterende køer. Det er meget halm og det stiller krav til indretningen af staldene. Staldene er indrettet på en sådan måde, at ansøger vurderer dybstrøelse, ikke er en mulighed.

Bilag 1. – Zoner i beskyttelsesområder

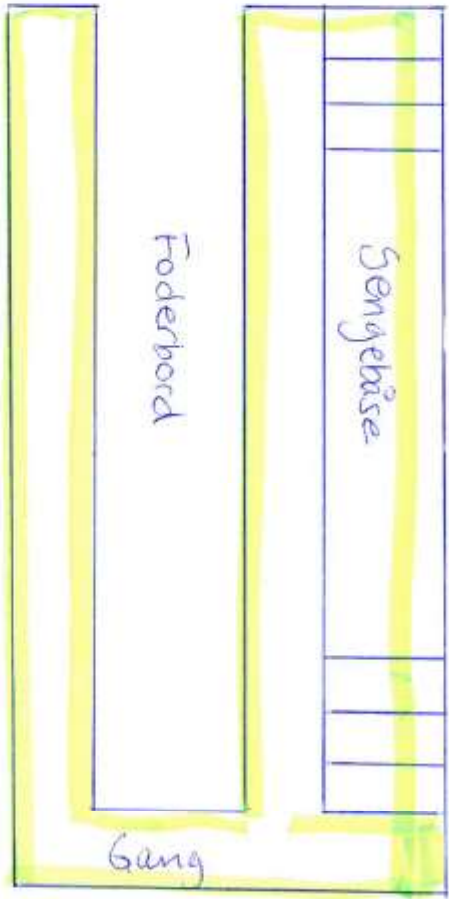
De røde pile anviser afstandskravet til naboskel på 30 meter. Den blå pil anviser afstandskravet til vandboringen på 25 meter. De sorte kasser viser hvor ansøger etablerer nyt produktionsareal. De tynde røde streger viser matrikelskel.

Bilag 2. – Oversigt over produktionsarealer

Produktionsareal

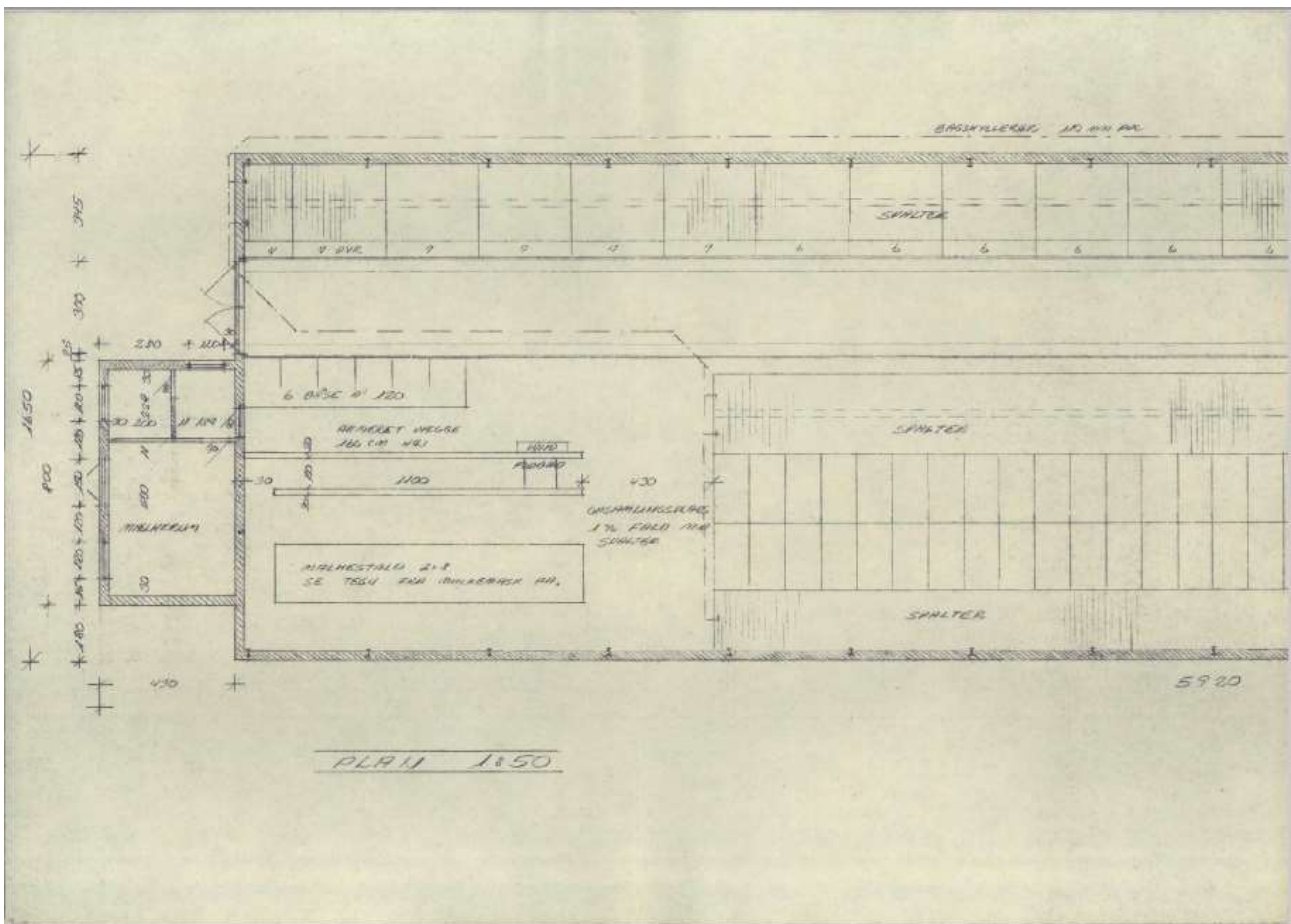
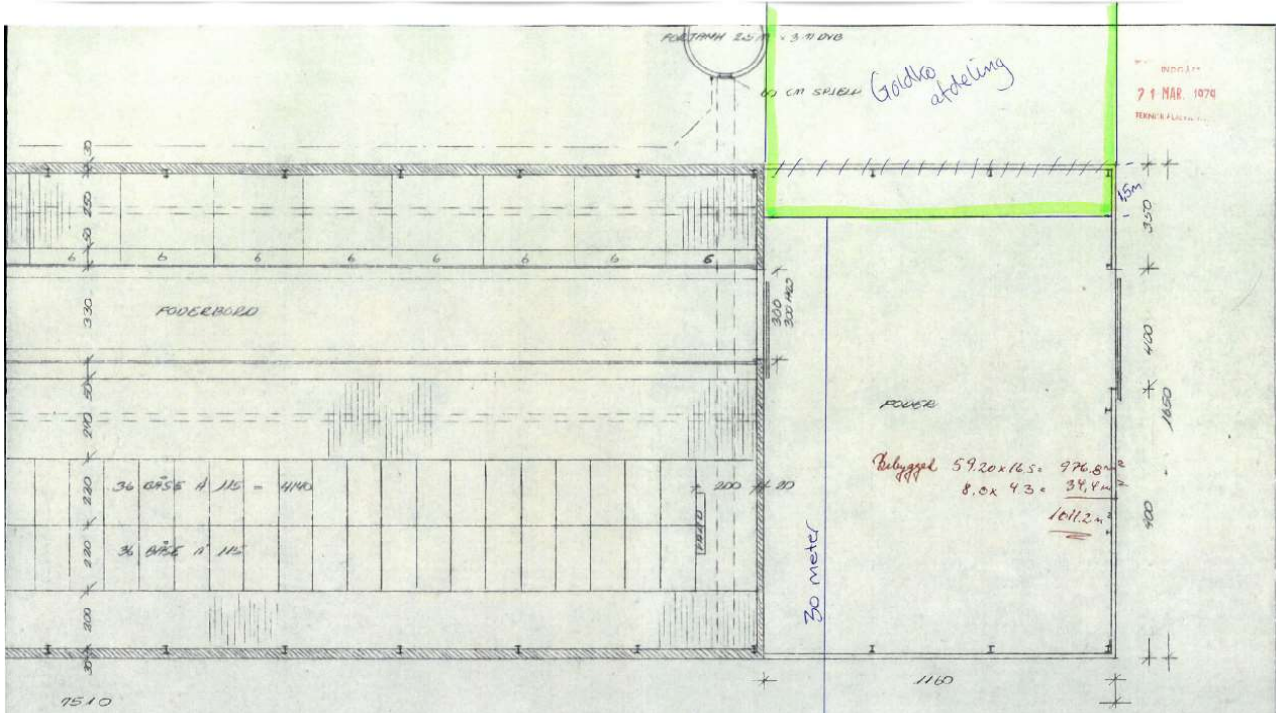

6m

Stald 2

Stald 3

Bilag 3. – Beregning af produktionsareal

Produktionsareal med sengebåse og spalter stald 3 nudrift

	længde	bredde	areal
Grundplan	59,2	16,5	976,8
Malkestald	12	5,1	61,2
Gang	3,5	1,7	5,95
Spaltegulvsbokse*	59,2	3,1	183,52
Foderbord	59,2	3,5	207,2
Nakkebomsareal			23,1
I alt, sengestald med spalter			495,83

*arealet i spaltegulvsboksene er fraregnet produktionsarealet med sengebåse og spalter

Produktionsareal stald 3 ansøgt

	længde	bredde	areal
Grundplan	59,2	19,5	1154,4
Malkestald	12	5,1	61,2
Gang	3,5	1,7	5,95
Foderbord	59,2	3,5	207,2
Nakkebomsareal			67,5
I alt			812,55

Nakkebomsareal

Stald 3	længde	Nakkebom bredde	Nakkebom areal
Dobbelt sengerække	42	0,55	23,1
I alt stald 3 m malkestald			23,1
Stald 3 udvidelse			
Sengerække	59,2	0,75	44,4
i alt stald 3 m/udvidelse			44,4

Produktionsareal i stald 1 og stald 2

nudrift, dybstrøelse

	længde	bredde	areal
20 kalve i 30 meter zonen	20	2,6	52
50 tyrekalve udenfor 30 meter zonen	50	2,6	130
10 kalve udenfor 30 meter zonen	10	2,6	26
i alt			208

Produktionsareal i stald 2 ansøgt

	længde	bredde	areal
Sengebåse vest	20,5	3	61,5
Nakkerør vest	20,5	-1	-20,5
Gang vest	20,5	2	41
Gang øst	20,5	2	41
Gang nord	10,8	2	21,6
I alt			144,6

Produktionsareal i stald 1 ansøgt

Sengebåse og gange udenfor 30 m zonen			66,4
i alt			66,4

	længde	bredde	areal
Dybstrøelsesareal	48	3	144
Goldkostald	11,6	7,5	87
Kalvehytter			51